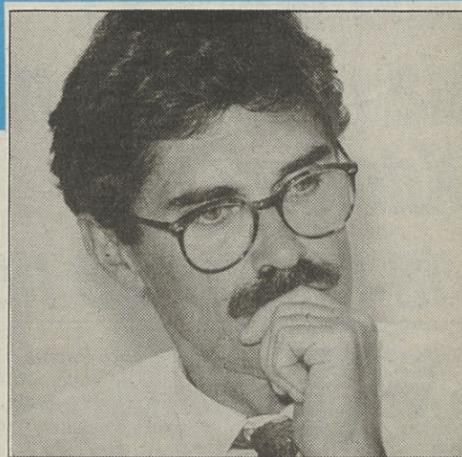

KORŽETU DOSMRTNO REVIZIJO

»Korže, ščit za legalne kraje« je mednaslov članka **Ti meni, jaz tebi...** Preberite ga na 15. strani DE. V prejšnji številki ste lahko prebrali naslov »Korže pije kri Etinim delavcem« in v zadnjih dveh letih bi takšnih naslovov o istem imenu našli še in še. Že zgodba iz Plutala bi morala zadoščati, da bi se Uroš Korže znašel (ob veliki milosti) na zavodu za zaposlovanje.

Avtor danes priporočenega teksta se sprašuje, ali je Korže nor ali ima svojo računico. Mi pa se sprašujemo o »norosti ali računici« njegovega delodajalca.

TI MENI, JAZ TEBI...

TOMŠIČ RAZKRINKAN!

Po lani sprejetem zakonu smo se v letošnjem letu prvič odločali za prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije je v aktih opredelil skupinske popuste za organizacije, ki so z njim sklepale krovne pogodbe.

Pogoj za sklenitev krovne pogodbe je bil, da organizacija pod njo pripelje najmanj **15.000 posameznih pogodb** o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju. Popust za 15.000 zavarovancev je bil 22-odstoten in s številom je rasel do 33 odstotkov.

Decembra 1992 je Zavod sklenil 9 krovnih pogodb in od teh so jih 6 podpisali sindikati. Zdaj so podatki prišli na plano:

KNSS, Tomšičev sindikat, je pogodbo res podpisal in potem sklenil 6.271 zavarovanj!!!

ZSSS je kajpak tudi med podpisniki krovnih pogodb in zavarovalo se je 361.959 članov.

Jazbec je torej izbezan.

France Tomšič je s podatkom 162.000 članov zavajal domačo in ob vsaki priložnosti tudi tujo javnost.

Zavajal je ministrstvo za delo, in kar je najhuje – **svoje člane!**

Teh 6.271 zavarovancev namreč zdaj po nobeni logiki nima pravice do popusta. Če bo zavod za zdravstveno zavarovanje korekten, bodo morali razliko poravnati (oziroma bi jo moral plačati France Tomšič). Če pa mu bo zavod pogledal skozi prste, se bomo morali drugi zavarovanci vprašati, kako gospodarji z našim denarjem. Menda ne bo iz skupne vreče poravnal računov tistih, ki so se požvižgali na z njim sklenjeno pogodbo?!

Ciril Brajer

VLADA SNUBI SINDIKATE

Uvod v pogajanja o socialnem premirju

Stran 4

BNZ

Kako se lastninijo
nekoč Javna skladišča,
Blagovno Trgovski Center

DE, sreda 14⁰⁰

ZRUŠITI ZAKON!

Na 5. strani DE lahko preberete o problemski razpravi ZSSS o predlogu zakona o plačah v javnih zavodih in državnih organih. Več kot dovolj podkrepitev za rušitev tega zakona je dal **dr. Ilja Juraničič**:

- »**Plača** ima tri osnovne vidike: stroškovnega, eksistenčnega in motivacijskega. Zakonodajalec upošteva zgolj stroškovnega, češ, če ni, naj bodo plače čim manjše. Na preostala dva povsem pozablja.
- Potrebujemo **primerljiv sistem plač**; zakon še naprej dopušča različne, med seboj povsem neprimerljive sisteme.
- Tehnični vidik** – veliko več je argumentov za kolektivno dogovarjanje, saj pred sklenjeno kolektivno pogodbo pride na mizo hitro in vse, kar je spornega. Potem je zavezujoča za vse podpisnike. Predlagani zakon bo probleme sprožil šele s svojim uresničevanjem in socialni punt je neizbežen.
- Vsebinski vidik** – sistem višanja razponov ob zmanjševanju najnižje plače si v takšnih razmerah lahko privoščijo le bananska republika. V civiliziranem svetu si tega ni moč niti predstavljati. Zakaj v Sloveniji...
- Tarifni razredi** so katastrofa – razen najvišjih treh, kjer je vsaj težnja očitna: uradniku, ki je oblasti po godu, omogoča doseči raven univerzitetnega profesorja.

Predlagatelji zakona so se pač učili pri Milki Planinc, Anteju Markoviću in Romanu Albrehtu, posledica takšnega zakona pa je lahko res le totalen socialni konflikt!!!«

Kdo upa reči, da revolucije ni bilo Kdo upa reči, da revolucije ne bo

Piše: Ciril Brajer

Kjerkoli Jože Pučnik v zadnjem času kaj zapiše ali pove, praviloma zacvili o kolaboraciji in revoluciji. Hudičevo premetena povezava, zato jo kaže malce osvetliti.

O kolaboraciji z Moskvo in Beogradom bom tiho kot miš. O tem bi Pučnik lahko vse izvedel pri tujih zgodovinarjih, a jih kajpak ne upa vprašati. Ve, da bi zakrivil nekaj nedolžnih smrti, ko bi tujcem od smeha popokali trebuhi.

Tista z revolucijo pa je bolj resna. Pučnik sam in za njim cela falanga krščanskodemokratskih trobil trmasto ponavlja, da »bivši« priznajo le NOB, revolucije pa ne. Demogogija, kolikor prozorna, toliko nesramna.

Skušam čimveč brati, a bi se težko spomnil »bivšega«, ki bi revolucijo zanikal. Res pa jim zamerim, da padajo v tako podle pasti in je bolj glasno in večkrat ne priznavajo – ter iz dneva v dan ne ponavljajo vzrokov zanjo. To ni več le njihova zgodovinska, ampak predvsem aktualna dolžnost!

Socialistična revolucija je namreč bila in bila je logična, torej neizbežna. Sovjeti so si proti Hitlerju s strahotnimi žrtvami priborili toliko zaslug, da so jim jih priznavali še njihovi organski sovražniki. To pa je v tistih časih dvignilo ugled vsem komunističnim in levim gibanjem širom po svetu. Ne prej ne pozneje več tako visoko.

Tudi v odporniških gibanjih po Evropi so komunisti prednjačili. Kaj bi ne, ko so jih pred vojno gonili kot pse in so se v ilegalni znašli kot riba v vodi.

Po vojni so pač gonili kolaborante, tudi v Franciji, Belgiji, na Nizozemskem... Gospod Pučnik, greva staviti, koliko se je pred njihovimi sodišči znašlo komunistov in koliko tovarnarjev?

Tudi to, da je bila naša partizanska ena najsvetlejših, bodo domača bevsala menda morali začeti učiti tujci. Vse našto je komuniste pač naredilo za ugledno, vplivno politično silo. Gotovo so na »razrednega sovražnika« usipali žveplo in ogenj, a nič manj gotovo je to večini slovenskih ušes še kako godilo.

Kako bi jim ne, v spominu na izdajalsko ravnanje posvetne in cerkvene gospodarske med vojno in na njene predvojne »dosežke« – sesuti mali kmetje, ubožano, brezpravno delavstvo, diktatura, socialne in druge krivice, stranke brez ugleda...

Me zanima, katera stranka bi ne izkoristila tako ugodnih mednarodnih in domačih razmer za vzpon na oblast? Takrat so bile dane, stranka recimo, v kateri je dandanašnji Jože Pučnik, jih junaškokorenjaško ustvarja sama.

In zato se danes vprašujemo, ali nam vladajo idioti ali barabe. Ne zato, ker ne gredo v revolucijo, ampak ker razmere zanjo ustvarjajo bolj načrtno kot pred vojno (mislim na isto pravo, ne na operetno) najbolj zagrizen komunist.

Revolucija je torej bila in nekaj časa trajala, z vsem svojim ustvarjalnim nabojem pa tudi z vso grozno, rušilno močjo. Če bi jo kakšen »bivši« le hotel zanikati ali ko bo kakšen »zdajšnji« po njej spet pljuval – tovariš in gospod, najprej in znova in znova se vprašajta po vzrokih zanjo!

Ko namreč na kratko strnemo razmere pred revolucijo, prespimo in potem na kratko povzamemo zdajšnji »družbenopolitični trenutek«, nad podobnostjo osupnemo.

Nad tem pa ne, da v takšne razmere rinejo najbolj tisti, ki jim je revolucija najgusnejša beseda v NJIH skromnem političnem besednjaku.

Desnica! Ali je to fašizem?

Ker so volitve tajne, kar je povsem prav, se večkrat sprašujem: Le kdo je volil v parlament te nacionalistične kreature, da se tam šopirijo, kot sami govorijo, v korist naroda. Katerega? Izdali so tudi pravila in objavili, po čem se razpozna desničar. Hecno, ni kaj! Cloveku gre na smeh. Toda, ko preberete ali poslušate razglabljanja g. M. Poljška, se mi vsiljuje vprašanje, ali ni to fašizem. To pa ima tukaj na Primorskem povsem drugačen pomen kot npr. v Ljubljani. Ko sem bral v Jani (6. 8. '93) načrt »posiljevanja« in kupčkanja državljanov Slovenije, so me, verjemite, srbele roke. Zato bi gospodu Poljšku predlagal, naj gre v dežele, kjer prebivajo Slovenci že več rodov (Argentina, Avstralija...), ter naj jih vpraša, ali je kdo od njih zahteval, naj spremeni prijme. To, kar vi zahtevate g. Poljšak, so manire čistega fašizma. Sicer pa, oglejmo si pravila desničarstva (Delo, 24. 11., Mladina št. 47/30 nov. '93).

1. Tisti, ki ima spoštljiv odnos do tradicionalne religije v Sloveniji (KRŠČANSTVA).

Moja trditev: Ta religija uči človeka suženjstva in mu vceplja ponižnost ter ubija v njem samozavest.

2. Vsak, ki mu je vzor urejena in številna družina, steber zdravega naroda.

Ni kaj, ti so pa res hecni. Še te Slovence, ki jih premoremo, mečemo na cesto, tako da še majhne družine nimajo kaj jesti. Velike družine si lahko privoščijo npr. poslanci, toda morda ne zmorejo?!

3. Tisti, ki varuje zasebni kapital, se nanj spozna in zna delati z njim.

Gospodje desničarji! 70% kapitala je prešlo v zasebne roke z manipulacijami in krajo. Okraden pa je večji del slovenskega naroda oz. državljani Slovenije, za katere se vi tako goreče zavzemate. Ostali so nam certifikati kot spomin na »prvo demokracijo«. V spomin na avstro-ogrsko monarhijo nam je ostala ZEMLJA! Kaj je več vredno, presodite sami! (V Jani ste trdili, da ne boste ščitili kapitala, ampak POŠTENE delavce).

4. Tisti, ki z velikim spoštovanjem gleda na našo dolgo, bogato zgodovino ter ceni zlahne vrednote slovenske tradicije in ljubi slovenski narod.

Na kaj me spominja »dolga in bogata zgodovina«? Na hlapčevstvo in udinjanje tujih gospodi. Kamor nas sedaj »uspešno« vodi liberalizem (razprodaja gospodarstva).

Edini, ki so Slovence dvignili samozavest, so bili redki posamezniki in žal (vsaj za nekatere) komunisti in drugi levičarji. Desničarji so pobeželi ali se pridružili okupatorju.

Kaj mislijo desničarji za zlahne vrednote slovenske tradicije in ljubi slovenski narod, pa ne vem, zato tudi ne morem komentirati.

Le še nekaj bi navrgel. Gospod Poljšak je hotel s svojim klovenskim spotom spodbuditi Slovence k posteljnemu aktivnostim (s katerimi se v Sloveniji še vedno na tradicionalen način razmnožujemo). Pri tem opravilu pa je potrebna pri moškem otditev določena dela telesa, ki ga lahko otdi misel na zaznanje oči. (Morda pa so si poslanci izglasovali tudi ta privilegij, da to počno z mehkim.)

Toda ko so oči videle vašo kreturo na ekranu, so misli obrnile v napačno smer. Morali si boste omisliti kakšno slovensko (ne rusko) Cicolino. Sicer pa ne vem, kdo je večji klov, tisti, ki nastopa, ali oni, ki mu to omogoči.

Ivo Leban, Ozeljan

P. S.: Slišal sem, da ZR Jugoslavija zahteva za izpis iz državljanstva 1500 DEM. Ali ste izračunali, koliko dragocenih deviz bo odteklo iz Slovenije v ZR Jugoslavijo in drugam za ničvreden kos papirja, ki bo uporabljen za kanone namesto za koezistenco državljanov Slovenije. Le še eno vprašanje, g. Poljšak. Poznam veliko ljudi, ki so se kot državljani bivših jugoslovanskih republik borili na

strani slovenske policije in TO za samostojno Slovenijo. V kateri luknji ste bili takrat skriti vi, g. Poljšak?

Odgovor na izjavo SDSS proti novim privilegijem

Socialdemokratska stranka Slovenije je v medijih dne 2. 12. objavila izjavo, v kateri menijo, da je z izločitvijo plač poslancev iz zakona o plačah državnih uslužbenecv izgubljen temeljni namen zakona in ustvarjena nova možnost za privilegije. Hkrati nas poslance v tej izjavi pozivajo, naj svojo odločitev spremenimo.

Izjavljava, da se z njihovimi argumenti sicer ne strinjamo, a tudi ne bova spremenila svoje odločitve. Glasovala sva namreč za to, da se tudi plače poslancev uredijo v omenjenem zakonu, vendar je to poleg naju storilo le še 13 drugih poslancev oz. poslank. Zal med njimi ni bilo niti enega od štirih socialdemokratskih poslancev – g. Hvalica, g. Šiflar in g. Pukl so glasovali proti, dr. Pučnik pa se je vzdržal.

Torej bi bilo bolje, če bi SDSS svoje poslance o stališčih stranke obveščala kar z interno pošto in ne prek javnih medijev. A kolikor nama je znano, so vsaj trije od omenjenih poslancev SDSS tudi v vodstvu te stranke in se bodo morali v vnetem boju proti privilegijem najprej spopasti kar s svojo dvojno moralo.

Janez Kopač, poslanec LDS
Miloš Pavlica, poslanec ZLSD

Sporočilo za javnost

Predsedstva občinskega odbora Delavske stranke, območnega odbora Socialistične stranke in občinske konference Socialnodemokratske prenove Ajdovščina so sklenila skupno oblikovati območno organizacijo Združene liste socialnih demokratov Ajdovščina.

Z združitvijo želimo stranke socialdemokratske in socialistične usmeritve iz občine Ajdovščina simbolj prispevati k uresničitvi prizadevanj za razvojno uspešno, gospodarsko trdno in socialno pravično slovensko državo.

S skupnimi močmi si bomo prizadevali uresničiti geslo »Združeni smo močnejši!«

Občinski odbor Delavske stranke, območni odbor Socialistične stranke, občinska konferenca SDP AJDOVŠČINA

Iz enega v drugo brezno? Ne, hvala!

Problematika divjega lastninjenja sega še v bivšo SFRJ. Takratna vlada z mandatarjem g. Markovičem je pripravila zakonodajo o lastninjenju družbenega premoženja. Model je bil na prvi pogled videti dober, saj je dopuščal delničarstvo zaposlenim.

V praksi so se pa začele pojavljati zakonsko omogočene zlorabe, kot se je dogajalo v podjetju EM Hidromontaža leta 1990. Del vodstvene strukture si je hotel mimo ostalih zaposlenih pridobiti podjetje, in sicer s trajnimi vlogami v višini 2000,00 DEM, na katere bi dobili v enem letu ca. 2000,00 DEM obresti, ne glede na poslovne rezultate, zaposleni pa so bili prisiljeni kreditirati podjetje 6 mesecev s 15% svoje plače. To je bilo uspešno preprečeno. V tistih časih se je v podjetjih tudi odkrilo kradlo, tako materialna kot denarna sredstva.

Na osnovi teh in drugih dogodkov lahko sklepamo, da se je za Jugoslavijo pripravil model kapitalistične – južnoameriške vladavine, in sicer tako, da je g. Marković s svojo garnituro ustanovil stranko za Jugoslavijo, katere člani so bili predvsem direktorji, politiki in tuji vojaške starešine, ki bi tako prišli do podjetij in kapitala nekaj pa bi se prodalo tujim mafijskim zaveznikom. Politična stranka in armada bi jim zagotovila oblast.

Da so se pojavile potrebe po ekonomski spremembi in da se je divje lastninjenje lahko pričelo, je bilo potrebno razušiti obstoječo ekonomijo, in sicer z zgrešenimi ekonomskimi potezami, inflacijo, nenehno spreminjajočimi se gospodarskimi predpisi, sprejemanjem dvomljive zakonodaje in drugimi načrtovanimi potezami, ki so povzročile sedanjo ekonomsko krizo. V takšni situaciji meže in nevarnosti se lahko počne, kar se hoče, saj skoraj nihče nima pregleda nad dogodki. Od tod izvira apetiti po nacionalni lastnini.

Vodovnik ni in ne zavaja javnosti

Gospodu Jelku Kacinu!
Pisno sem se oglasil na vašo pobudo, kjer sem, če ste res pozorno prebrali, bil jasen.

Javnosti nisem in ne bom zaradi takih stvari izigral ali pa na laž postavil novinarja zaradi pogojne trditve.

Informacija mi je bila posredo-

Z nepričakovano osamosvojitvijo Slovenije, drugimi dogodki in nizom različnih interesov Markovičev koncept ni uspel. Z nekritičnim sprejemom te in druge zakonodaje v osamosvojeni Sloveniji je bila nehoti narejena usluga takrat že izredno dobro organizirani domači in tuji kliki, ki je bila tista, ki je za zakulisami vlekla niti preko svojih ljudi v politiki in drugih pozicijah na oblasti. Mnogi so v dobri veri, da se borijo za dobro, pomagali porušiti varnostni sistem in ustvariti končne pogoje za izvedbo natančno tega, kar je klika potrebovala. Tisto motilno »rdeče« so bili zakonski varnostni mehanizmi in predpisi (delavski sveti itd.), ki so jih ovrzali pri divjih privatizacijah. Delavcem in sindikatom, ki bi lahko to preprečili, so bile odvzete skoraj vse pravice, da so vodilni lahko nekontrolirano počeli, kar so hoteli. Tiste, ki so za to nesmiselno početje vedeli in ga poizkušali preprečiti, so etiketirali in diskreditirali kot »najbolj rdeče elemente«. Zelo domiselno. Delalo se je po konceptu, to hišo bomo porušili, ker je »rdeča«, in si zgradili novo. Ko smo jo do polovice porušili, je prišla zima in smo ugotovili, da nimamo kje dobro prezimiti. Sedaj spoznavamo napako in prevaro.

Paziti moramo, da nam tujci ne ukradejo še druge polovice. V tem primeru bomo najemniki v svoji bivši, napol podrti hiši. S prihodom tujega kapitala je tako kot z igrami na srečo, ki so prišle k nam. Kmalu smo spoznali, da imajo od teh iger glavno korist tisti, ki jih vodijo. Podobno velja za razna zavarovanja in druge metode nepotrebne odliva denarja.

Kaj je interes tujega kapitala? Čim manjše vlaganje in čim večji dobiček. Zato so tujci zainteresirani za podcenjeni nakup podjetij, še posebej takšnih, ki imajo v Sloveniji svoj trg (Zlatorog), in vanje investirati le najnujnejše. Postavili bodo nizko ceno delovne sile in odlivali dobiček v tujino. Zanimajo jih prodor na novi trg in uničenje konkurence. Ponavadi razpustijo razvojne oddelke, vzamejo znanje, tehnologijo, morebiti v tujino odnesejo še solidne stroje, odpeljejo inteligenco, podjetjem v mešani lasti prepovejo samostojno nastopanje v tujini itd.

Dežele tretjega sveta, ki so sprejele tuji kapital, le-ta bolj eksploatira kot jim pomaga. Tujci so zgradili nova podjetja, obrate, infrastrukturo in drugo, kar je prineslo nova delovna mesta, denar v državno blagajno in delno blaginjo, odnašali pa dobiček. Pri nas, ko je to bolj ali manj že tako, se moramo zadeve lotiti drugače, in sicer, prvo polastniniti sami, zatem določiti pogoje in velikost tujih vlaganj, ki morajo temeljiti na nacionalnem ekonomskemu interesu in varnosti. Obstaja nevarnost, da si razprodamo lastnino in izgubimo svojo neodvisnost. Če bi v Sloveniji prevladal tuji kapital, bi zaradi premajhne narodne zavesti in nezaupanja politikov imel ta nanje vpliv. Ti bi (kot se že ves čas počne) za provizije in usluge sprejemali zakonodajo, pisano na njihovo kožo – od davčne politike do določanja cene dela. Za njihove potrebe bi z davki in krediti gradili ceste, železnico, hidroelektrarne in drugo gospodarsko infrastrukturo, šolali kader in podobno. Sekundarna uporaba bi bila za Slovence. Skratka, bili bi eksploatirani v največji možni meri. Tujci bi nam v popolnosti zavladali na vseh področjih. Slovenija bi tako postala evropsko kolonialno industrijsko smetišče.

Pojavlja se enaka ideologija kot pred leti, ko so nam »modrijani« ves čas dopovedovali, da nismo sposobni imeti svoje lastne države. Danes pa nam taisti »modrijani« govorijo, da nismo sami sposobni voditi gospodarstva. Kdo pa je vodil do sedaj in kdo nam je ustvaril lastno državo? Očitno nam ves čas spodbijajo nacionalno samozavest in samostojnost, da bi nam lahko vladali. Tako bi pridni in neumni Slovenci gospodarjem prinašali bogastvo, ponižno živeli v sodobnem kolonializmu in bili srečni, če bi jih gospodarji dajali za vzgled drugim sužnjem, kako so marljivi, civilizirani in bolj evropski kot drugi, ker se uspešno lastninijo – v njihovo korist.

Ne pozabimo, komunizem je prišel z zahoda, ne z vzhoda!

Predsednik predsedstva NSS
Rastko Plohl

Kdo kliče Marijo Terezijo
(Večer – sobotna priloga, 27. 11. 93)

vana dan pred sestankom iz Adria Caravan tudi v zvezi z možnimi variantami lastninjenja.

To, ali mi verjamete ali ne, je vaša odločitev. Menim pa, da ne boste razočarani zaradi tega, če mi verjamete.

Za nasvete pa se zahvaljujem, ker napake, ki jih storim, tudi priznam in upoštevam mnenja drugih, kljub dvomom in v korist SKEI.

Sicer pa sem za razgovore in nikoli nisem bil za to, da se razprave s seš vlečejo po časopisih, kot tržno blago za novinarje, zaradi podobnosti z reklamo za avtomobile Daewoo ali pa »že videno«.

Lep pozdrav,
Albert Vodovnik

»Oblast in politika, sindikat in stranke bodo morale spoznati, da iz industrijskega delavca, KI JE NA STRANSKEM TIRU in ki je funkcionalno nepismen, ne more postati cvetoč obrtnik. Kdor tako svetuje, laže in goljufa.«

Kako žalostna resnica. Laži, goljufija, kraje, ropi, sprenevedanja – vse v civilizirani samostojni »pravni« državi Sloveniji z vrhunskimi strokovnjaki, ki jih je izšolala PROSVETA.

Gospodarstvo, ki je osnovni pogoj za obstoj in blaginjo vseh Slovencev, propada. Propada kljub visoko izobraženi gospodarstvoslovstveni strukturi, ki si je s svojo NEPOŠTENOSTJO prilastnila vse minulo in sedanje del industrijskega delavca. Pravim delavca, kajti ni elektrone in njene energije, ki bi brez delavske roke ustvarila dohodek, pridelala hrano, gradila ceste, tovarne, šole...

Vse to so pod strokovnim vodstvom naredile pridne delavske roke za bedno plačilo in »samo« s poklicnim znanjem oz. osnovno izobrazbo. Namreč, kdaj in kako naj se delavec izobražuje, če vse dni dela samo za golo preživetje oz. če samo tečaj nemščine stane več kot znaša njegova mesečna plača. Tečaj si delavec mora plačati sam, medtem ko si lahko takšno znanje brezplačno pridobi njegovo vodstvo, saj jim ga plača podjetje – delavci. To pomeni, da je delavec prisiljen ostati »nepismen«, saj če bi imel možnost priti do izobrazbe, ne bi nihče več opravljal nujnih umazanih del za sramotno plačilo.

Izobraženci niso in si nikoli ne bodo umazali rok v neposredni proizvodnji, ropotu, prahu, vročini, mrazu, štirih izmenah, ponoči...

Kljub temu pa so v preteklosti mnoga slovenska podjetja prodrla in sam svetovni vrh s svojimi kakovostnimi izdelki. Med njimi je tudi MURA, čeprav za stroji teh izdelkov dela »funkcionalno nepismen« industrijski delavec, ki ni žrtev samo industrijske družbe, politike, ampak je za delavsko usodo v veliki meri soodgovorna tudi PROSVETA.

Nepisni namreč niso šele od včeraj, nepisni obstajajo, odkar svet stoji! Povsod! Brez njih NI prosvetljenega in lagodnega življenja!

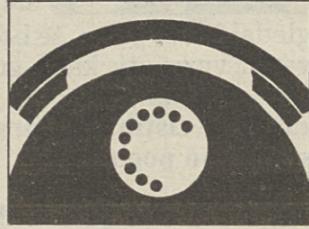
Tako eni razkošno živijo, medtem ko drugi nimajo niti za golo preživetje, vsi skupaj pa plujemo na isti ladji, ki se grozeče potaplja.

Potopila jo bo »ugledna, moralno neoporečna posadka«, ki si je na račun nepisnih industrijskih delavcev prilastnila (oropala) vso delavsko premoženje. Materialno in duhovno!

Ostalo je samo veliko praktičnega znanja, ki ga brez kapitala

časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite (061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

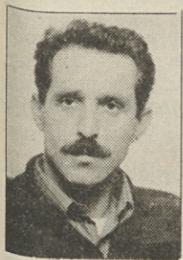
Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

časopis slovenskih delavcev

Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 1316-163, 313-942 • Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeskin (živiljska razpajaja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Kriznik (Kazipot), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 160 tolarjev • Žiro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič.

Poslanci globokih žepov in plitke pameti

Piše: Martin Ivanič

Po resnici povem, da sem tudi sam sebi dolgočasen. Človek namreč piše z namenom, da bi čemu koristil, da bi kaj premaknil. V resnici pa se nič ne zgodi in tako smo vedno znova pred skušnjavo, da pišemo o njih in istih zadevah. Utemeljeno se torej vprašujemo, kaj je narobe. Mar pišemo o zadevah, ki so sicer povsem v redu in je naše pisanje že vnaprej odveč? Ali pa pišemo tako slabo, da mogoče sploh ni jasno, kaj bi radi povedali oz. spremenili? A umestno je še eno vprašanje: Kaj pa, če svoje pisanje naslavljamo na namenoma popolnoma gluhe, ignorantske in ošabne naslove, ki menijo, da se na kritično pisanje in izpraševanje vesti sploh ni treba ozirati?

Ne da bi bil človek domišljav zastran svojega pisanja in ne da bi mislil, da se kritizirani nimajo pravice braniti, se vse bolj bojim, da gre za zadnje. Zlasti še, ker podobna vprašanja načenjajo številni pisci v istem časopisu in številni časopisi. In na kaj sploh ciljamo? V tem primeru predesem na zloglasne poslanske plače in dodatke.

O tem je v resnici bilo prelitega že toliko črnila, da postaja dolgočasno. Politika, ta nevarni opij, pa računa prav s tem. In bogme, pri nas ima s to perverzno taktiko izjemne izkušnje. Ali lahko rečemo, da je bila ena sama »zadeva« prignana do konca? Kolikor daleč mi seže spomin na novodobne slovenske škandale, se ne spomnim niti enega, pri katerem bi lahko dejali, da so nas skušale oblasti s kakršnimkoli pojasnilom vsaj uspavati. Ne! To se jim zdi povsem nepotrebno.

No, lahko bi v primeru poslanskih plač rekli, da so nas skušali celo vnovič prevarati. Spominjamo se demagoškega in hudo bolečega zniževanja njihovih plač, hkrati pa jim je že tedaj bilo jasno, da bodo izpad kompenzirali na zadnjih vratih. In zares so ga! Omislili so si kapitalne funkcionske dodatke. Nato so si omislili nekakšna famozna nadomestila za strokovno pomoč, ki v pavšalu presegajo marsikatero delavsko plačo. Recimo, da si še zaslužijo funkcionske dodatke, saj res pogosto opravljajo dolg »šiht«. Skrajno pa sem nezaupljiv glede upravičenosti do »strokovnega« dodatka.

Če ga namreč prav razumem, bi morali poslanci, prav tako, ker bi ga zaslužili, v državnem zboru vsaj malo upoštevati voljo volilcev. Vsekakor pa gospodi v njihovem pohlepu (oznake nisem zapisal pomotoma!) niti to ni dovolj. Ustanovili so kopico preiskovalnih komisij. In članstvo (tudi tu nisem pomotoma napisal članstvo namesto delo) v njih se izdatno (iz)plača.

Recimo, da je to v načelu logično. Dejansko pa si še niti en poslanec tega doplačila ni zaslužil. Plačilo namreč predstavlja opravljeno delo. Ker pa nobena komisija še ni vrgla na mizo nikakršnega rezultata svoje preiskave

niti »čarovniki« ne bi mogli vnovičiti. Tako nepismeni ostajajo še naprej poceni delovna sila za svoj goli obstoj in brez možnosti, da pridejo iz »teme«.

Za vse je zaslužna oblast, sistemska politika s svojimi zakoni. Svoj delež je primaknila še PROSVETA, ki prav tako do nemovalne skrajnosti skubi delavce, oz. po profesorsko:

»Agresivne odvisneže, ki smo se skupaj s svojim SINDIKATOM – nepismeni fašističnim programom obesili na klin družbe, izgubili duševno razsodnost, zboleli...«

Nezaslišano ponižujoče zasramovanje, ki nima nič skupnega z najosnovnejšo človeško kulturo!

Mar industrijski delavci s svojim sindikatom vred nimamo niti toliko pravice več, da bi si ohranili vsaj človeško dostojanstvo, ob dejstvu, da smo razen golažev življenja oropani že vsega?!

In to na čelu s prav tako »bolanim, fašistično usmerjenim« sindikatom...

Če že v naši »pravni« Sloveniji na vseh ključnih položajih NI nobene morale več, vsaj stramujete se svoje vzišenosti in lagodnega življenja na račun žuljev svojih hlapecov, ki bodo nekega dne zago-

in tako v ničemer ni prispevala k zaščiti narodnih interesov, so vsa ta izplačila brez pokritja. Tu pa je treba potegniti vzporednico: Koliko je kolektivov, kjer so delavci, sledeč poslovnim navodilom, svoje delo že zdavnaj opravili, pa zaslužka niso prejeli več mesecev?

Ob vsej tej goljufivi in lažni arogance njihovo zgražajoče zavračanje zahtev, da bi tudi za njihove plače veljala neka okvirna obča pravila. Nasprotno! Elita se zgraža nad samim razmišljanjem plebsa o tem in se celo razvaja in samopasno dere, da nihče razen njih samih nima pravice določiti njihovih plač. Za površ se sklicuje na še eno perverzno, za katero končno nosi prav ona vso odgovornost: vpjije namreč, da je njihovo delo vredno vsaj toliko kot delo direktorjev. Pri tem pa nikakor ne misli na skromne, socialno pravične in moralno pokončne direktorje, ki vedo, da morajo deliti usodo svojih kolektivov, temveč ima v mislih prav najbolj tolste prevarantske podjetniške barone. Gospodi, ki je prišla na poslanske položaje z varljivimi zagotovili tudi s prav demagoškimi strankarskimi manevri, ki se jim reče nacionalna lista za reševanje strankarskih funkcionarjev, je torej samoumevno, da si prilasti položaj privilegirane elite. Elite, ki besediči o demokraciji, socialni pravičnosti, o prednostih pred nekdanjim jugoslovansko-komunističnim sistemom, o evropski kakovosti življenja in podobnih idealih, pri nas spremenjenih v lažne otrobe za volilne ovce, in ki se šopiri po evropskih govorniških odrih, doma pa – najbrž celo z iskreno zaskrbljenostjo ugotavlja presenetljiv padeč zaupanja v oblastne ustanove in politične stranke. Eliti torej, ki popolnoma premišljeno uveljavlja princip državljanov prve in druge kategorije, kar kamuflira z nenehnim reproduciranjem političnih nasprotij in zgodovinskih hipotek.

V stari Jugoslaviji je trajalo več kot poldrugo desetletje, da se je druga kategorija državljanov ovedela, da jo ima nekdo za osla. V svojem razočaranju se je oprijela radikalnih političnih konceptov, ki so velik del prvorazredne elite pogladi v takšno paniko, da se je proti lastnemu narodu spečal s fašističnimi preurejevalci sveta. Ker pa se danes vse skupaj odvija hitreje in ker je ljudstvo politično nekoliko manj slepo, lahko upamo na dvoje. Prvič, da stvar ne more tako dolgo trajati, in drugič, da se v svojem razočaranju ne bomo spet oprijemali kakšnih sicer svežih, a dejansko totalitarnih konceptov, ob katerih bi elita morala svojo kožo že spet reševati v kakšni kolaboraciji.

Vse to se sliši zelo zloslutno in prenapihnjeno. Žal so obrzci družbenega funkcionarja med seboj neverjetno podobni in tudi sedanja praksa kaže, da vsakokratna naslednja razvojna etapa ni nujno, še zlasti ne v celoti, boljša od prejšnje. Zato žal tudi ni nujno, da gre samo za piščevje črnogledost in obremenjenost z zgodovinskimi primerjavami. Oblast zna biti osupljivo slepa!

Drugi: By-pass podjetja doma in v tujini so vodili in upravljali hkrati z matičnim družbenim podjetjem. Preje v delovniku matično podjetje, zdaj v istem času še by-passe in predstavništva. Za vodenje by-pass (v nadaljevanju bp) podjetij so uporabljali računalnike, fakse, telefone, službena vozila, papirje... in delavce matičnega podjetja, s sredstvi prilivov v matično podjetje pa so najprej poravnali stroške bp podjetij, družbeno podjetje pa je plačevalo še zamudne obresti za nepravilne račune.

Tretji: Postopkov organizacije bp podjetij niso niti preveč prikrivali. DS jim je služil kot ščit, pogodbe med matičnim družbenim in bp podjetjem so podpisovale ene in iste osebe, ki so bile soudeležene v obeh firmah. Kdorkoli je podvomil o poštenosti teh početij in to izrazil naglas, je bil primoran nositi posledice. Strah je postal edina motivacija za delo. Zaupanje v vodstvo je splahnelo, delo je opravljeno brez veselja in brez ustvarjalnosti. Individualne pobude so presahnile.

Četrti: Poglejmo letna statistična poročila industrije, v rubriko inovacije, nagrade. V zad-

Kdo se ne bi spomnil tistih dnevov slovenske pomladi, ko so v Cankarjevem domu slovenski demokrati slovesno ustanovili svojo stranko v nabito polni srednji dvorani, ko je njihov prvi predsednik dr. Dimitrij Rupel zaradi pritegnitve medijske pozornosti sedel kar na tleh, nato pa v uvodnem nagovoru govoril o komunističnem pogorišču, na katerem bo potrebno graditi slovensko demokracijo.

Te dni smo od profesorja Franceta Bučarja slišali, da so demokrati levičarski surogat in da zato noče več ostati v tej

Sitnež

stranki, kar seveda sploh ni od muh, saj je dr. Bučar le bil med tistimi, ki so v slovenski pomladi najbolj burili duhove po hodnikih prejšnjega režima, bil je takorekoč starosta nastopajoče demokracije in DEMOS-a in prav nič po naključju ga niso posadili v najvišji skupščinski fotelj.

Omenjeni Ruplov govor v CD seveda ni bil niti trohico levičarski, za tedanje oblasti je bil celo hudo neprijetno strupen, sploh pa so demokrati, tudi z imeni, ki jih danes več ne srečamo v politiki in med katerimi je tudi Spomenka Hribar, bili intelektualna udarna moč nove demokratične združbe in temu primerna je bila tudi njihova bera v prvi demokratični vladi – zunanje, notranje in obrambno ministrstvo pa še ministrstvo za informiranje za nameček.

»Sitni profesor« se je torej poslovil od demokratov, in če je verjeti govoricam, da so si demokrati že dolgo belili glavo, kako se ga znebiti, v njihovem taboru niti ne more biti kakšne posebne žalosti, pa čeprav bodo okrog Bučarja morebiti zganjali hudiča in pol. Dr. Bučar je pač desničar, ki mu je desni Janša mnogo bližji od Bavčarja ali Rupla, ki ju niti Janša svoje čase ni mogel potegniti v desno. In vrli demokrat dr. Bučar se je pri svoji odločitvi pač odločil za nedemokratsko razlago – kdor ni z menoj, je proti meni, in v njegovi družbi nimam kaj iskati. Demokratom je dr. Bučar pravzaprav naredil uslugo, saj k njihovem imenu prav gotovo ne sodi doktorjevo razmišljanje, da je demokracijo potrebno vzpostaviti z nedemokratičnimi sredstvi, pri čemer je seveda mislil, da je sedanjo demokracijo na Slovenskem potrebno zamenjati z neko drugo, ki pa ji je že na startu dovoljena nedemokratičnost. Dr. Bučar ni slučajno Janšev veliki somišljenik.

arena

Narodnjak

vsak, ki tlači mlo slovensko zemljico, moral biti vojak, slovenski lovci, tanki in rakete bi stali na vsaki poljani in slovenske zastave z narodnjaško pripombo bi morale iz vsake bele hiše viseti 365 dni v letu. Vsakega Hrvata, ki bi pomolil nos čez mejo, bi takoj zaprli in poslali nazaj čez Kolpo, vsi drugi pa bi morali najprej dokazati, da znajo slovenski jezik bolje od Slovencev. Cestnega križa ne bi gradili s stroji, pač pa bi nanj nagnali tistih 170.000, ki niso slovenskega rodu, imajo pa slovensko državljanstvo. To bi bile državljanske delovne brigade, in tisti, ki bi bili vsaj petkrat udarniki, bi lahko računali, da jim bodo čez dvajset let morda potrdili državljanstvo.

Dokler pa narodnjaki v parlamentu še niso v večini, je ljudem treba redno poročati, kdo narodnjaki so, kdo so torej pravi Slovenci za pravo slovensko stvar, kdo pa so sovražniki, ker pač niso z narodnjaki. To počenja gospod Poljšak in vesoljni javnosti daje na znanje, koga od poslancev smemo trepljati po ramenih in koga moramo popljudavati.

Pa to še ne bi bilo najhujše. Gospod Poljšak se je za delitev poslancev in s tem najbrž tudi vseh Slovencev na narodnjake in sovražnike naroda odločil prav v trenutku, ko se je nacionalistična ksenofobija iz Nemčije ali Francije dokončno preselila ali naselila tudi v sosednji Avstriji. Tam pokajo pisemske bombe in vse kaže, da imajo pri tem prste vmes nacionalisti, brez prstov pa ostajajo tisti, ki to niso.

Seveda sploh ne gre zato, da bi gospodu poslancu Poljšku pritkali pomisel na pošiljanje takšnih bomb. Lahko pa se vprašamo, če na tako pomisel ne bi prišli kakšni skriti, militaristično nastrojeni nacionalisti, ki bi ideje za svoje početje našli v narodnjaških ambicijah nekaterih naših narodnjaških poslancev. Z narodnjaštvom seveda ni nič narobe, če se dogaja na miren, demokratičen način. Izkušnje po Evropi pa nam povedo, da nacionalisti ne priznavajo demokracije in njenih načel. In ker tudi sami hočemo biti del Evrope, je lahko od nepremišljenega narodnjaštva do terorizma samo majhen korak.

Boža Gloda

IDILE MED ANTONOM IN MAGDALENO JE KONEC

Poleg vseh drugih križev in težav, ki jih Mariborčanom že lep čas ne manjka, so ob izteku letošnjega leta dočakali še to, da sta se začela med seboj javno pričrkati mariborska županja Magdalena Tovornik in predsednik mestne vlade Anton Rous. Namesto da bi složno in odločno udarila po mizi v slovenski prestolnici in zahtevala več razumevanja in pomoči za modernizacijo in obnovo izžetega mariborskega gospodarstva, se gledata postrani, kdo bi lahko več storil za blaginjo vseh Mariborčanov in še zlasti štajerskih delavcev. Nobenega dvoma ni (vsaj izkušnje tako kažejo), da bodo nekateri po sistemu deli in

vladaj spor v mariborskem mestnem vrhu znali dobro izkoristiti.

Po Mariboru se je začelo šušljati, da županja in predsednik mestne vlade ne sodelujeta najbolje, kar da se je začelo dogajati kmalu po volitvah. Mnogi so si v tem smislu razlagali tudi odločitve Antona Rousa, da se iz pisarne poleg županjine preseli na drug konec občinske zgradbe, svojo pisarno pa prepustil republiškim poslancem in svetnikom.

Za argumente o slabih medsebojnih odnosih sta Magdalena Tovornik in Anton Rous zdaj poskrbela kar sama, saj sta se po zadnji dokaj neuspešni seji mestnega parlamenta besedno spopadla kar

pred novinarskimi mikrofoni. Rous je županji očital, da je marsikje ni, kadar in kjer jo on in Mariborčani potrebujejo (za mariborsko županjo je znano, da je zelo angažirana pri mednarodnem medmestnem sodelovanju in pri regionalnem povezovanju v Evropi), županja pa je predsednika mestne vlade opomnila, da ne prihaja redno na seje predsedstva skupščine oziroma na takomimenovalne kolegije pri njej, kjer je mesto za usklajevanje in dogovarjanje, zato mu gre v parlamentu marsikatero zamisel po zlu (znano je, da Anton Rous meni, da je predsedstvo skupščine fiktiven organ in da mestna vlada odgovarja samo in izključno poslanecem v parlamentu). Drug drugemu pa sta seveda natresla še cel kup drugih očitkov.

Kljub izredno težkim gospodarskim in socialnim razmeram in kljub izredno tesnim izidom na volitvah med strankami leve, desnice in sredine, je bila za minula leta v Mariboru značilna politična stabilnost. Za to sta zagotovila zaslužna tudi predsednik vlade in županja, ki sta se doslej vsak po svojih močeh trudila sile povezovati in ne razdvajati. S takšno politično stabilnostjo v minulih letih se ne more pohvaliti niti Ljubljana niti večina slovenskih občin in gotovo bi bila brez tega kriza v Mariboru še večja.

Bodo tudi mariborski politiki začeli slediti slabim zgledom iz Ljubljane in republike, kjer se vsi pričrkajo z vsemi? To bo kmalu pokazal čas. Bliža pa se tudi čas, ko bodo volilci povedali, kaj si mislijo o »špetirjih« med politiki. Politiki bi se morali zavedati, da tudi na volitvah velikokrat velja: kjer se pričrkata dva, tretji dobiček ima.

Tomaž Kšela

njih dveh letih so te rubrike prazne, vsaj v podjetjih, ki so organizirale bp firme.

Peti: Število brezposelnih narašča, tehnološki presežki in ljudje na čakalju so se pojavili najprej v družbenih podjetjih, koder so organizirali bp podjetja ali kakorkoli drugače opravili »reorganizacije« s holdingi, d. d., itd.

Šesti: Škoda zaradi revizijskih postopkov, izguba časa ob šoku, ko so bila podjetja od SDK prepoznana za kršilce, pisanje odgovorov, iskanje dokazov, izumljanje izgovorov, zavračanje krivde, iskanje zvez po principu roka roko umije in s tem škoda v matičnem podjetju, kjer namesto zagretosti za delo šepetajo po vogalih in preklinjajo.

Sedmi: Dokončno pokopani upi po spravi. Če so mladi ob poslušanju očitkov starejših o belih in rdečih itd. kazali že popolno neprizadetost, bodo zdaj, kozanje – ne zaradi izgube trgov, pač pa zaradi zaostajanja v razvoju spriči ustanavljanja bp firm – ni dela, oni tisti, ki se ne bodo mogli spraviti s provzročitelji tega nenaravnega stanja. Da gre v večini primerov lastnikov bp podjetij za kapitaliste s komunističnim poreklom, je menda jasno. Če so po 2.

svetovni vojni opravili nacionalizacije očetje, so se divjih privatizacij lotili zdaj sinovi istega sistema.

Naj zaključim. Škoda pa se še naprej povečuje, saj se tudi potem, ko je SDK podala končne sodbe in ko so bile odposlane ovadbe, v podjetjih ni nič spremenilo. Posli tečejo po istih tirih. V bistvu je ostalo vse tako, kot je bilo pred prihodom revizij SDK, to pa pomeni, da se škoda še naprej povečuje. Če vemo, da se bodo zadeve na sodiščih vlekle v nedogled, pa pritožbe, pa neudeležbe na razpravah in tako naprej, bo do končne sodbe najvišjega sodišča izgubljenega še veliko časa in seveda družbenega denarja. K vsemu temu povečevanju škode pa moramo prišteti še povečevanje števila ropov in drugačnih kriminalnih dejanj, pričakujemo pa lahko tudi oboje, ugrabitve, izsiljevanja, skratka življenje, kakršnega živijo v Belfastu ali doli v nesrečni Bosni.

Da bomo tako zlahka zakockali svojo samostojnost, bomo spoznali šele čez nekaj let, eni in drugi pa se bomo spraševali, če ni bila cena vendarle previsoka...

Jože Praprotnik, Medvode

VLADA SNUBI SINDIKATE

Sindikalna kronika

Zaostreni, skoraj vojni odnosi med vlado in sindikati so se prejšnji teden vsaj začasno umirili. Tako sklepamo po pogovoru predsednika vlade in dveh ministrov s predstavniki vseh sindikatov in GZS. Pogovor v veliki vladni dvorani je Janez Drnovšek sklical na pobudo obeh pogajalskih skupin, ki pripravljata novo tarifno prilogo SKP za gospodarstvo. Govorili so predstavniki vseh treh socialnih partnerjev. Povzemamo in komentiramo misli, ki kažejo na možen razplet na plačnem področju in glede socialnega premirja.

Plače morajo delavcem zagotavljati preživetje in tega cilja sindikati ne morejo odlagati v prihodnje desetletje, je povedal Gregor Miklič. Vlada je dolžna zaščititi podjetja, ki spreminjajo sestavo in se usposablja za tržno gospodarstvo. Vlada naj pove, če se strinja s pravimi pogajanjimi o plačah delavcev v gospodarstvu. Sindikati in zbornica si ne morejo privoščiti, da bi po uspešnih pogajanjih vlada znova uveljavila zakon, podobno kot v začetku letošnjega leta. Takšnega mnenja je tudi Dagmar Šuster. Če bi se sindikati z zbornico sporazumeli za plače, višje od makroekonomskih možnosti, lahko vlada intervenira le z davki na previsoke plače, je dodal Slobodan Radojko.

Če sodimo po besedah Jožice Puhar, se lahko plače v gospodarstvu povečajo le ob višji proizvodnji in večjem družbenem proizvodu. Zaradi družbenega premoženja pa bo zakon o kolektivnih pogodbah moral imeti tudi prehodne določbe o plačah. Janez Drnov-

šek dodaja, da mora biti plačna politika v funkciji oživiljanja gospodarstva. To pomeni, da visoke plače ne smejo ogroziti dobrih možnosti podjetij v letu 94. Vlada se hoče s sindikati sporazumeti o plačah. Zakon pride v poštev le, če bo vlada ugotovila, da sporazum s sindikati ni mogoč. Vlada je pripravila tudi poseben zakon o direktorskih plačah. Kot vemo, je tega zahtevala KNSS, drugi sindikati pa mu ne nasprotujejo. Zbornica pa se bo po besedah Dagmarje Šusterje uprta slehernemu zakonu, ki bo slabši od dogovora, podpisanega med GZS in Društvom manager.

Ker so se poslanci državnega zbora odločili za poseben obrambni, šolski, zdravstveni in cestni tolar, bo javna poraba večja od okvira, ki ga do-

loča proračunski memorandum. Javna poraba je previsoka tudi letos, zato so plače v negospodarstvu zelo velik problem. To je ugotovil Dagmar Šuster in vprašal, kako naj ob teh podatkih prepriča sindikate s področja gospodarstva o vzdržnosti pri plačah. Jožica Puhar je odgovorila, da naj bi plače zaposlenih v javnem sektorju ostale na letošnji ravni. Tako bo pisalo v zakonu o KP oz. sporazumu o socialnem premirju. Previsok dotok denarja za javno porabo pa je po besedah Mitje Gasparija posledica previsokih obdavčitev dela. Ker so plače v gospodarstvu rastle, se je večal tudi dotok denarja v proračun in pokojninski ter zdravstveni sklad. Prispevne stopnje je med letom težko spreminjati. Zakon o obdavčenju premoženja bo pripravljen šele aprila prihodnje leto.

»O teh zadevah se bo vlada soočila z državnim zborom. Sindikat prosim za javno podporo,« je dejal Janez Drnovšek. »Ko smo pripravili amandma o zmanjšanju pravic upokojevcem, nismo mogli najti deset poslancev, ki bi se podpisali pod njega. Če v državnem zboru ne bomo uspešni, bomo morali razmisliti o drugih možnostih.« Tako Drnovšek, ki je verjetno mislil na možnost odstopa in zaostritve discipline poslanec vladne koalicije.

Če sodimo po tem, kar so povedali predsednik vlade in oba ministra, je vlada trdno odločena za spopad z državnim zborom. Ta namreč s širitvijo pravic ogroža načrtano proračunsko porabo. S tem lahko spodkopljemo stabilnost države in valute, ki je občutno trdnjša od gospodarstva. Janez Drnovšek, ki je prejšnji mesec ob spopadu z Dušanom Semoličem dejal, da se s sindikati pogovarja dvakrat letno, je tokrat dejal, da mora svoje mnenje popraviti. Že ta teden se bo vlada s sindikati pogovarjala o socialnem paktu in zakonu o kolektivnih pogodbah.

Prav bi bilo, da predsednik vlade in njegovi ministri enkrat za vselej spoznajo, da plač v gospodarstvu ni mogoče uravnati s predpisi oz. vsiljenimi kolektivnimi pogodbami. Statistika namreč nenehno dokazuje, da med izhodiščnimi plačami po zakonu ali po kolektivnih pogodbah in tem, kar delavci dobijo v žepu, ni prave zveze. Sindikalisti lahko kljub temu, da to ni njihova naloga, vladi svetujejo le učinkovito obdavčenje previsokih plač. In to le v primeru, če so res previsoke, zaenkrat pa o tem dvomimo.

V Drnovškovi ponudbi, ki lahko pomeni le novo taktiko, se bodo sindikati lahko izjasnili na podlagi osnutka sporazuma o socialni varnosti in zakona o KP. Zdi se, da so razlogi za partnerstvo vsaj tako pomembni kot tisti o nenaravnem zavezništvu med sindikati in državo, ki v teh razmerjih nastopa tudi kot največji delodajalec. Ne mislim le na družbene dejavnosti in državno upravo, ampak tudi na Skladovo podržavljeno industrijo in podjetja, ki bodo še iskala državno zaščito.

Franček Kavčič

Uvod v pogajanja o socialnem premirju

Prvi pogovor o vladini ponudbi sporazuma o socialni stabilnosti je pokazal načelno pripravljenost vseh partnerjev na podpis socialnega premirja. Vladino gradivo predvideva sprejetje zakona o kolektivnih pogodbah in drugih manjkajočih zakonov z delovnopravne področja. Največja novost je aktivna politika zaposlovanja, ki bo podprta tudi s predvidenimi stoo odstotnimi davki na plače, višje od določenih s kolektivnimi pogodbami. Država bo podjetjem povrnila prispevke za novo zaposlene za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje.

Rajko Lesjak je v imenu Svobodnih sindikatov dejal, da bi bilo treba v sporazumu našteje zakone sprejeti sočasno s podpisom socialnega premirja. Po njegovem mnenju bi moral sporazum ustvarjati most za panožne kolektivne pogodbe. Vladina ponudba pa pomeni le nekaj, kar bo nad splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo. Lesjak je opozoril tudi na eskalacijsko lestvico, po kateri se bodo plače usklajevale le štirikrat letno in po kateri bi rastle bistveno počasneje kot življenjski stroški.

Predstavniki vseh sindikatov so menili, da je treba čimprej ustanoviti tripartitni organ socialnega partnerstva. Janez Drnovšek je pogovor zaključil z ugotovitvijo, da lahko vladina ekipa, ki jo bo vodila Jožica Puhar, takoj začne pogajanja. Zdi se, da je za pogajanja zelo malo časa in da bo zato do podpisa kar dolga pot.

JANŠA NE ODGOVARJA NA PISMA IZ BREGANE

Več kot 20 delavcev bivših Remontnih zavodov Bregana, ki so se v 10-dnevni vojni uprli JLA in postavili na slovensko stran, že dve leti čaka na obljubljeni zaposlitev. Obrambni minister Janez Janša jim na pismo, poslano 10. julija letos, še ni odgovoril. Pisali so ga tudi predsedniku Republike Slovenije Milanu Kučanu. Iz njegovega urada pa so lahko izvedeli le, da je njihova zadeva v pristojnosti obrambnega ministrstva. Te dni se prizadetim delavcem izteka pravica do denarnega nadomestila zaradi nezaposlenosti. Gre večino za vsaj srednje izobražene delavce, ki bodo kmalu odvisni le od socialne pomoči.

Naj spomnimo, da je 830 delavcev Remontnega zavoda Bregana, ki so bili takrat zaposleni kot civilne osebe v JLA, vse do odhoda poražene armade preprečevalo uničenje in ropanje velike tovarne, ki je po osamosvojitvi ostala Sloveniji. Gre za skoraj 20.000 kvadratnih metrov proizvodnih površin, od katerih TO uporablja le kakšno desetino, toliko pa je oddala tudi v najem. Franjo Radovanovič in Zoran Roguljič, ki zastopata prizadete delavce, pravita, da so v Remontnem zavodu od junija do septembra 1991 delali pod nadzorom niških specialcev. Remontni zavod je bil mini-

ran in zaposleni so vsak dan tvegali svoja življenja. V tovarno pa so prihajali, ker so jih k temu nagovarjali Ciril Kolešnik (predsednik IS občine Brežice), Stane Zlobko (občinski sekretar za LO) in Lado Rožič iz Svobodnih sindikatov Slovenije. Zlasti Ciril Kolešnik jim je takrat zagotavljal, da bodo že po dveh mesecih dobili novo službo pri TO. Radovanovič pravi, da so le posebej obveščeni delavci Remontnega zavoda, bilo jih je 20, lahko podpisali tudi prestopne izjave.

Od septembra 1991, ko so delavci odšli na zavod za zaposlovanje, je bilo več sestankov, na katerih so prizadetim delavcem pristojni iz ministrstva za obrambo obljubljali novo zaposlitev. Na enem od zborov prizadetih delavcev je bil tudi namestnik obrambnega ministra Miran Bogataj. Kasneje se je Lado Rožič kot pooblaščenec prizadetih delavcev pogovarjal s Francem Javornikom, vodjem kadrovske službe ministrstva za obrambo. Svobodni sindikati Posavja so od obrambnega ministrstva pisno zahtevali zaposlitev za 33 delavcev, ki so ostali brez zaposlitve. Ker s pismom niso uspeli, so zoper navedeno ministrstvo vložili tožbo.

Delavcem, ki so od junija do septembra branili Remontni zavod, je po izračunih svobod-

nih sindikatov iz Posavja država dolžna še skoraj dva milijona mark iz naslova neizplačanih plač in odpravnin. Gre pravzaprav za terjatev delavcev do bivše JLA, ki bi jo morala izterjati Republika Slovenija.

Še vedno nezaposlenim delavcem bivšega Remontnega zavoda je najbolj težko, ker je ministrstvo za obrambo letos zaposlilo še 25 njihovih delavcev in tudi druge, ki niso nikoli delali v Remontnem zavodu. Prepričani so, da se jim s tem dela velika krivica in da imajo prednost ljudje, ki nimajo nobenih zaslug za zmago v desetdnevni vojni. Številni takšni pa so bili povabljeni tudi v veteransko organizacijo, kjer zanje ni mesta. O ponovni zaposlitvi delavcev Remontnega zavoda pa menijo, da niso odločali politični, ampak nacionalni kriteriji. Prizadeti delavci so jezni na obrambno ministrstvo, ki se je okoristilo z njihovo požrtvovalnostjo v junijski vojni. Njihova tovarna je bila leta 1991 ocenjena na 28 milijonov mark in danes v glavšem propadu. Skoraj vse stroje je teritorialna obramba menda odpeljala, v Bregani pa so ostali debeli zidovi in kar velik vojni park, v katerem propadajo tudi nerabljeni vojaška vozila.

F. K.

Kdo bo šel v Bruselj

Svobodni sindikati Slovenije so nedavno prejeli povabilo Emilia Gabaglia, generalnega sekretarja evropske konfederacije sindikatov za udeležbo na pogovoru, ki bo februarja 1994. Iz vabila so ugotovili, da je enakega prejela tudi KNSS Neodvisnost.

Sekretar Svobodnih sindikatov Rajko Lesjak je v Bruselju odpisal, da so vabilo sprejeli z zadovoljstvom in da bodo zagotovo tja prišli. Pripisal pa je, da so v Sloveniji reprezentativne le tri sindikalne zveze oz. konfederacije. Ministrica za delo Jožica Puhar je takšno potrdilo izdala le Svobodnim sindikatom, Konfederaciji 90 in Pergamu. Zaradi tega Rajko Lesjak svetuje generalnemu sekretarju, naj v Bruselju povabi tudi svedeti organizaciji. S tem svojim odgovorom so Svobodni sindikati seznanili tudi Konfederacijo 90 in Pergam.

K temu lahko pripišemo, da bo evropska sindikalna konfederacija morala sama ugotoviti, s kom naj sodeluje. Zdi se, da bo slovenska sindikalna scena sčasoma sama izločila tiste, ki že tri leta delujejo le zaradi pomoči politike in oblastnih organov. Tako so sindikati ravnali denimo pri temi o delitvi sindikalnega premoženja, ki prerašča v boj za zaščito premoženja pred pohlepno državo in za vrnitev objektov, odvzetih po drugi svetovni vojni.

Oteženo delo sindikatov v manjših podjetjih

Posavski sindikalisti Jože Černoša, Marjan Urbanč in Lado Rožič ugotavljajo, da so v zasebnih podjetjih z manj kot 20 zaposlenimi velike ovire za sindikalno delo. Direktorji mislijo, da morajo sami reševati tudi sindikalne zadeve.

Problem zaposlenih v teh podjetjih pa niso plače, ampak pogodbe o delu oz. delovna razmerja. Delavci imajo pogodbe praviloma le za eno leto ali še krajše obdobje. Direktorji imajo neomejene možnosti prerazporejanja delavcev brez njihovega soglasja. Posamezni delavci se kljub temu včlanjujejo v svobodne sindikate, vendar le pod pogojem, da direktorji o tem niso obveščeni.

Večina teh delavcev je zaposlena v trgovinah, kjer delajo po 12 do 14 ur dnevno. Posamezniki se obračajo za pomoč na območno organizacijo svobodnih sindikatov, ki jim pa ne more pomagati, ker sindikata v teh podjetjih ni. Te izkušnje nedvomno kažejo, da lahko v manjših podjetjih deluje le sindikat od zunaj. Zdi se, da mora to delo opraviti usposobljena območna organizacija ali centrale sindikatov posameznih dejavnosti.

Posredovalci dela bogatijo

Direktor zasebnega podjetja Promarket iz Brežic posreduje delo za številne delavce, ne da bi imel potrebno licenco.

Po informacijah območne organizacije svobodnih sindikatov za Posavje posreduje tako, da delavci prejmejo le 30 odstotkov tega, kar plača podjetje, Promarket pa si vzame 40 odstotkov za posredovanje, 20 odstotkov za stroške in 10 pa za riziko. Posredniška firma torej vzame kar 70 odstotkov tega, kar plačujejo tisti, ki delavcem dajejo delo. Direktor Promarketa na ta način zasluži več deset tisoč mark. Delavci pa pri vsem tem niso niti nezgodno zavarovani. Sindikati so zadevo prijavili delovni inšpekciji. Ta jim je odgovorila, da je za problem pristojna tržna inšpekcija. Vzorec je vabljen in za takšen način posredovanja dela se odločajo tudi drugi zaškarji.

Podkupljeni sindikalni zaupniki

Zaradi nove zakonodaje se je Agrokombinat Krško razdelil na firmo, ki še naprej deluje pod njegovim imenom, in na tri kmetijske zadruge. Ob reorganizaciji je sindikat podjetja za vse delavce zahteval evidentiranje neizplačanih plač in regresov. Območno organizacijo svobodnih sindikatov je pooblastil, naj v imenu delavcev vse to izterja. Odvetniki so zato pripravili tožbo in jo vložili na sodišče združenega dela.

V tem času pa se je sindikat preostanka Agrokombinata sestel z direktorjem in dogovoril, naj območna organizacija umakne že vloženo tožbo. Kljub temu stališču sindikata podjetja so se prizadeti delavci obračali na območno organizacijo in zahtevali, naj uveljavlja njihove interese. Območna organizacija je zato vztrajala pri tožbi, sindikat Agrokombinata pa ji je zagrozil z neodvajanjem članarine. Jože Černoša misli, da je za vse to kriv izvršni odbor sindikata podjetja in njegov predsednik.

Podoben primer je v Vinu Brežice. Predsedniku sindikata so ponudili boljše delovno mesto, ki je nezdržljivo s sindikalno funkcijo, in ta je ponudbo sprejel. Problem pa so hitro rešili, ker so v firmi našli dobro novo sindikalno predsednico.

Še večji problem je v podjetju Sileks iz Blance. Gre za bivši obrat Stillea, ki ga je pred kratkim kupilo zasebno podjetje. V njem dela od jutra do večera skoraj sto delavcev, lastniki pa jim plačujejo le po 25 tisočakov. Delavcem je prepovedano govoriti o vsem, kar ni v korist firme. Sindikata v Sileksu pa ni mogoče organizirati, ker nobeden od delavcev noče tvegati izgube zaposlitve. Območna organizacija se je zato lahko obrnila le na inšpekcijo dela in zahtevala, naj preveri spoštovanje predpisov o delovnih razmerjih in varstvu pri delu.

Franček Kavčič

POPULIMO HUDIČU KREMLPLJE!

ZSSS oziroma njeni sindikati negospodarskih dejavnosti so se v ponedeljek, 6. decembra, lotili predloga ZAKONA O PLAČAH V JAVNIH ZAVODIH IN DRŽAVNIH ORGANIH. Dušan Semolič ga je raztrgal že v uvodnih besedah – zloraba spiskov brezposelnih za ustrahovanje zaposlenih, reševanje težav na plečih najslabše plačanih, trobezljane oblastnikov o previsoki ceni dela, ko se sami pasejo pri polnem koritu...

Razprave so že tako oster uvod le še nabrusile. Drago Ščernjavič je predlog zakona sesuval strokovno, od točke do točke in zakonodajalca okrcal še kot partnerja. Na kopico pripomb sindikatov je doslej blagovolil prisluhnuti le eni.

Doro Hvalica pripomb na zakon ni imel – ker jih niti ne zasluži. Zrušiti ga je treba že načelno, ker hočejo z njim izriniti kolektivno dogovarjanje, ker bodo najslabše plačani po njem dobili še manj, sindikati pa so že pribili, da od že priborjenega lahko pogajanja vodijo le še naprej. Če naj bi sindikati pri zakonu

sploh kaj sodelovali, naj bi bilo to le v slogu pregovora, češ če hudič že mora priti, naj pride s populjenimi kremplji.

Bojan Hribar tudi ni zgub-

ljal besed, saj je položaj delavcev v šolstvu tako ali tako sramoten, v vrtcih pa še slabši.

Erih Šerbec ga je ožigosal (zakon kajpak) za največjo krivico po največji krivici zakona o zavodih in se zavzel za načelo kolektivnih pogodb.

Miloš Mikolič se mu je v podpori tega načela pridružil, tudi v imenu 1.200 poklicnih gasilcev, ki jim zakon ne prinaša dobrega.

Bo zaleglo?

Po koncu problemske razprave o predlaganem zakonu so s plaskanjem sprejeli pripravljeno sporočilo. Naj si, poročevalec, dovolim komentar: Glede na razpravo, njeno ostrino in izključujoče zahteve, je sporočilo preblago.

Glede na doslejšnje ravnanje »pogajalskega partnerja« bi kazalo kar takoj pripraviti taktični in strateški načrt z delovnim naslovom: »KAKO BOMO SVOBODNI SINDIKATI ZRUŠILI ZAKON O PLAČAH V JAVNIH ZAVODIH IN DRŽAVNIH ORGANIH TER KAKO BOMO HUDIČU KREMLPLJE VSAJ OBRUSILI, ČE SI JIH ŽE POPULITI NE BO DAL.«

Slika: Sašo Bernardi

Poslanica problemske razprave – predlagani zakon ni fige vreden, plače naj ureja kolektivno dogovarjanje in menda naj tudi ob najnižji plači človek ne crkne.

NOVA RAZSEŽNOST

V Sindikatu kulture Slovenije smo slutili, da bomo prej ali slej morali prestopiti lasten prag, nismo pa vedeli, da se bo to tako kmalu zgodilo.

Vseskozi smo se namreč zavedali (včasih tudi boleče), da je v sferi kulture tudi množica posameznikov, ki niso zaposleni, ki zato nimajo svojega klasičnega delodajalca in zato tudi ne zadreg, ki iz tega izhajajo. To so samostojni kulturni delavci, tisti s pedigrejem ministrstva za kulturo in še več tistih, ki jim kultura in umetnost pomenita dodatno postransko ali občasno delo.

Povsem naravno je, da ostajajo naša glavna skrb delavci v kulturi, ki so zaposleni po kulturnih zavodih in organizacijah. Toda že na začetku letošnjega leta smo se srečali s samostojnimi filmskimi delavci, ki so nam prepričljivo povedali, da v novih razmerah še kako potrebujejo tudi sindikalno zaščito.

Za naš sindikat je to bil izziv, ki je odpiral povsem nova vprašanja. Kako vključiti člane, ki niso zaposleni? Kako varovati pravice, ki ne izhajajo iz klasičnega delovnega razmerja? Kako organizirati delovanje takšnih sindikalnih skupin? Kakšna naj bo članarina in kako jo zbirati?

Zadrege smo reševali sproti, v glavnem pa smo improvizirali, saj je šlo za manjše število članov in dejavno pripravljenost na obeh straneh.

Toda nova razsežnost delovanja Sindikata kulture Slovenije je bila odprta. Ko smo tako ogreti

navezali stike s Sindikatom avtorjev in izvajalcev narodne in narodno zabavne glasbe, oz. z njegovim tedanjim predsednikom Urbanom CENTO (Agropop), smo že vedeli, kaj nas čaka in kaj lahko, oziroma česa ne moremo ponuditi. Ponudili smo nepolitično in ne-strankarsko sindikalno zavetje in zaščito, ki bo s svojimi strokovnimi izkušnjami in reprezentativnostjo primeren sogovornik. Ponudili smo jim pravno varstvo in pomoč pri normativnem oblikovanju in sprejemanju tistih oblik varstva, ki so ga oni kot avtorji in izvajalci najbolj potrebni:

- zaščita avtorskih pravic,
- zaščita pred piratstvom,
- zaščita pred tujimi glasbenimi skupinami,
- postopno oblikovanje sklada za pomoč ostarelim in obolelim »zabavnjakom« ipd.

Priznati je treba, da vse to sploh ni kakšna naša izvirnost ali celo posebnost, vzorov za takšno ravnanje imamo v sosesčini dovolj; mi smo za našo rabo malo bolje pogledali in švicarske izkušnje.

Tako sta se srečala dva interesa – in samo za to gre. Naš interes so novi člani, novo področje kulture in nove razsežnosti sindikalnega dela. Njihov interes je boljša organiziranost, zavetje močne sindikalne organizacije in postopna zaščita pravic po vzoru razvitega sosedstva.

Na pomoč smo jim priskočili pri organizaciji letne skupščine sindikata. Bila je v torek, 30. novembra letos, v Domu sindikatov v Ljubljani.

Koliko je problemov, interesov, odprtih vprašanj, neučinkovitosti na področju varstva avtorskih pravic, anarhije pri organizaciji nastopov, stanovskih problemov in širših družbenih vprašanj, dokazuje peturna živahna razprava.

O vseh teh vprašanjih bomo še pisali. V kontekstu tega zapisa pa je pomembna predvsem njihova odločitev, da se Sindikat avtorjev in izvajalcev narodne in narodno zabavne glasbe kolektivno vključi v Sindikat kulture Slovenije. Upošteva jo mednarodno konvencijo in statut Sindikata kulture Slovenije, bodo to storili tudi s podpisovanjem individualnih pristopnih izjav. Njihov sindikat bo obdržal svojo avtonomijo, možnost samostojnega delovanja in nastopanja pred javnostjo, ime, račun in sredstva. Del sredstev pa bodo seveda odstopili svojemu novemu matičnemu sindikatu.

Od tod dalje pa se odpirajo nova vprašanja, ki zadevajo dosedanjo organiziranost v Zvezi svobodnih sindikatov, dosedanji način financiranja in delitev članarine, višina članarine, ko zanjo ni osnovna plača, statutarna določila, ki so prilagojena le klasičnim sindikalnim odnosom, obseg in oblike pravic in pomoči in skupnih in panožnih dokumentih in podobno.

Za začetek kaže, da ne bo večjih zadreg, saj so tudi v vodstvu ZSSS odmevi ugodni. Zato sem prepričan, da bo vodstvo sindikalne centrale sprejelo naše načelo, da naj življenje piše dokumente in ne narobe.

Doro Hvalica

Vinko Kastelic je spomnil, da so sindikati že marca terjali razmerje plač 1:7, vlada pa naprej vsiljuje razmerje 1:10, ki z raznimi dodatki že zdaj v resnici pomeni 1:15. V težkih razmerah bi vsak normalen to razmerje krčil, mi ga še širimo:

»Zato še posebej opozarjam na večjo enotnost sindikatov. Z njo doslej ne moremo biti zadovoljni, vsak razdor med sindikati pa vedno izkoristi le delodajalec,« je zaskrbelo Vinka Kastelica.

In v tem duhu naprej od predstavnikov sindikatov gledališč, opere, knjižnic, sodišč. Izhodiščna plača je sramota, miloščina, kako naj z njo človeka vredno živi posameznik, kaj šele, če mora vzdrževati družino?! Poslušali smo o politikih, ki se radi šminkajo na opetnih in gledaliških predstavah, še raje na zakuskah po njih, vsem pa obloženi kruhki očitno zatisnejo ušesa, ko jih kdo opozori, da ljudje ne morejo več živeti.

Od nekaj zahtev, naj slovenski veljaki pridejo delavce učiti, kako preživeti mesec s 17.000 tolarji, je prišlo do bolj izoblikovane pobude: **Toliko in nič več je treba plačati poslancem in drugim oblastnikom, potem nas bodo lažje naučili, kako se pretolči s to bedo.**

Marko Simčič je razkril težnjo slovenske države (ki jo dokazuje ta in mnogi drugi zakoni), da pograbi vse, kar se le da, za svojo krepitve, delavce pa hoče potisniti v siromaštvo, jih zatreti in jim ustrahovanjem vzeti vse, tudi kulturno avtonomijo.

Predstavnik sindikatov ministra za znanost je bil, kot se znanstveniku spodobi, kratek, jedrnat in sila nazoren:

»Če se strinjamo, da najslabše plačani ne morejo preživeti, in če so problem razmerja, spremenimo faktor 1 v faktor 2, faktor 10 pa v faktor 7, oziroma če dopuščajo sredstva, v faktor 8, pa bo!«

Dušan Semolič je na koncu le potrdil iztočnico, da gre resnično za preživetje velikega števila delavcev in je za torej treba hudo resno vzeti opozorila o enotnosti sindikatov.

Ciril Brajcer

SPOROČILO

S problemske razprave o predlogu zakona o razmerjih plač v javnih zavodih in državnih organih

1. V socialno tržnem gospodarstvu bi morale biti plače, njihova višina ter način oblikovanja in naraščanja, predmet kolektivnega pogajanja med delojemalci in delodajalci.

2. Zakon, kakršne je bil predlagan v parlamentarno proceduro, pomeni zanikanje tega načela; konkretno pa pomeni tudi ambicijo administrativno naravnane politike, da bi plače zamrznila in bremena pretežno naložila na pleča delavcev, razvrščenih do V. tarifnega razreda.

3. Zakon, ki bi po sklepu državnega zbora moral urediti enoten sistem plač za vse, ki živijo tudi od javnih sredstev, se je že v fazi nastajanja sprevergel v zakon, ki naj z revščino disciplinira tiste, ki so se že, in tiste, ki se še utegnejo upirati.

4. Naš dvom v pravičnost in poštene namene zakonodajalcev je na zelo jasn način potrdila že njihova prva razprava, ko so poslanci iz zakona izločili se sebe, sodnike, tožilce in funkcionarje. S tem so nam jasno povedali, da bo restriktivna politika plač v prihodnjih letih peljala v revščino, ki je pa sami ne želijo deliti z delavci.

5. V zakonu ostajajo za to oblast očitno marginalna področja, kakor so zdravstvo, šolstvo, kultura, upravni organi in še kdo – in v njih najbolj prizadeti prav tisti delavci iz spodnjih tarifnih razredov, ki z izhodiščno bruto plačo 26.000,000 SIT – oz. neto plačo 17.005,000 SIT – in predvideno bruto plačo 27.000,000 SIT v letu 1994 – oziroma neto plačo 17.388,00 SIT – spadajo med najslabše plačane delavce v državi Sloveniji.

6. Naše načelo, da bi cena dela morala biti v izhodišču za vse enaka, je kamen spotike in sredstvo za politične očitke, čeprav bi prav uresničitev tega načela bistveno izboljšala položaj najslabše plačanih.

7. Različni sistemi plač, različne izhodiščne plače, različni načini eskalacije in različne možnosti stimulacij ustvarjajo v politiki plač na področju negospodarstva anarhijo in neobvladljivo nepreglednost, med najslabše plačanimi pa tudi eksistentno ogroženost in potencialna žarišča spontanega nezadovoljstva.

8. Da bi omogočili najslabše plačanim delavcem preživetje in postopno pot do plače, ki naj zagotovi človeka vredno življenje, predlagamo:

1. da se sistemsko zagotavljajo osnovne plače, ki načeloma ne bodo odstopale od razmerja 1:6;

2. naraščanje plač naj bo za vse zaposlene v državi Sloveniji zasnovano na enak način.

9. Storili bomo vse: pogovor z vladnimi ustanovami, pogovor negospodarskih sindikatov s parlamentarnimi odbori, pogovori v poslanskih klubih, večja medijska prisotnost in organizacija vseh legitimnih oblik sindikalnega pritiska, da bo zakon (če že mora biti) prijaznejši – zlasti za najslabše plačane delavce.

1. Predsednik sindikata državnih in družbenih organov Slovenije Josip BAC
2. Predsednik sindikata delavcev v kulturi Slovenije Rajko STIPIČ
3. Predsednik sindikata delavcev v zvezi s strokovnimi in obratnimi dejavnostmi Slovenije Franc KLEPEČ
4. Predsednik sindikata delavcev v zdravstvu in socialnem skrbstvu Slovenije Erih ŠERBEC
5. Sindikat poklicnih gasilcev Slovenije Avgust MLAKAR

MARIBORČANI NASPROTUJEJO PRODAJI ŠPEDTRANSA TUJCEM

Ko je mariborska javnost izvedela, da Sklad Republike Slovenije za razvoj ne namerava prodati Špedtransa delavcem in menedžerjem tega podjetja, pač pa avstrijski firmi Nunner, je predsednik družbenopolitičnega zbora skupščine občine Maribor Stanislav Holc prosil sklad za pojasnilo, v čem je bila ponudba tujega kupca ugodnejša za Maribor in državo Slovenijo od ponudbe zaposlenih.

Direktor sklada mag. Uroš Korže in finančna svetovalka Lidija Dokl sta Holcu v odgovoru najprej vljudno pojasnila, da elementov pogodbe ne smeta razkrivati pred njenim podpisom. V isti sapi pa mu sporočata, »da bo tako za podjetje samo kot za Maribor in Slovenijo nastala velika škoda, če takoj ne preprečimo pritiskov od zunaj na delavce podjetja, naj se uprejo predvideni prodaji Špedtrasa«.

Predstavnika sklada sta nato Holca seznanila, da vodstvo Špedtrasa pred meseci zaradi bojzani pred sindikati ni zmanjšalo števila zaposlenih in racionaliziralo poslovanja, kar je zahteval sklad. Zato se je Špedtrans znašel v tako težkem gospodarskem položaju, da ga po mnenju sklada lahko reši samo še avstrijski Nunner, ki je objubil, da bo firma ostala slovenska, prav tako pa je pripravljen prevzeti vseh 350 delavcev in začeti ugotavljati presežne delavce šele čez tri mesece. Nunner naj bi v po-

djetje investiral tudi 25 milijonov mark. Delavci in menedžerji Špedtrasa, ki so po mnenju predstavnikov sklada vložili zahtevo za odkup podjetja pod pritiskom območnega sindikata, so za odkup 130 kamionov ponudili menda 300 tisoč mark manj od Nunnerja. Po mnenju sklada bo avstrijski Nunner znal tudi bolje kot zaposleni v Špedtransu izkoristiti veliko prednosti geografskega položaja Slovenije.

Odgovor sklada je vodstvo mariborske skupščine tako ujezilo, da so predsedniki vseh zborov Stanislav Holc, Borut Ambrožič in Mirolav Brkić nemudoma poslali pismo predsedniku upravnega odbora sklada dr. Maksu Tajnikarju. V njem sklad opozarjajo, da je odgovoren za gospodarske razmere v podjetju, saj bi lahko kot njegov lastnik lastnik lastnik odstavil neposlušno vodstvo v njem. Hkrati poudarjajo, da ni nobenih zagotovil, da bo Nunner svoje obljube tudi uresničil. Mariborčani imajo v zvezi s tem že bridke izkušnje, saj so kupci Lileta in še nekaterih podjetij veliko obljubljali in malo ali nič od tega uresničili. Trije vodilni mariborski politiki izražajo tudi bojazn, da bo sklad ravnal podobno tudi v Elektrokovini, Metalni, kocernu TVT in jih razprodal tujcem. Zato ga pozivajo, naj svojo odločitev še enkrat pretehta.

Tomaž Kšela

ZDRAVILIŠČE DOBRNA PO OBČINSKO

Zdravniki komunalci

Okoli lastninjenja Zdravilišča Dobrna sta se kolektiv in občinska oblast spopadla na nož. Ker sta se obe strani nepremakljivo postavili vsaka za svoj okop, je občinska skupščina ustanovila tripartitno komisijo, ki naj bi to fronto razbila ali vsaj premaknila. V komisiji naj bi ždeli trije občinski poslanci, trije člani celjske vlade in trije iz zdravilišča. Skupščina je dala komisiji rok do 10. decembra letos, vendar so delegate izbrali le v vladi in kolektivu, skupščini pa to menda zaradi strankarskih zdrah ni uspelo. Komisije torej ni in o zapletu smo povprašali dr. Vladimírja Maganjo, predsednika sindikatov Zdravilišča Dobrna:

»Čprav imamo pri nas tri sindikate, Fides, gostinstvo in turizem ter zdravstvo, smo postavili nekakšen sindikalni delegatski sistem, ki prav dobro deluje. Tudi o temi, po kateri sprašujete, zatorej mirne vesti govorim v imenu vseh.

Lastninski spor v bistvu javnost že pozna, in ker se zaradi nesposobnosti občine, da bi ustanovila komisijo, stvari nikamor ne premaknejo, zdravilišče seveda že čuti posledice.«

Gre le za izgubo časa, energije ali so posledice že otipljive?

»Otipljive, otipljive! Ker nam občina meče polena pod noge, ne moremo dobiti posojila pri banki. Bankirje sprašujemo, ali smo nezanesljiv partner, ali obveznosti ne plačujemo redno... Vse je v redu, nam odgovarjajo, toda saj veste, kako je.«

Pa res veste, kako je?

»O tem, česar ne vemo, utemeljeno sklepamo. Občini smo postali trn v peti, ker nam je več do pravne države, poslovne in zdravorazumske lo-

in le 30-odstotno z zavarovalnicami. Za naš projekt delniške družbe torej ni ovir!«

In občina tega ne dojame?
»Lokalna oblast je pač prizadeta pri svojih apetitih. Za vsako ceno hoče iz nas napraviti svoj zavod. Za to pa ima zakonite možnosti le republika, a ko se posvetujemo z ministrstvom za zdravstvo, na njem za kaj takšnega ne pokažejo niti najmanjšega zanimanja. Občina, ponavljam in poudarjam, nima do nas po nobenem zakonu nobenih kompetenc!«

Apetite pa?
»Očitno velike, saj v želji stegniti roko po nas uporabi vsak, še tako smešen nesmisel. Zdaj so razvili zanimivo logiko – češ, imate parke in jih urejate? Imate! Imate bazene in vodo v njih? Imate! Imate termalne vrele, ki tečejo po ceveh? Imate!

Potemtakem ste komunalna dejavnost, nad to pa ima pristojnosti občina in zmenimo se, da boste komunalni za-

»Smo. Pokazalo je, da ima cilj in dovolj hrbtenice, da ga doseže, kar smo potrdili na referendumu. Od 245 zaposlenih jih je le 27 cincalo bolj na občinsko plat.

Lani smo imeli skupaj z neplačanimi terjatvami 20 milijonov tolarjev izgube, cel bruto mesečni osebni dohodek. Kolektivno pogodbo smo uresničevali 80-odstotno s težnjo na 60 odstotkov. Pajavljali so se utemeljeni dvomi, da vodstvo ne posluje čistih rok, na dan so prihajale različne zlorabe in vodstvo smo zamenjali.

Letos smo v devetih mesecih ustvarili 25 milijonov tolarjev plusa, kolektivno pogodbo uresničujemo 100-odstotno, nihče ni izgubil dela...«

In kako se boste skobacali iz godlje, ki vam jo je skuhala občina?

»Še kar upamo, da bo zmagala zdrava pamet. Sicer pa, v zaupanju v pravno državo nam ostane še sodišče in na koncu ustavni spor. Še enkrat

Zbor delavcev Zdravilišča Dobrna je podprl koncept delniške družbe, in če so delavci za, imajo kajpak tudi podporo svobodnih sindikatov.

gike kot do njenih nikomur pojmljivih interesov.

Vse smo zgradili brez dotacij, samoprispevkov, vse so plačali delavci! Na zahtevo občine so morali odkupiti celo zemljišče. Teh skrbi ni imela nobena druga bolnišnica ali zavod v Sloveniji. Poslujemo s 70 odstotki na prostem trgu

vod?! Le tri minute bodite javni zavod, nas prosijo, le da bo postopek tekkel po naše...«

In v čem je zanka?

»Če smo tri minute njihov javni zavod, nam pač zamenjajo vodstvo, postavijo svoje ljudi in zgodba je za nas končana.«

Vi pa ste z zdajšnjim vodstvom zadovoljni?

za konec – Mi smo za delniško družbo, in za zavod kot alternativno je po vseh zakonih pristojna le republika. Ta se v to noče vtikati, kaj šele, da bi imela interes za zavod, ki bi ji prinesel le obveznosti in stroške. Na strani občine pa ni drugega argumenta kot apetit.«

Ciril Brajer

METALNE TIO NI VEČ

Senat temeljnega sodišča v Mariboru je 6. decembra za Metalno Tovarno investicijske opreme uvedel stečajni postopek. Istega dne se je 800 njenih delavcev pridružilo množici brezposelnih. V podravski regiji jih je več kot 31 000. Tako se je kljub krčevitemu boju delavcev za preživetje tovarne in za svojo socialno varnost uresničil scenarij, ki ga je za to tovarno že poleti predvidel njen lastnik – republiški razvojni sklad skupaj s tedanjim vodstvom delniške družbe Metalna.

Postopek na sodišču je bil tokrat kratek. Sodni izvedenec Gorazd Zemljarič, ki ga je sodišče na prejšnji obravnavi 24. novembra določilo za pravo ekonomsko in finančno analize razmer v Metalni TIO, ni imel povedati veliko novega. Njene izgube so konec novembra znašale že več kot 50 odstotkov vrednosti trajnega kapitala, na žiroračunu, ki ga je Služba družbenega knjigovodstva blokiral, da v avgustu, pa je tovarni na dan stečaja primanjkovalo 57,6 milijona tolarjev.

Še posebej neugodni so bili rezultati poslovanja TIO v zadnjih mesecih, ko so vsi poslovni partnerji vedeli, da je vodstvo Metalne skupaj z lastnikom samo predlagalo uvedbo stečajnega postopka. Po drugi strani pa so se bili v minulih mesecih delavci prisiljeni s stavkami boriti za izplačilo vsaj minimalnih plač, zaradi česar je trpela proizvodnja. Lastnik v tem času tudi ni uspel najti novega vodstva Metalne in družbe TIO, zato je podjetje vodilo začasno vodstvo.

Finančno poslovanje Metalne TIO je bilo, kakor vse kaže, tudi zelo neurejeno, zato izvedenec ni mogel priti do dna vsem finančnim tokovom.

To bo storila Služba družbenega knjigovodstva, ki bo opravila revizijo poslovanja TIO. Takrat bo tudi bolj jasno, kaj pomeni uvedba stečaja v tej družbi za druge družbe in Metalno kot celoto.

Sodišče je za stečajno upraviteljo imenovalo mariborsko odvetnico Marijo Arko, ki jo Mariborčani poznajo kot dolgoletno direktorico mariborske davčne uprave. Stečajna upraviteljica se bo morala v nekaj dneh odločiti, koliko delavcev bo poklicala začasno na delo, da bi dokončali že začeto proizvodnjo. Sodni izvedenec je ocenil, da bi proizvodnjo lahko dokončalo 164 delavcev.

Že v petek pred narokom na sodišču so se v Metalni nadaljevala pogajanja med sindikatom SKEI in KNSS ter vodstvom podjetja. Na pogajanjih so se med drugim dogovorili, da bo začela firma ECCE, ki

bo delno nadaljevala proizvodni program Metalne TIO, začasno poslovali, vendar pa vodstvo ni moglo odgovoriti, koliko delavcev bo v tej firmi dobilo delo. Na pogajanjih so našli tudi začasno rešitev za nekatere invalide iz TIO, del njenih delavcev pa bodo verjetno zaposlile tudi druge Metalne družbe. Delavci so dobili izplačano nekakšno stimulacijo za ohranjanje delovne sposobnosti v višini zamrznjene plače. Nihče pa natančno ne ve, v kakšnih socialnih razmerah so sedaj že bivši delavci Metalne TIO, saj celovit socialni program ni bil pripravljen.

Že na dan stečaja je Arkova na zboru seznanila delavce z razmerami po uvedbi stečajnega postopka, o svojem delu pa so delavcem poročali tudi predstavniki obeh sindikatov. Delavci so, utrujeni od stavk in zasedbe tovarne v boju za svoje pravice, uvedbo stečajnega postopka sprejeli z mešanico ogorčenja in apatije. Ali bo pri tem ostalo ali bodo delavci še kako drugače izrazili svoje nezadovoljstvo, je težko napovedati.

Kljub boju delavcev za ohranitev tovarne in za svoje pravice se je scenarij lastnika odvil do konca. Nič niso pomagala rotnja, opozarjanja, izčrpavajoče stavke, zasedbe prometnic, protestni zbor pred sodiščem, zasedba tovarne in številne neprespane noči za tovarniško ograjo. Je težko razumeti, zakaj imajo delavci občutek, da so bili opeharjeni in izigrani hkrati?

Tomaž Kšela

Pogajanja za pravice delavcev se nadaljujejo

Oba sindikata v Metalni se še naprej pogajata za uveljavitev pravic delavcev TIO. Po besedah predsednika SKEI v Metalni Bogdana Ivanoviča bo skupno okoli 100 delavcev TIO dobilo delo v družbah TAS in TPI ter v Palfingerju, v sindikatih pa tudi računajo, da bo za dokončanje proizvodnje v TIO ter za zagon poslovanja družbe ECCE potrebnih okoli 200 delavcev. V Metalni iščejo rešitev tudi za 45 delovnih invalidov iz TIO. Zanje iščejo novi delovni program, dotlej pa jim bodo začasno uredili status.

Vsi delavci TIO naj bi dobili 90 odstotkov oktobrske plače iz kredita, ki naj bi ga v ta namen zagotovil sklad. Že pred uvedbo stečajnega postopka pa so delavci dobili dodatek za »zagotavljanje nadaljnje delovne eksistence« v višini zamrznjene plače iz sredstev ministrstva za delo.

Po besedah stečajne upraviteljice Marije Arko bodo referenti mariborske enote republiškega zavoda za zaposlovanje začeli v naslednjih dneh delati v prostorih Metalne. Tako bodo lahko sedaj že brezposelni delavci vse formalnosti za zavod uredili takoj, ko bodo dobili delovno knjižico.

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE Zaupnike, strokovne službe podjetij in posameznike

● SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOSPODARSTVO

s komentarjem

Komentirata Gregor Miklič in Brane Mišič. Cena 950,00 SIT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM

Priručnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednost in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 460,00 SIT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem. Cena 670,00 SIT

● Stane Uhan

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodišči osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

● Emil Rojc

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Priručnik za podjetništvo in razvoj kadrov
Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Zbornik razprav za VARNOST, SVOBODO, SOLIDARNOST IN PRAVIČNOST
Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Novi zakon o zdravstvenem zavarovanju – Razlage vseh sprememb in vseh oblik prostovoljnega zavarovanja občanov. Cena 580,00 SIT

● ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij – Uredba o pripravi programa preoblikovanja in o izvedbi posameznih načinov lastninskega preoblikovanja podjetij – Uredba o metodologiji za izdelavo otvoritvene bilance stanja
Razlage: mag. Tone Rop, Gregor Miklič, dipl. oec. Radovan Teslić in dr. Alenka Znidaršič-Kranjc. Cena 1.800 SIT

● KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI S KOMENTARJEM

Kolektivna pogodba s stališči komisije za razlago KP s komentarjem – Priloge: Sklep Izvršnega sveta R Slovenije o določitvi koeficienta za določanje OD – Sklep o določitvi kalkulativnih osnov za določitev obsega sredstev za plače v zavodih, ki se financirajo iz proračuna – Tarifni del KP za zdravstvo in socialno skrbstvo – Zakon o plačah delavcev v javnih vzgojno izobraževalnih zavodih – Pripravitelji: Nevenka Zavišek in Vinko Kastelic
Cena 950 SIT + 5% p. davek

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Sploš. kol. pog. .... izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Moje pravice na ..... izv. ● Kariera kot...
..... izv. ● Stanov. razmerja ..... izv. ● Socialna država...
..... izv. ● Delavci in uprav. .... izv. ● Zdrav. zav...
..... izv. ● Nova del. zakon. .... izv. ● Kol. pog. za negosp...
..... izv. ● Zakon o last.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov: .....

Ulica, poštna št. in kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne: ..... Žig ..... Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 1310-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 311-956.

KO NITI SAMI SEBI NOČEMO VEČ DOBRO

Do letošnjega leta je bilo novogoriško podjetje Hit, ki se ukvarja s turizmom, eno izmed redkih slovenskih podjetij, ki je izredno veliko vlagalo v razvoj, uspešno skrbelo za številna nova delovna mesta, pomagalo šolstvu, zdravstvu, kulturnikom, športnikom in ob vsem tem pridno polnilo državni proračun. Pa ne z drobižem oziroma drobtinami, kot danes prenekaletni zlobni jeziki zavajajo javnost, temveč z desetimi in desetimi milijoni nemških mark.

Pa je šla zgodba o tem primorskem turističnem podjetju, ki nikoli ni molilo svoje države, ampak obratno, očitno posameznim britnežem krepko v nos. Zato so se pod krinko, da Hit še vedno veliko premalo prispeva v državni proračun, odločili za novo, to je dodatno obdavčitev tega podjetja. Če bo predlog, ki mu v parlamentu pridno prižigajo zelene luči, obveljal, bo zgodbe o uspehu prej ali slej konec. Tisti, ki si na vse kriplje prizadevajo spodnesti Hit, bodo poplačani za svoj trud, po drugi strani pa bodo mnogi mladi ljudje ostali brez kruha, proračunska vreča pa manj zajetna.

Na zboru članov sindikata, ki je bil v petek, so delavci Hita dejali, da očitno v tej družbi niti sami sebi nočemo več dobro. Če že umirajo podjetja, ki le odnašajo družbeni kapital in zares nimajo nikakršne možnosti za preživetje, zakaj se odrekamo tudi najboljšim? Čemu sprejemamo zakone na horuk? Zakaj bi se morali odpovedati vsemu sistemu, kar smo ustvarili, začeti na novo...«

Je res tako hudo? Bo dejansko treba zapreti nekaj Hitovih hiš in se posloviti od mnogih delavcev? **Iztok Bratož**, predsednik sindikata gostinskih in turističnih delavcev v Hitu, pravi takole:

»Od najbolj kosmatega dohodka oziroma prihodka smo doslej morali odriniti v »skupni žep« 20 odstotkov, po novem naj bi še 40, torej 60 odstotkov svojega bruto dohodka. To je skregano z razumom. Na dlani namreč je, da v vseh okoljih, kjer ni motivacije za dobro in zahtevno delo, tudi ni kakovostne

ponudbe. Mi pa vnovčujemo prav to: visokokakovostne turistične storitve. V hotelih, restavracijah, igralnicah, najrazličnejših lokalih... Seveda, če ne bo ostanka dohodka, ne bo tudi naložb, ki so več kot nujne za razvoj in prilagajanje ponudbe povpraševanju. Kaj nas čaka? Med drugim najbolj neprijetni ukrepi, to je zapiranje lokalov in odpustanje delavcev. Pa ne samo tistih, ki so zaposleni v igralnicah. Od posebnih iger na srečo namreč živijo tudi mnogi drugi, natakariji, kuharji, sobarice... pa tudi tisti, ki jim Hit nudi kruh le posredno. Kaj bo z ljudmi, ki bodo ob delo? Nekaj mladih bo gotovo našlo zaposlitev v Novi Gorici. Težje bo s starejšimi, ki imajo družine in se ne bodo mogli na vrat na nos pre-

seliti, denimo iz Kranjske Gore ali Rogaške Slatine na Goriško.

Težko bo. Problemi bodo tudi s predvidenim podržavljanjem. V tolminski igralnici je mešani kapital. Pa to ni edini primer. Se bomo znova šli nacionalizacijo...«

Podobno kot **Iztok Bratož** je na sestanku predsedstva RO sindikata delavcev v gostinstvu in turizmu, ki je bil pretekli teden v novogoriškem hotelu Park, razmišljal tudi **Mihael Zver**, sekretar omenjenega odbora:

»Nerazumno visoko obdavčevanje gospodarske dejavnosti, ki prinaša državi lep dohodek in bo ob pametni politiki še precej večjega, je nesmisel, bolje povedano – absurd. Gre za pravo 'buldožersko' rušenje dobrih podjetij.

Ob zmanjšani kupni moči in vse večjih množicah, ki se bore za preživetje, uvajati nove davke na pijače, dodatne davke na dejavnosti, ki zaenkrat še prinašajo dohodek, je neumnost in spodkopavanje tega dela gospodarstva. Sem proti sprejetju ukrepov na hitro in na horuk. Poslancem in vladi bo treba odločno povedati, da konec koncev nismo mi zaradi njih, ampak tako parlament kot vlada zaradi nas...«

Andrej Ulaga

Če stečajni upravitelji ne nosijo črnih kravat, to še ne pomeni, da niso grobarji.

Franci Čeč

Le eno njega vodi geslo: komolec je najboljšo veslo.

Grigor Vitez

Roka, ki piše, naj se ne meni za oko, ki bere.

Jules Renard

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 48

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 326-982, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. Hišica na Veliki planini – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije – kočica ima elektriko. Cena 44 DEM v tolarški protivrednosti.
2. Apartmaji Kaninska vas – za 4 osebe, v celoti opremljeni. Cena 38 DEM v tolarški protivrednosti.
3. Rogla apartmaji z opremljeno kuhinjo, bivalni prostor, kopalnica, skupno za 4 osebe. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.
4. Pokljuka apartmaji – v času do 23. decembra: za 4 osebe 38 DEM, za 2 osebi 27 DEM, prijavnata taksa 1,5 DEM, turistična taksa 1,10 DEM v tolarški protivrednosti. Najkrajši termin tri dni.
5. POČITNIŠKI DOM V BOHINJSKI BISTRICI – 9 dvoposteljnih sob z možnostjo dodatnega ležišča. Cene: penzion 35 DEM, polpenzion 32 DEM; smučarska vozovnica: dnevna 20 DEM, popoldanska 13 DEM v tolarški protivrednosti.
6. Počitniške hišice v Bohinju UKANC – v idiličnem okolju pod Komarčo, tri spalnice, kmečka dnevna soba, kuhinja z jedilnim kotom, kopalnica, WC. Možnost bivanja za 7 oseb. Cena: 52 DEM v tolarški protivrednosti.

Zdravilišča

1. Dobrna – garsonjera za štiri osebe – TWC, bivalni prostor s kuhinjo, cena 49 DEM v tolarški protivrednosti.
2. Čatež – Velika hišica za šest oseb, mala za štiri osebe, cena 72 oz. 59 DEM v tolarški protivrednosti.
3. HIŠICA v Čatežu – za 4 osebe v času od 19. 12. do 26. 12. Cena 39 DEM v tolarški protivrednosti.

OBVESTILO GOSTOM: NOVOLETNA PONUDBA BORZE JE TRENUTNO V CELOTI ZASEDNA.

Morje

1. Enosobno stanovanje v Barbarigi pri Puli – opremljeno za 4 osebe: dnevni prostor s kuhinjsko nišo, spalnica, kopalnica. Termini do 20. decembra. Cena 1500 tolarjev.
2. Trisobno stanovanje v Novigradu – opremljeno za 6 oseb: dve spalnici, otroška soba, kuhinja, kopalnica. Cena 2.000 tolarjev na dan.
3. Garsonjera v Novigradu – za pet oseb: bivalna dnevna soba, otroška soba, kuhinja z jedilnim kotom, kopalnica. Cena 1.400 tolarjev na dan. Te enote so proste tudi za novo leto.

B SEJEMSKA PONUDBA

1. DÜSSELDORF, 12. do 14. januarja 1994 – sejem reklamnih izdelkov vseh vrst, štiridnevno potovanje, odhod 11. 1. 1994. Cena 1200 DEM v tolarški protivrednosti.
2. IMM KOLN, 18. do 23. januarja pohošveni sejem – tridnevno potovanje, odhod 19. januarja 1994. Cena 1060 DEM v tolarški protivrednosti.
3. NORDBYGG STOCKHOLM, sejem gradbeništva – od 18. do 23. januarja 1994, specializirana razstava naprav za ogrevanje, energetske in klimatske naprave, sanitarne naprave. Štiridnevno potovanje, odhod 18. 1. 1994. Cena 1650 DEM v tolarški protivrednosti.

Marjan Cerar, direktor Belinke:

»Sodelovanje s Saftijevimi firmami je bilo poslovno popolnoma korektno. Kot strokovnjaki so se dokazali in ne vem, zakaj naj bi na osnovi časopisnih poročil spremenili svoje prepričanje. Pri očitkih o udbomatijskem delovanju gre za plat, ki so jo odkrili drugi in je doslej še nihče ni dokazal, sam pa je ne poznam. Sem človek dejstev in dokazov. Dokaze, ki bi me prepričali, pa lahko dajo samo resni preiskovalni in sodni postopki. Dokler ti formalni postopki niso opravljeni, ne verjamem v nič. V podobne zanke, ki se zdaj spletajo tudi okoli Saftija, sem sam padel še pod komunističnim režimom. Grozilo mi je, da bom moral v zapor, in zato vem, kako zelo so za to, da se razkrije prava resnica, potrebni formalni preiskovalni postopki. Če bi v mojem primeru leta 1978 vseprek kričali, da je potrebno sprejeti posebne zakone in da me je treba spraviti pred hitro sodišče, kot se dogaja zdaj, bi končal v arestu. Če sodišče takrat ne bi opravilo svojega poslanstva, bi se kot popolnoma nedolžen človek znašel v ječi samo zato, ker sem prišel v spor s tedanjo partijo, ki ji je udba ubogljivo pomagala. Ker je bila sodnja takrat veliko bolj neodvisna in neposlušna, kot se danes misli, me je to rešilo. Zato sem tudi tako proti temu, da bi se zdaj uveljavile posebne razmere, v katerih bi sodstvo moralo podleči sedanjih histeriji.

Ob tistem, kar so na primer odkrili v Leku, se ljudje, ki se malo spoznajo na poslovanje podjetij, lahko samo smejijo. Lek po normalnih poslovnih merilih ni zagrešil prav nobenega greha. To je častivredna firma, ki dobro posluje. Lekovi ljudje so zaradi očitkov, ki so se pojavili po časopisih, upravičeno prizadeti. Poslovni svet zaradi takega načina po nepotrebnem izgublja zaupanje v SDK, vlado, parlament in državo, s čimer se med tema poloma umetno koplje jarek. Namesto da bi med njima vladalo sožitje in zaupanje, se zdaj obkleda po eni strani z očitki o pohlepu in lopovščinah, po drugi pa o birokratskih postopkih ter ignoranci. To ne pelje nikamor.«

4. PREMIERE FRANKFURT, od 29. 1. do 2. 2. 1994 sejem papirniških potrebščin, daril, kozmetike in parfumerije. Tridnevno potovanje, odhod 29. 1. Cena 1090 DEM v tolarški protivrednosti.

SKUPINAM NAD 25 OSEB NUDIMO 5% POPUSTA, OB OGLEDU SEJMOV PRIPRAVIMO DODATNI PROGRAM PO VAŠIH ŽELJAH.

C. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. Počitniške apartmaje v Atomski vasi ali Čateških Toplicah. Prosimo za ponudbe za čas do novega leta.
2. Počitniške zmožljivosti v planinskem delu Slovenije za letoletne počitnice.
3. Planinske kočice na Veliki planini, od 24. decembra do 2. januarja 1994 za šest do deset oseb.
4. Počitniške zmožljivosti v zimskošportnih krajih za čas zimskih šolskih počitnic (od 19. 2. do 6. 3. 1994).

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 15 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 7%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 20 dni pred začetkom potovanja. Reklamacije v skladu s turističnimi uzanci razrešujemo sporazumno.

Svetovno prvenstvo v skokih, PLANICA, 11. IN 12. DECEMBRA. Gene vstopnic oz. nalepk: avtobus 14.000, osebni avto 1.200, individualna 400, otroci do 15 let 200, šolski avtobus 9.000 tolarjev. Sindikalni zaupniki, odločite se za zimski praznik.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste. Metod Zalar, direktor borze

Priročnik za vsakogar,
ki ga kakorkoli zadeva privatizacija
družbenega kapitala v Sloveniji

GOJKO STANIČ: MOJE DELNICE

Iz vsebine knjige:

Izbira pravnoorganizacijske oblike družbe; Lastni in tuji kapital; Delnice; Vrste delnic; Osnovni vložki in poslovni deleži; Partnerstvo – osnova modernega podjetništva; Notranji delničarji kontrolirajo družbo; Delovno razmerje in delničarstvo; Upravljanje delniške družbe; Divja privatizacija; Način zbiranja denarja za managersko-delavski odkup; Tuji lastniki slovenskih podjetij.

Cena knjige 2.500 SIT + 5-odstotni prometni davek: 2.625,00 SIT.

Naročite jo lahko tudi pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, telefaks 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) knjigo Gojka Staniča MOJE DELNICE. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

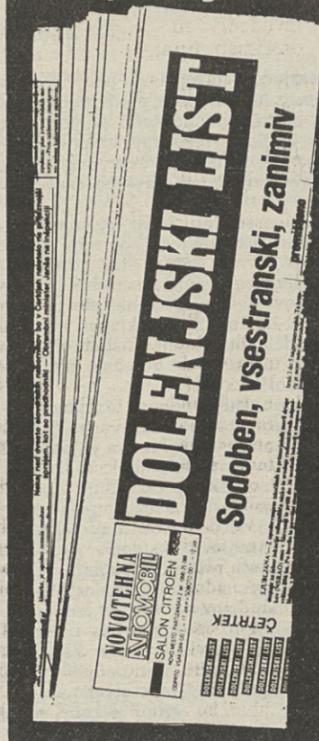
Račun bom(o) plačal(i) v zakonitem roku.

Ind. kupcem pošiljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika

... pokrajinski tednik, ki poroča

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

Sindikalna lista

Prvi del november 1993

1. Dnevnice	SIT
- cela dnevnicca (nad 12 ur do vključno 24 ur odsotnosti)	2.500
- polovična dnevnicca (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.200
- znižana dnevnicca (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča 2 uri po njem)	900
2. Kilometrini (od 31. 7. 93 dalje)	20,60
3. Ločeno življenje	24.607
4. Prenočišče se izplačuje po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila prenočišča v višini	900
5. Regres za prehrano	5.200

Drugi del

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem delu objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje junij '93 do avgust '93 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz sredstev neposredne skupne porabe. Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od junija do avgusta '93 znaša 43.591,00 tolarjev.

1. Jubilejne nagrade	
- za 10 let	21.796,00 SIT
- za 20 let	32.693,00 SIT
- za 30 let	43.591,00 SIT
2. Nagrada ob upokojitvi	130.773,00 SIT
3. Solidarnostne pomoči	43.591,00 SIT

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko

Sporočilo za javnost

Pogajalci vlade RS in sindikatov negospodarstva so se 1. 12. 1993 pogajali o spremembah tarifnega dela kolektivne pogodbe za negospodarstvo. Bistvenega napredka v pogajanjih ni bilo. Sindikati negospodarstva vztrajajo pri povečanju sedanje izhodiščne plače, vlada pa meni, da ni proračunskih možnosti. Upoštevajoč sklepe državnega zbora pri razpravi o predlogu zakona o razmerjih plač, so sindikati predlagali enak sistem rasti plač, kot je uzakonjen za poslance in druge funkcionarje, ker gre za iste uporabnike proračuna.

Vladni pogajalci so povedali, da bo vlada proučila, kakšni premiki v plačah so možni. V okviru predloga zakona o razmerjih plač bo skušala razreševati problem najnižjih plač. Soglasje je bilo doseženo v tem, da mora veljati enak sistem rasti plač za vse zaposlene, ne glede na dejavnosti, skladno z rastjo življenjskih stroškov.

Sindikalni predstavniki so povedali, da članstvo v posameznih sindikatih že zahteva protestne shode zaradi najnižjih plač in neutemeljenih razlik med plačami različnih dejavnosti in poklicev.

Podpisan je bil poslovnik o vodenju pogajanj za spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe za negospodarstvo.

Pred pogajanj se je sestala koordinacija vseh sindikatov podpisnikov kolektivne pogodbe za negospodarstvo in sprejela protokol o sodelovanju sindikatov negospodarstva v pogajanjih z vlado Republike Slovenije o kolektivni pogodbi za negospodarstvo. Z njim so sindikati sklenili, da v pogajanjih nastopajo enotno in usklajeno. Predstavniki sindikata KNSS, ki so doslej sodelovali v koordinaciji sindikatov, tega protokola niso želeli podpisati in se bodo verjetno posebej pogajali z vlado.

Za koordinacijo sindikatov negospodarstva
Vinko Kastelic

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Večja skrb za varnostnike

V sindikat naše dejavnosti so vključeni tudi delavci podjetij za varovanje ljudi in premoženja. V statutu imamo zanje predvideno posebno konferenco. V večjem okviru naj bi njihovi sindikalni zaupniki urejali svoje specifične interese. Žal pa ta oblika povezovanja v okviru republiškega odbora ni zaživel, ker svoje probleme in interese uresničujejo na območjih. Na državni ravni namreč sindikat ni imel ustreznega sogovornika - partnerja.

Kaže pa, da bo tudi tu prišlo do sprememb. Sredi letošnjega leta je bila na iniciativo nekaterih podjetij ustanovljena zbornica poklicnih varnostnih služb Slovenije, ki ima v svoji sestavi štiri združenja, in sicer: za fizično varovanje, za tehnično varovanje, združenje zavarovalnic Slovenije in zasebnih detektivov Slovenije. Za nas sta pomembni predvsem prvi dve združenji, saj bi lahko z njima sklepali eventualno kolektivno pogodbo za zaposlene delavce pri teh službah. Plače varnostnikov so namreč zelo nizke in marsikje ne dosegajo niti osnove, določene v splošni kolektivni pogodbi.

Zato sva bila s predsednikom republiškega odbora Marjanom Vrabcem na razgovoru pri predsedniku zbornice poklicnih varnostnih služb Viktorju Pistotniku - direktorju Sintala. Pojasnil nama je, da je zbornica samostojna pravna oseba in poslovno združenje, ki si je za prednostno nalogo zadala promoviranje slovenskih proizvodnih storitev na področju varovanja in detektivske dejavnosti, navezavo poslovnih stikov in povezovanje s tujimi zbornicami. Med neprofitnimi nalogami pa predvidevajo pospeševanje razvoja varnostnih sistemov, analiziranje razvojnih možnosti, predlaganje ustreznih rešitev pristojnim državnim organom, izboljšanje medsebojnih stikov oz. organiziranosti ipd. Trenutno je včlanjenih blizu 30 organizacij, je pa seveda na tem področju večje število predvsem zasebnih podjetij. Možnosti, da bi zbornica urejala tudi delovnopравни položaj pri njih zaposlenih delavcev, je seveda sprejemljiva, v članstvu pa bodo morali imeti podjetja z večino zaposlenih v dejavnosti in ustrezno usklajene ustanovitvene akte.

Miloš Mikolič, sekretar

sindikalni KOPRNIK IGRE BREZ MEJA

Nedavna stavka italijanskega dela uredništva TV Koper-Capodistria je že terjala prvo žrtev. Pa ne v Kopru, temveč v Ljubljani. Popularni voditelj osrednjega TV dnevnika Jure Pengov, v »prostem času« tudi koordinator vseh petih sindikalnih organizacij v sistemu RTV in vodja pogajalske skupine za sklepanje kolektivne pogodbe pri sindikatu novinarjev Slovenije (SNS), je bil »zaradi nujnih potreb in organizacije dela« prerazporejen na delovno mesto komentatorja I v uredništvo za zunanjo politiko!

Da so to »nujnost« pogojevali drugi razlogi in ne le organizacijske potrebe v omenjenem uredništvu, potrjuje tudi popolno presečenecje urednice zunanje politične redakcije Blanke Doberšek, ki se je pritožila nad tem dokončnim sklepom in načinom njegove izpeljave (»v 24 urah«!) brez kakršnegakoli poprejšnjega pogovora z njo. Zato je utemeljena ugotovitev Jureta Pengova, da je prerazporeditvi botrovala njegova »neposlusnost« pri pripravi osrednjega TV dnevnika 25. novembra. Tega dne je namreč dobil ukaz o objavi dveinpolminutnega sporočila v. d. generalnega direktorja o stavki na koprski televiziji, in sicer v točno določenem terminu. Seveda ga ni hotel izpolniti, je pa zagovarjal strokovno merilo, da je treba prispevek - če že - glede na dolžino in neustrezno obliko objaviti ob koncu kulturnega bloka. Sledila je seveda kazen: 30. novembra je prejel sklep o prerazporeditvi, ki jo je moral opraviti v 24 urah...

Po mnenju Sindikata no-

vinarjev Slovenije taka odločitev vodstva RTV Slovenija ni le kazen za profesionalno delo našega kolega, temveč tudi flagrantna kršitev statuta SNS, ki zagotavlja avtonomnost novinarskega poklica in njegove in-

tegritete, predvideva pa tudi sodelovanje pri morebitnih kadrovskih odločitvah v uredništvih. »Zato smo novinarja dolžni braniti in ga bomo tudi branili,« pravi Venčeslav Japelj, predsednik SNS, in dodaja, da gre za

Predsednik DNS Venčeslav Japelj (levo) je našel, da sta bili pri premestitvi Jureta Pengova (desno) kršeni Deklaracija o temeljnih novinarske etike in Münchenska deklaracija o dolžnostih in obveznostih novinarjev ter Kodeks novinarjev Republike Slovenije. »Odgovornost novinarja do javnosti je nad katerokoli drugo odgovornostjo, zlasti nad odgovornostjo do delodajalca ali oblasti...« (Slika: Sašo Bernardi)

pritisak na Pengova tudi zato, ker je vodja pogajalske skupine za kolektivno pogodbo. Te pa, kot vemo, na RTV Slovenija ne spoštujejo, oziroma jo komaj 61-odstotno...

In kaj meni o vsem tem Jureta Pengov? »Ne vem sicer, na čigavem zeljniku je zrasla odločitev o moji premestitvi in kakšne igrice stojijo za njo. Dejstvo pa je, da sem 25. novembra storil izvirni grehe, saj sem že tedaj slišal prek urednika Marvriča, da lahko grem kar domov,« pravi in nadaljuje: »Najbolj me pa boli, da sem postal objekt, ne pa subjekt neke zadeve. V teh štirinajstih dneh me še nihče od akterjev te odločitve ni povabil na razgovor. Pa sem že 30 let v tej hiši in sem bil ves ta čas vajuje komunicirati z ljudmi iz oči v oči, ne pa prek pisem...«

Jureta Pengov se je na odločitev vodstva RTV seveda nemudoma pritožil, vendar odgovora še ni dobil. Zato za zdaj še ne vemo, kdaj ga bomo lahko spet videli v njegovi stari vlogi - kot voditelja TV dnevnika. Če ga pa ne bomo, bo pa kar držala ugotovitev Freedom foruma iz Washingtona, češ da je tisk v Sloveniji še kar svoboden, RTV pa ne, ker si jo lasti država...

D. K.

Po čem smo (pre)živeli? Življenjski stroški tri- in štiričlanske družine za november 1993

NOVEMBER 1993

Skupina dobrin iz košarice	tričlanska delavska družina			štiričlanska delavska družina			indeks cen življenjskih potrebščin m./IV. 93	indeks cen življenjskih potrebščin XI. 93/X. 93	indeks cen življenjskih potrebščin XI. 93/1992
	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški	poprečni stroški	minimalni stroški	mini. mes. stroški			
1. Hrana	35578,56	28019,39	28019,39	44849,66	34212,44	34212,44	100,00	104,40	135,10
2. Pijača	4926,54	1832,92	1832,92	4948,62	1842,38	1842,38	100,00	102,70	131,30
3. Kajenje	2442,00	1320,00	1320,00	2442,00	1320,00	1320,00	100,00	100,00	132,60
4. Oblačila	18974,60	11741,19	545,86	23414,30	14537,34	602,06	100,80	101,40	159,90
5. Obutev	4244,21	3247,36	0,00	4977,82	3606,27	0,00	100,00	101,90	151,10
6. Stanovanje	10602,31	7617,02	5469,88	12965,57	9183,14	6583,97	100,00	102,70	191,70
7. Ogrevanje, razsvetljava	14217,62	9956,59	8346,43	17553,44	11864,06	9929,98	100,00	100,80	147,30
8. Gospodinjska oprema	10045,95	5312,32	0,00	11889,90	6137,85	0,00	100,00	100,60	140,10
9. Higijena, zdravstvena nega	8618,21	7182,20	5405,48	9866,23	8147,89	6345,60	100,00	101,20	139,70
10. Izobr., kultura, razvedrilo	17065,03	7071,66	3956,01	19635,32	8075,13	4081,51	100,00	100,60	160,40
11. Prometna sr. in storitve	22336,82	7487,44	3060,79	27643,68	9995,24	3466,82	100,00	100,80	132,10
12. Razni predmeti in storitve	2227,30	1387,69	0,00	2780,07	1569,94	0,00	100,00	102,30	142,80
13. Drugi izdatki	18394,65	3721,61	2930,56	20428,78	3947,63	2930,56	100,00	102,30	142,80
SKUPAJ (v SIT)	169673,78	95897,40	60887,31	203395,35	114439,32	71315,31			
stopnja rasti m./XI. 93	-0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			

Struktura življenjskih stroškov

Mesec: NOVEMBER

	21,0	29,2	46,0	22,1	29,9	48,0
1. Hrana	21,0	29,2	46,0	22,1	29,9	48,0
2. Pijača	2,9	1,9	3,0	2,4	1,6	2,6
3. Kajenje	1,4	1,4	2,2	1,2	1,2	1,9
4. Oblačila	11,2	12,2	0,9	11,5	12,7	0,8
5. Obutev	2,5	3,4	0,0	2,4	3,2	0,0
6. Stanovanje	6,2	7,9	9,0	6,4	8,0	9,2
7. Ogrevanje, razsvetljava	8,4	10,4	13,7	8,6	10,4	13,9
8. Gospodinjska oprema	5,9	5,5	0,0	5,8	5,4	0,0
9. Higijena, zdravstvena nega	5,1	7,5	8,9	4,9	7,1	8,9
10. Izobr., kultura, razvedrilo	10,1	7,4	6,5	9,7	7,1	5,7
11. Prometna sr. in storitve	13,2	7,8	5,0	13,6	8,7	4,9
12. Razni predmeti in storitve	1,3	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0
13. Drugi izdatki	10,8	3,9	4,8	10,0	3,4	4,1
SKUPAJ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Zavod Republike Slovenije za statistiko

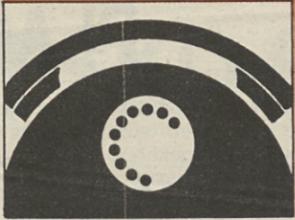
Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS

KOMENTAR: V mesecu novembru je Zavod za statistiko, tako kot vsako leto aprila in novembra, izračunal dejanske košarice življenjskih stroškov. V ostalih 10 mesecih objavljamo namreč ocenjene košarice na podlagi indeksov gibanja cen glavnih skupin dobrin iz košaric. Ocena košaric za november se na primer od dejanskih košaric razlikuje manj kot za 1%.

V novembru 1993 so drobnoprodajne cene (inflacija) porasle za 1,6%, cena življenjskih stroškov pa za cela 2,3%. Kot kaže predzadnji stolpec na desni strani zgornje razpredelnice, so v novembru zlasti poskočile cene hrane - kar za 4,4%. Kruh in pecivo sta se na primer podražila za 11,3%, sveža zelenjava za 9,9%, sadje za 4,6%, mlada govedina brez kosti za 8,8%, jedilno olje za 14,1% itd. Belo vino se je podražilo za 9,5%, črno vino pa za 7,5%. Oblika in obutev se je podražila za 1,5%. Storitve vzdrževanja stanovanja so se podražile za 9,5%.

Strokovna služba sveta ZSSS

POZOR, ODPRTI TELEFON! 313-942

Potrebujete kakšen nasvet, ki ni le delovnopravne narave, ampak se tiče tudi temeljnih lastninskih razmerij in civilnega prava nasploh?

Pomislili smo tudi na vas! Od slej boste lahko vsak četrtek od 16. do 18. ure na našo telefonsko številko 313-942 priklicali odvjetnika Janeza Keke iz Ljubljane in mu povedali, kaj vas teži! Odgovore bomo objavljali tudi v DE.

Ne pozabite torej na številko 313-942 vsak četrtek med 16. in 18. uro!

kar precejšnje. Če prebirate dnevne časopise, predvsem pa Oglasnik, vidite, da se je v Sloveniji v zadnjih letih pojavilo veliko pravnih oseb, ki se ukvarjajo s prometom nepremičnin. Tako se lahko obrnete nanje in vam oni pomagajo, seveda za plačilo.

tak dokazni postopek ni enostaven, vam svetujem, da si pomagate z izvedencem prometne stroke, ki vam bo z izvedenskim mnenjem gotovo v veliko pomoč.

Obstajajo pa tudi še druge možnosti. Ena med njimi je, da počakate, kako bo končan postopek pred sodnikom za prekrške, ki je bil zoper vas uveden, in da rezultate tega postopka uporabite v postopku pri zavarovalnici.

Vprašanje:

Sem lastnik dvosobnega stanovanja, ki pa ga trenutno ne potrebujem, zato ga želim oddati. Kako to najlažje storim in kaj vse je potrebno za oddajo stanovanja?

Odgovor:

Kako boste to najlažje storili, vam ne morem svetovati, vem pa, da je povpraševanje za najem stanovanj

– čas trajanja najemnega razmerja;
– način predaje stanovanja.

V roku tridesetih dni po sklenitvi najemne pogodbe jo morate, tako kot določa stanovanjski zakon, predložiti občinskemu upravnemu organu za stanovanjske zadeve.

Dalje pa vas moram opozoriti, da ste zavezani plačati davek od dohodka iz premoženja, ki jih dosegate z oddajo stanovanja. Kot vidite, je kar nekaj »opravič«, potrebnih za oddajo stanovanja, vendar ko boste začeli konkretne aktivnosti, le ne bo tako zapleteno, kot se zdi.

Vprašanje:

Z bratom sva edina »bodoča dediča« po najinem očetu. Med nami je popoln sporazum glede očetovega premoženja, oče pa bi ga rad še sedaj, ko živi, razdelil med naju. Kako?

Odgovor:

Ker se vsi, ki bi bili poklicani k dedovanju po očetu, s tako razdelitvijo strinjate, lahko sestavite sporazum o izročitvi in razdelitvi premoženja, ki pa mora biti sestavljen v pisni obliki in overjen pri sodniku, da bo veljaven.

kratek in jasen način urediti dolžniško-upniški odnos med obema institucijama?

Odgovor:

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92) v 241. členu določa, da mora Republika Slovenija Zavodu poravnati in poračunati finančne obveznosti, ki jih Zavod izplačuje na osnovi posebnih predpisov, ki jih nekateri upravičenci pokojninskega in invalidskega zavarovanja uresničujejo pod ugodnejšimi pogoji in v višjih zneskih (delavci organov za notranje zadeve in zavodov za izvajanje kazenskih sankcij, učivalci izjemnih pokojnin, zavarovanci, upokojeni po posebnih predpisih, udeleženci NOV in drugih vojn, upokojeni brez pravice do odmere pokojnine od najnižje pokojninske osnove, ki jim je pokojnina

odmerjena po tretjem odstavku 53. člena zakona), kot so predvideni po splošnih predpisih, precej podobno določbo pa so vsebovali tudi stari predpisi. V zakonu je tudi določeno, da poračunavanje finančnih obveznosti med Republiko Slovenijo in Zavodom ureja poseben zakon.

Tako predlog za izdajo zakona o poračunavanju obveznosti države od Zavoda pomeni realizacijo te določbe. Ker pa Republika Slovenija praktično od leta 1990 ni poravnavala svojih obveznosti, ki jih ima do skladov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je zakonski predlog tudi eden od možnih načinov za pokritje državnih obveznosti brez večjih finančnih pretresov, pri čemer dolžnost plačila, kot je bilo že poudarjeno, zagotavlja zakon.

Dediščina Bojana Štiha

Bojan Štih je nedvomno sodil med najbolj izvirne in samosvoje mislece povojnega slovenskega duhovnega prostora: od sodelovanja pri zasnovi Naših razgledov, ki so v petdesetih letih med prvimi na Slovenskem začeli razbijati monolit partijske »glajhšaltunge« v intelektualni sferi, prek evropeizacije in modernizacije slovenskega gledališča (izrazil pečat je zapustilo zlasti njegovo vodenje ljubljanske Drame ter mariborskega in celjskega gledališča), pa vse do uspešnih poskusov rekonstrukcije slovenske filmske proizvodnje v zadnjih letih življenja je Bojan Štih sodeloval v poklicnosti svojega svobodnjaštva, v horizonte evropske

DE KANAL – DE

kulture in civilizacijske dediščine vpetega kritičnega duha. Kot eminentnega intelektualca ga je odlikoval tudi izostren posluš za avtorefleksijo, za tisti distancirani samopremislek, ki raziskujoči um varuje pred tem, da bi skrepenel v nauk ali celo dogmo.

In prav teh nekaj najsvetlejših trenutkov iz Štihovega permanentnega samorazmišljanja je na filmski trak zabeležil režiser Dušan Prebil, ki je vrsto let skrbno prisluškoval Štihovi misli in jo slednjič zaokrožil v dokumentarni portret pod naslovom: **Bojan Štih – listi iz dnevnika**. Po predavanju Prebilovega filma bodo v studiu pripravili pogovor z vrsto vidnih slovenskih intelektualcev, ki bodo skušali v luči sprememb, ki so se od Štihove prezgodnje smrti v oktobru 1987 zgodile na Slovenskem, premisliti nekatera bistvena izhodišča in postulate Štihove duhovne dediščine.

Oddaja bo na sporedu v četrtek, 9. t.m. ob 20.40 na TVS 2.

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindikat delavcev
dejavnosti energetike

Pospešeno o novih kolektivnih pogodbah

V SDE Slovenije se ta čas pripravljajo na začetek pogajanj za sklenitev novih kolektivnih pogodb elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije. V petek, 10. decembra se bosta sestali komisiji partnerjev za sklenitev teh dveh kolektivnih pogodb. Pripravili bodo osnovne kvantifikacije za obravnavo izhodišč za tarifni del novih pogodb. Vzporedno potekajo zaključne priprave za sklenitev normativnega dela novih kolektivnih pogodb, komisiji partnerjev se bosta sestali v torek, 14. decembra.

V republiškem odboru potekajo priprave na sklic 13. seje stakovnega odbora SDE Slovenije. Ta bo ocenil, kako so uresničene zahteve 11. in 12. seje stakovnega odbora ter na tej osnovi ocenil, ali so dani pogoji za odložitve ali organiziranje splošne stavke delavcev v dejavnosti energetike v R Sloveniji.

V četrtek, 16. decembra se bo v Trstu sestala iniciativna skupina za pripravo vsebinskih in organizacijskih zasnov konference sindikatov energetike držav Alpe-Jadran oziroma Srednje Evrope, ki naj bi bila predvidoma v juniju prihodnje leto.

Ivo Miglič, sekretar

v območnih organizacijah

Zasavje

Živahno na vseh ravneh

● Člani območnega sveta ZSSS Zasavje Trbovlje, ki pokriva občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, so se skupaj s predsedniki večjih sindikatov podjetij zbrali na razširjeni seji. Razčlenili so letošnje aktivnosti in se dogovorili za nadaljnje delo v letu 1994.

● V sindikatu Steklarne Hrastnik potekajo skladno z reorganizacijo zaključni postopki za ustanovitev in delo sindikalnih organizacij v novo nastalih družbah STEDEK, d.o.o., SINET d.o.o. in FORMA H d.o.o.

● Člani sindikata TE VE Varnost Zagorje in Strojgradnje Trbovlje so se sredi priprav za volitve sveta delavcev po določbah zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

● Sindikat podjetja Iskra Semicon d.d. Trbovlje je skladno s statutom SKEI izvedel volitve za novo vodstvo sindikata.

Za predsednika je bil izvoljen Stane Hernaus, za podpredsednico Vilma Strniša, za blagajnika pa Milena Kohne.

V izvršnem odboru sindikata podjetja bodo delovali še naslednji člani: Vanda Filač, Štefi Jenko, Albin Mak, Marko Prašnikar, Alojz Šarlah, Vida Zmrzлак in Vojka Žagar.

Ciril Urek, sekretar

Ljubljana in okolica

Silvestrovanje na Gospodarskem razstavišču

Vsekakor nameravate na Silvestrovo nekam »ven« pa še ne veste kam, ker je vsepovsod tako drago. Prav vam je namenjeno tradicionalno družinsko silvestrovanje na Gospodarskem razstavišču, ki ga bo tudi letos priredila Območna organizacija sindikatov Ljubljane in okolice.

Kaj vam ponujajo? V programu, ki se bo začel 31. t.m. ob 20. uri v hali A in bo trajal do 3. ure naslednjega dne, vas bo zabaval ansambel Strmina. Z vami bodo lahko praznovali tudi otroci, ki se bodo zabavali ob dedku Mrazu in drugih spremljajočih prireditvah; zanje bosta do enih skrbeli vzgojiteljici. Vam so organizatorji prepustili le prijetno delo: sestavljanje silvestrske večerje, izbor pijač in okrasitev mize, za katero se boste gostili. Poleg hrane in pijače prinesite s seboj jedilni pribor, kozarce, pepelnike in namizno dekoracijo. Na prireditvenem prostoru bo namreč poskrbljeno le za kavo, sokove in rezervno kapljico.

Ker je zanimanje za to silvestrovanje izjemno veliko, vam priporočamo, da se čimprej oglasite v prostorih Območne organizacije ZSSS Ljubljane in okolice ali pokličete po telefonu 323-743 ali 13-19-142 Karmen Leban, Majo Kavec ali Staneta Zupančiča in rezervirate vstopnice, ki so po 1.200 tolarjev za člane ZSSS, po 1.700 za nečlane in po 600 za otroke do 14. leta starosti. Pa veliko sreče...

v samostojnih sindikatih

PERGAM

Konfederacija sindikatov
Slovenije

VEDNOSTI IZHODIŠČNIH OSEBNIH DOHODKOV ZA MESEC NOVEMBER 1993

V skladu z 42. in 43. členom Kolektivne pogodbe celulozne papirne in papirno predelovalne dejavnosti ter na osnovi Anekov po sklenjenih pogajanjih o spremembah Kolektivne pogodbe za grafično, časopisno informativno, založniško in knjigotroško dejavnost, ki urejata tudi 51. in 52. člen navedene kolektivne pogodbe, ob upoštevanju določb Tarifne priloge Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, GZS – Združenje za tisk in Konfederacija sindikatov PERGAM, objavljamo vrednosti izhodiščnih osebnih dohodkov za mesec NOVEMBER 1993.

Tarifni razred	Izhodiščni bruto osebni dohodki za november 93		
	celuloz., papir. d.	grafična dejavnost	časop. inf. založ. dej.
I.	47.284	38.026	38.026
II.	54.377	41.829	43.730
III.	61.470	46.772	49.434
IV.	68.562	52.857	55.138
V.	80.383	60.842	64.645
VI.	104.025	70.349	83.658
VII.	122.939	79.855	98.869
VIII.	156.038	110.276	125.487
IX.	179.680	133.092	144.500

Koeficient rasti življ. stroškov za oktober 93 po eskalac. klavzuli iz PKP	2,6%	0,0%	0,0%
Znesek za prehrano med delom po PKP	8.989	5.519	7.968

Regres za prehrano za tekoči mesec se delavcem izplača v denarnem znesku (če jim ni zagotovljena prehrana med delom) najkasneje do izplačila plač.

Vprašanje:

Na cesti proti Celju sem doživel avtomobilsko nesrečo, ki jo je povzročil voznik nasproti vozečega vozila, ko je očitno prehitel v škarje, kar je tudi priznal. Do prometne nezgode je prišlo, ker sem se zaradi omejenega prehitavanja v škarje umaknil s ceste, da bi preprečil čelno trčenje, pri tem pa sem z vozilom trčil v drevo, tako da je na mojem avtomobilu za 12.000 DEM škode. Ko sem se na zavarovalnici pozanimal, kako je s povrnitvijo škode, so mi pojasnili, da mi na podlagi policijskega zapisnika, v katerem piše, da sem vozil precej hitreje od dovoljene hitrosti, to je 80 km/h, izplačajo le 60% škode, preostanek škode pa gre na račun moje sokrivde. Ker znesek škode ni majhen, sprašujem, kakšne so možnosti, da mi ga zavarovalnica povrne v celoti.

Odgovor:

Najprej boste morali v postopku pri zavarovalnici predložiti dokazila o vaši škodi (predračune za popravilo oz. račune), nato pa imate možnost z zavarovalnico skleniti delno poravnavo v višini 60% nesporno ugotovljene škode. Za preostali del pa se morate pisno izreči, da za sporni del škode ne sklepate poravnave z zavarovalnico in da se boste na odločitev zavarovalnice o določitvi razmerja sokrivde pritožili. Dokazati boste morali, da niste prekorčili dovoljene hitrosti, kot vam je očitano v zapisniku o nesreči, oz. če ste jo prekorčili, da vaša sokrivda ni tako visoka, kot vam jo je določila zavarovalnica. Ker

Sindikat upokojencev Slovenije oziroma upokojeanci sami bodo v tej rubriki lahko postavljali vprašanja o najbolj aktualnih problemih, ki zadevajo slovenske upokojence, priznanemu strokovnjaku sistemske zakonodaje s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja mag. Alekseju Cvetku.

Vprašanje:

Kaj menite o napovedanih zakonskih spremembah, po katerih naj bi se izločila »socialna komponenta« in se prenesla v državni proračun?

Odgovor:

Že dolgo časa se vsi, ki se poglabljajo v probleme socialne varnosti ukvarjajo s problemom, katere pravice iz tega naslova naj se pokrivajo iz proračunskih sredstev, ki se v največji meri napajajo iz davkov, in katere iz prispevkov, ki jih kot npr. prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ali zdravstveno zavarovanje plačujejo zaposleni in delodajalci. Vendar je to predvsem problem socialne politike in manj stroke. Danes imamo v sklopu dajatev iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja vključene tudi nekatere dajatve oziroma pravice, ki predstavljajo predvsem socialne korektive. To so instituti varstvenega dodatka, najnižje pokojnine in v neki meri tudi institut zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem. Načeloma je možno vse te institute prestaviti iz sistema pokojninskega zavarovanja v sistem socialne varnosti oziroma jih nadomestiti z drugimi instituti, ki v enem ali drugem okviru zagotavljajo ustrezno socialno varnost. Vedno pa se postavi vprašanje, kaj s tako prestativno dosežemo. Že pri pravi zadnjega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bilo pripravljalcem zakonskega besedila jasno, da niti institut varstvenega dodatka niti insti-

tut najnižje pokojnine ob upoštevanju samo načel pokojninskega in invalidskega zavarovanja (npr. načelo ekvivalence) ne sodita v ta sistem. Kljub temu pa sta oba instrumenta ostala vključena v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz povsem preprostega vzroka. Ugotovljeno je namreč bilo, da sta ti dve pravici dovolj učinkoviti in utečeni v tem sistemu. Problem upravičenosti zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem, pa je bistveno bolj kompleksen, tako da bi ga bilo potrebno obravnavati v večjem kontekstu in ločeno od drugih institutov. Pri obravnavanju pravic iz naslova socialne varnosti se nam vedno pojavi tudi vprašanje, kako podobne primere rešujejo v drugih, razvitih državah. V tem primeru nam primerjava ne more koristiti. Podobne socialne institute, kot sta pri nas varstveni dodatek in najnižja pokojnina, sorodni sistemi socialnega zavarovanja rešujejo na različne načine. Nekateri jih vključujejo v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugi pa v druge sisteme socialne varnosti.

Pri tem ni toliko pomembno, ali je pravica vključena v en ali drug sistem, bistveno je, da zagotavlja ustrezno pravico v višini, ki res zagotavlja minimum socialne varnosti.

Vprašanje:

Kako ocenjujete zakonski predlog demokratov o poračunavanju obveznosti države od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki skuša na

Pospešena rast proizvodnje

Piše: Franci Križanič

Slovenska industrijska proizvodnja je v oktobru letos naraščala kar po 1,43% mesečno (18,6% letno). To je že skorajda takšna hitrost, s kakršno je v letošnjem aprilu upadala. Kljub rasti v povprečju zadnjih štirih mesecev (od julija do septembra po dobrih 7% letno) slovenska proizvodnja še ni v celoti nadomestila zmanjšanja v času povečane državne regulacije gospodarskih tokov (od februarja do junija 1993). V prvih letošnjih desetih mesecih skupaj se je zmanjševala povprečno po 0,12% mesečno (dober odstotek letno).

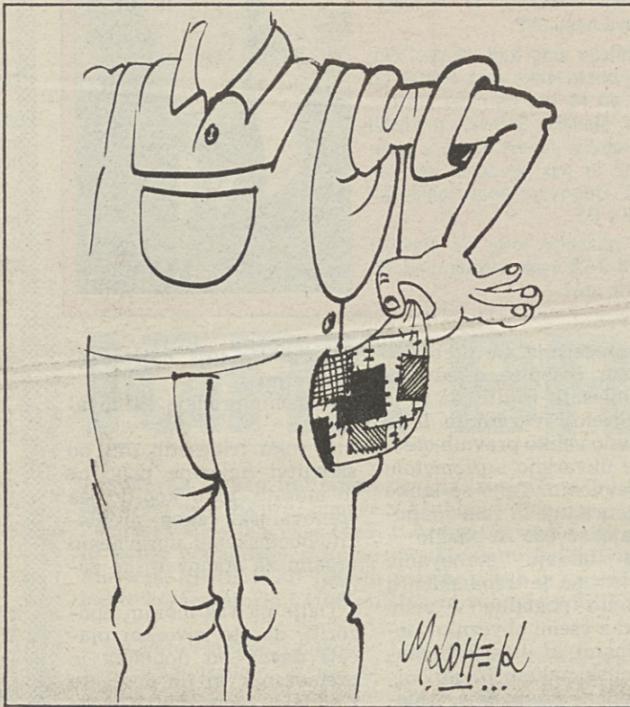
V letošnjem oktobru je bila slovenska industrijska proizvodnja 1% večja kot pred letom. Medletni rezultat je bil torej pozitiven, vendar nekoliko nižji kot v avgustu (1,5%) in septembru (1,4%). Vzroka tega navideznega poslabšanja sta sorazmerno visoka lanska oktobrska raven slovenske industrijske proizvodnje (v tem mesecu je naraščala) in zlasti en delovni dan manj v letošnjem oktobru kot v lanskem medtem ko je bil avgusta letos en dan več, septembra pa je bilo ravno enako število delovnih dni kot v ustreznem mesecu lani. Letošnjemu oktobrskemu pozitivnemu rezultatu slovenske industrijske proizvodnje je pripomogla predvsem njena rast v tem mesecu.

Kljub rasti v letošnjem in lanskem drugem polletju je bila v prvih desetih mesecih letos slovenska industrijska proizvodnja zaradi hitrega zmanjševanja med februarjem in junijem še dobre 4% pod primerljivo lansko ravni. V primerjavi s svojim največjim v preteklosti (1986 in 1987) med januarjem in oktobrom doseženim obsegom je bila letošnja slovenska industrijska proizvodnja manjša za 36%. Da gospodarska depresija na Slovenskem postopoma slabi, vidimo v sorazmerno nižjem (»samo« 33-odstotnem) letošnjem oktobrskem zaostanku od skupnega desetmesečnega zaostanka za primerljivo ravni leta 1986. Za povrnitev na že doseženi obseg dejavnosti bi se morala slovenska industrijska proizvodnja povečati za dobro polovico.

Ker dosežanje naraščanje slovenske proizvodnje še ni v celoti nadomestilo njenega upadanja med februarjem in junijem letos, si lahko v primeru stagnacije v novembru ometamo za odstotek nižji letošnji obseg od lanskega in dejavnosti slovenske industrije. V novembru je zaradi opustitve starih praznikov sicer pričakovati sezonsko okrepitev in s tem rast proizvodnje (ki jo bo nato nadomestilo decembrsko poslabšanje zaradi uvedbe novih praznikov). Vprašanje pa je, če ni novo uvedeni teden šolskih počitnic na začetku novembra vplival na spreminjanje počitniške sezone in nekoliko slabše tendence gospodarske dejavnosti v novembru tudi »po novem«; negativno utegnejo vplivati še visoke revalorizacijske obresti (veliki »R«) zaradi sezonskih podražitev v oktobru. Kljub temu lahko, vsaj načeloma, novembra pričakujemo izboljšanje proizvodnih tendenc zaradi za gospodarsko dejavnost (ne pa tudi za tiste zaposlene, ki čutijo potrebo po počitku) ugodnega spreminjanja sezone oziroma dveh delovnih dni več od njihovega običajnega novembrskega števila do spremembe praznikov v letu 1991.

Sorazmerno visoka raven prodaje v trgovini na drobno in upadajo zalog neprodanega blaga pri industrijskih proizvajalcih kažeta na še vedno dovolj visoko povpraševanje za nadaljevanje rasti gospodarske dejavnosti na Slovenskem. Tudi odgovori slovenskih podjetij na anketi Zavoda Republike Slovenije za statistiko kažejo, da je bilo z naročili na domačem in tujem trgu oktobra približno tako kot septembra.

Oktobrska anketa Zavoda Republike Slovenije za statistiko kaže na povečane solventne in likvidnostne težave slovenskega gospodarstva. V primerjavi s septembrom se je nekoliko povečal odstotek tistih, ki so imeli oktobra letos probleme s poplačilom svojih terjatev (na 83%, pri 20% je stanje kritično), in tistih, ki so imeli težave s pridobivanjem kreditov in obratna sredstva (na 60%, pri 12% je stanje kritično). Zaostritev likvidnostne krize je pričakovana posledica rasti v gospodarstvu z inertno inflacijo (ki jo povzročata mesečno prilaganje plač, obresti ter drugih pogodbenih zneskov inflaciji) in stabilno monetarno politiko. Edina rešitev, ki vodi iz krize, je v takem primeru deindeksacija (izvedena na ustrezen način, torej z danemu nominalnemu obsegu denarja v obtoku primerno izhodiščno plačo v kolektivnih pogodbah).

GOTOVINA LE ŠE ZA DROBNE IZDATKE

V Ljubljanski banki d.d. Ljubljana želijo, da bi čim več njenih strank plačevalo z instrumenti, ki so jih razvili, ne pa z gotovino. Občani naj bi z gotovino poravnali le še drobne izdatke. Banka želi s plačilnimi karticami in vse širšo mrežo bankomatov izpopolniti samopostrežno poslovanje, saj je gotovinsko poslovanje zanjo najdražje.

Zato se bo v prehodnem obdobju dogajalo, da občani ne bodo mogli povsod dvigovati gotovine. Poslovni čas na bančnih okencih se bo skrajšal. Zakonodajca določa, da SDK za opravljanje svojih storitev lahko sprejema čeki, ni pa to več obvezno. S pošto pa je Ljubljanska banka d.d. sklenila pogodbo samo za poslovanje na ljubljanskem območju.

V Ljubljanski banki d.d. se kljub temu strinjajo, da bi se morali s SDK dogovoriti, da bi občani lahko njihove storitve plačevali s čeki. Banka za zdaj še ni sklenila takšne pogodbe s SDK, saj mora za kaj takšnega obstajati tudi interes tistega, ki čeki sprejema.

Pošta se prav sedaj organizira v enovito podjetje, zato bodo morali po besedah specialiste v službi trženja in razvoja Tanje Pianekki pogodbo s pošto obnoviti. Od cenovne ponudbe pošte bo odvisno, ali bodo čeki Ljubljanske banke d.d. sprejemali tudi drugod po Sloveniji. Pošti so predlagali, da bi storitve plačevali

občani sami, vendar je ta predlog zavrnila. Ker pa je banka v sanacijskem postopku, si takšnega stroška ne more privoščiti.

Banke prek svojega združenja poskušajo same urediti medsebojne odnose, tudi delovni čas. Poštna banka Slovenije je članica tega združenja, vendar se z njo še niso uspeli dogovoriti o enotnem poslovnem času. PBS namreč zdaj deluje na istih okencih kot pošta, tej pa delovni čas določa ministrstvo za promet in zveze.

V prihodnje bo delovni čas za poslovanje z občani v bankah krajši. Že zdaj je občanom po vsej Sloveniji na voljo mreža bankomatov, ki je nastal v Ljubljanski banki d.d., poleg tega pa obstajajo še bankomati Plasisa. Občani, ki poslujejo s čeki in plačilnimi karticami, imajo tako več možnosti za dvig gotovine in plačevanja brez nje. To je tudi za Ljubljansko banko d.d. ceneje. Zaradi skrajšanega delovnega časa se bodo morali ljudje navaditi na samopostrežno poslovanje.

»Mreža bankomatov je sedaj že tako velika, da ni več časa za dogovore, kakršni so veljali v preteklosti. Poleg tega je sodelovanje s pošto odvisno od zakonodaje, ki mora šele določiti, katere dejavnosti blagajniškega poslovanja bo smela pošta sploh opravljati,« pravi direktorica službe trženja in razvoja v Ljubljanski banki d.d. Gita Košak.

G. N.

Vlada sporoča TRINAJSTE PLAČE NE BO!

Vlada Republike Slovenije je v minulem tednu obravnavala tudi nekatere probleme s področja javne porabe oziroma izvrševanja proračuna. Glede na posamezne informacije, da nekateri uporabniki proračunskih sredstev načrtujejo izplačilo tako imenovane trinajste plače, je vlada odločno poudarila, da je to nesprejemljivo in da bo v okviru svojih pristojnosti storila vse, da do tega ne bo prišlo. To bi namreč ogrozilo prizadevanja vlade, da zmanjša delež javne porabe v družbenem proizvodu in s tem izboljša položaj gospodarstva, poleg tega pa predpisi, ki urejajo področje javne porabe, ne poznajo pojma »trinajste plače«, ti predpisi pa se smiselno uporabljajo tudi za občinske organe. Le v kolektivni pogodbi za negospodarstvo je dana možnost, da se »trinajsta plača« izplača v obliki regresa, vendar je bilo z dopolnitvijo te kolektivne pogodbe že določeno, da je mogoče regres izplačati največ v višini 30 tisoč tolarjev – in to je bilo v letošnjem juniju tudi storjeno.

Na podlagi omenjenega sklepa vlade je ministrstvo za finance poslalo pismo vsem

predsednikom izvršnih svetov občinskih, mestne in obalne skupščine in jih na to opozorilo, pismo pa je bilo poslano v vednost tudi SDK. Če bo vlada ugotovila, da bo kakšna občina kljub temu opozorilu izplačala delavcem svojih organov »trinajsto plačo«, bo to poračunala z ustreznim zmanjšanjem sredstev, ki se iz republiškega proračuna izplačujejo za tako imenovano finančno izravnano občin.

Vlada je prav tako sprejela stališče, da ni mogoče pristati na zahteve, da bi kljub predloženemu zakonu, ki naj bi enotno uredil razmerja plač v vsem negospodarstvu in državni upravi, še naprej ostali v veljavi zakoni oziroma njihovi deli, ki za nekatere kategorije, na primer za poslance, določajo posebne sisteme izračunavanja plač. Če v državnem zboru ne bo sprejet koncept o enotnem sistemu plač v negospodarstvu in državni upravi, bo vlada predlagala ustrezne spremembe področnih zakonov, pri čemer bo vztrajala pri principu, da naj za vse uporabnike državnega proračuna velja, da se njihove plače ne usklajujejo z rastjo plač v gospodarstvu.

Urad vlade za informiranje

Piše: Jože Smole

Nestabilnost

Ne samo v naši neposredni sosesčini, ampak tudi v mnogih drugih delih sveta so razmere danes nestabilne.

Organizacija združenih narodov je na robu finančnega zloma, in to predvsem zaradi velikanskih stroškov z »modrimi čeladami«. Razen redkih izjem pa te drage mirovne operacije niso dale ustreznih rezultatov. Skoraj na vseh kriznih območjih se kljub prisotnosti »modrih čelad« in drugih institucij ZN krize nadaljujejo in celo poglabljajo.

Združene države Amerike, ki se po razpadu Sovjetske zveze in propadu vzhodnega bloka obnašajo kot neposredni svetovni policaj, tudi ne dosegajo zelenih ciljev s svojimi vojaškimi in političnimi posegi. Tipični primer je Somalija, kjer ZDA kljub veliki gospodarski in vojni moči ne vedo, ali naj dozdej neupešno operacijo nadaljujejo ali pa naj se iz te zaostale afriške države preprosto umaknejo.

Washington se je močno angažiral pri obsodbi vojaškega režima na Haitiju in tudi jasno povedal, kakšna bi morala biti oblast v tej otoški državi, toda še vedno ne ve, kako naj bi to tudi uveljavil.

Ameriški analitiki so bili v času še močne Sovjetske zveze prepričani, da bo režim Fidela Kastro na Kubi propadel zaradi zaostrenih notranjih protislovij. Po razpadu Sovjetske zveze pa se jim je zdelo samoumevno, da se bo Kastrov režim takoj zrušil. Toda kljub velikemu pomanjkanju, o čemer govorijo fotografije praznih polic v trgovinah v Havani, so na »dvorišču ZDA« še vedno na oblasti sile, ki jih ima Washington za sovražne.

Vzhodni Nemci so od združitve pričakovali neprimerno več, kot so dobili. Njihovo razočaranje je globoko. V skupni državi pa Nemci v zahodnem delu vse bolj godrnjajo, češ da preveč dajejo Nemcem na vzhodu in da je to glavni razlog, zakaj ne napredujejo tako hitro, kot so prej.

Nedavni teroristični napadi na turška predstavništva, ki jih pripisujejo Kurdski delavski stranki, so evropsko javnost opozorili na že pozabljeno tragedijo kurdskega naroda. Kurdi živijo v štirih državah. V Turčiji jih je 12 milijonov, v Iraku štiri milijone sto tisoč, v Iranu pet milijonov in pol, o številu Kurdo v Siriji pa ni zanesljivih podatkov. V vseh teh državah Kurde zatirajo, vendar jih oblast v njihovih težnjah po emancipaciji in enakopravnosti niso mogle zlomiti. Vse močnejše je gibanje za ustanovitev samostojne kurdske države.

Laško bi našel še mnoge druge nerešene nacionalne probleme, toda že iz navedenih je jasno, da so politične razmere v današnjem svetu nestabilne.

Na gospodarskem področju se po zgledu skupnega evropskega trga postopno oblikujejo velike integracije tudi v Ameriki in v območju Pacifika. Ratifikacija sporazuma (poimenovanega NAFTA) o svobodni asociaciji Kanade, ZDA in Mehike je konkreten korak v smeri oblikovanja velikega severnoameriškega skupnega trga. Seveda bodo na poti do njegove uresničitve velike težave, saj ameriški delavski sindikati niso bili naključno proti ratifikaciji sporazuma NAFTA. Posebno velike težave pa bodo v odnosih med ZDA in Mehiko, ker je slednja še vedno gospodarsko nerazvita in siromašna.

Z nedavno konferenco v Seattlu pa so se začeli kazati obrisi nove velike ekonomske integracije pacifiških držav.

Majhni trgi sami zase očitno ne bodo mogli delovati in se bodo morali na različne načine povezovati z velikimi. Vse bolj postaja jasno, da bo sleherni nacionalna ekonomija morala iskati svoje ustrezno mesto v mednarodni delitvi dela.

Ob vseh teh velikih pozitivnih premikih v svetovnem gospodarstvu pa se nadaljuje recesija in z njo povečuje brezposelnost in poglabljajo težki socialni problemi. Ti negativni pojavi opozarjajo, da splošni trendi v svetovnem gospodarstvu niso nič kaj ugodni.

V vseh razvitih državah obravnavajo vse te pojave z vso resnostjo in si s pogledi v prihodnost skušajo v sedanjih razmerah zagotoviti kar najboljšo opcijo svojega razvoja.

V našem majhnem slovenskem prostoru pa se nekateri politikanti na vse to sploh ne ozirajo in nam kot glavno nacionalno temo ponujajo zaplankarsko izčrpavanje v nenehnem medsebojnem obtoževanju.

ZOPET SKUPAJ V NOvem LETU!

lepši – bogatejši – zajetnejši

Sestavljajo ga:

- koledarski del
- zajetnejši blok za zapiske
- priročniški del:

- Zakon o soupravljanju s komentarjem Milana Utroše
- Kaj mora po Zakonu o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij vedeti sindikalni zaupnik in član sveta delavcev v podjetjih
- Kako ravnati v sporih z vodstvi podjetij in omogočiti legitimnost in legalnost sindikalnih zaupnikov
- Kdo je kdo v Svobodnih sindikatih – predstavitev sindikatov dejavnosti in območnih organizacij, njihovih vodstev na republiški in območni ravni s fotografijami in ustreznimi podatki

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

..... izvod(ov) rokovnika '94. Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: ..... Naročeno dne: .....

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.

2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju.

3. Želimo rokovnik po prednaročniški ceni – plačamo predračun

Žig

(Podpis naročnika)

Cena 1.575,00 SIT

Možnost napisa na ovitku
/nad 50 izv. brezplačno –
do 50 izv. doplačilo 96 SIT
za izvod/

V primeru predplačila
vam priznamo ceno
1.155 SIT

Vsa naročila in
morebitne informacije
dobite pri ČZP Enotnost,
Ljubljana, Dalmatinova 4,
telefoni 321-255, 313-942,
faks 311-956

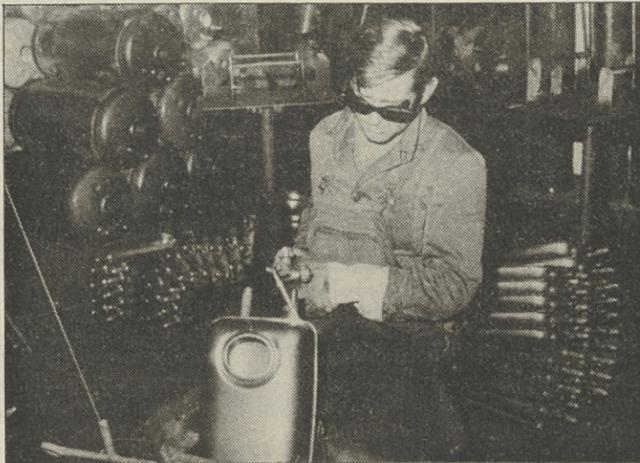
VAJENSKI IZPIT ZA VSTOP V EVROPSKO SKUPNOST

Čeprav je sklepanje sporazumov o svobodni trgovini med Slovenijo in državami ta- oimenovane Višegradske kupine (Poljsko, Češko, Slovaško in Madžarsko) na neki način pametna poteza ob- uanica (Slovenije, ki jo je poli- ično osamosvajanje in izguba rga v bivši Jugoslaviji posta- ila pred nekaj trdih gospo- larskih preizkušenj), je že oč slišati takoj po prvih plavzih tudi stvarna vpraša- ja o naših naslednjih kon- retnih potezah.

Vlada je ob prvih osuplih prašanjih, češ zakaj naj se ovezujemo s to skupino dr- av, ki so ravno tako v težavah akor mi, odgovarjala, da je to eke vrste preizkusni kamen a konkurenčno sposobnost aše države: če tu ne bomo speli prebiti ovir, ki nam jih ostavlja konkurenca, ni mo- oče upati, da bi jih kdaj

lahko na trgu EFTE ali celo Evropskega skupnega trga. In še, da je to za naše gospodar- stvo vendarle vzpenjanje v tržno gospodarstvo po manjši strmini, čeprav je pot bolj ovinkasta.

Vendar pa moramo ob tem dejati, da na trgih držav Više- grajske skupine ne bo kaj do- sti slabša konkurenca in da v tem pogledu ta trg, čeprav, bo vsaj enkrat večji kot dose- danji domači, ne bo popolno nadomestilo za izgubljeni ju- goslovanski trg. Vsaj v za- četku ne. Vsekakor pa bo mo- ralo gospodarstvo in vlada ta- koj kreniti na pot na trg Više- grajske skupine, da se nam ne bo zgodilo, da bi v primerjavi s partnerji iz teh držav zam- ujali. Prvi znaki že kažejo, da je morda podpisovanje sporazu- mov bolj politična kot gospo- darska poteza. Druge države, zlasti Češka in Madžarska, so

Izdelki bele tehnike imajo precej možnosti na trgu višegradske skupine

namreč pohitele z vzpostavl- ljanjem stikov bolj kot mi, če- prav bi morali biti slovenski gospodarstveniki pravzaprav bolj zainteresirani za prodor

na te trge. In to ne le zaradi zdaj slabe trgovinske izme- njave, ki pa je, kakršna je, močno v korist drugih držav. Iz Češke na primer dvakrat

toliko uvozimo, kot tja pro- damo...

Češi so tako že potrkali na naša vrata, ponujajoč nam svoje izdelke, za katere me- nijo, da bi jih lahko prodajali. Mi še ne vemo natanko, kdaj (menda spomladi drugega leta) in kje (najbolj zaželena je Praga) se jim bomo predsta- vili. Tudi še ni povsem jasno s katerimi izdelki. To zadnje seveda še ni tako huda za- drega, saj je časa za te vrste odločitev še dovolj. Huje je, da še ni jasno, ali bo za promocije slovenskega gospodarstva vlada kaj prispevala (iz sred- stev za promocijo Slovenije) ali pa bo podjetjem prepustila vse stroške in tudi morebitno odločitev o nesodelovanju na takih ekshibicijah. Da bi se pa veliko podjetij ustrašilo pro- mocijskih stroškov, ki seveda niso vedno majhni, bi bilo za naš prodor in našo agresivnost na teh trgih res slabo.

Madžarska bo na primer v kratkem odprla v Ljubljani predstavništvo svoje zunanje- trgovinske banke. To daje slu- titi, da so Madžari odločeni od samega začetka veljavnosti medsebojnega dogovora o po- stopnem odpravljanju carin- skih pregrad izkoriščati to ugodnost. Lepo bi bilo, če bi

tudi naše gospodarstvo ukre- nilo kaj podobnega, vendar o čem takem vsaj dosedaj iz slovenskih bančnih krogov ni- smo slišali ničesar.

Vprašanje je tudi, kako se bodo posamezni izdelki uve- ljavljali na trgih omenjenih držav, saj olajšave veljajo samo za izdelke, ki imajo vsaj polovico vgrajenih delov do- mačega porekla. Pri nekate- rih, tu je izrazit primer naš Revoz in njegovi avtomobili, so na primer Češi (omejimo se samo na državo, s katero je že sklenjen sporazum) v izraziti prednosti. Zaradi tega bo na primer originalni francoski clio za 5% cenejši od Revozovega, še kaj hujšega kot to pa se lahko novomeški tovarni zgodi kar na slovenskem trgu. Vse je odvisno od cenovne poli- tike Čehov za njihove »škode«.

Skratka, igrati na teh trgih ne bo dosti lažje, kot prodirati na trge razvitih držav, in gle- dano s te plati, bo sporazum v Višegradsko skupino držav za slovensko gospodarstvo za- res temeljni preizkus pred od- prtim spopadom z gospodar- stvom Evropske skupnosti, ki naj bi se začel po letu dva ti- soč.

B. R.

DRŽAVA RADA JEZI PODJETNIKE

Na Savinko Geratič, direktorico sicer nemškega podjetja Nieros v Slovenj Gradcu smo postali pozorni na etnem srečanju združenja Manager septembra letos na Bledu, ko je gostu, premieru dr. Janezu Drnovšku »stavila nekaj konkretnih vprašanj: zakaj država podjetjem povzroča toliko nepotrebnih stroškov (konkretni primeri so morda za širšo javnost preveč specifični, da bi jih podrobneje omenjali), zakaj podpira nezaposle- nost in zakaj spodbuja uvoz rabljene opreme. Odgovori niso ravno prepričali, in ko smo nedavno tega Savinko Geratič obiskali v slovenjgraškem Nierosu, smo se o omenjenih zastavljenih vprašanjih malo podrobneje pogovorili.

»Rešitev iz kreppljev seda- njega sistema davkov bo edi- nole davek na dodano vred- nost,« je začela Savinka Gera- tič. »Samo ta sistem daje pov- sem čisto sliko, kdaj in kdo naj plača davek; davki bi dr- žavi pritekali mnogo bolj te- koče in brez nepotrebnega, pogosto dvojnega pisanja obrazcev za davčne birokrate. Ti pa na primer niti ne pregle- dujejo vseh izjav, ki jih mo- ramo o poreklu oziroma na- menu posameznega blaga, ki kroži skozi našo tovarno, in se zgodi, da nas za kako »na- pako« primejo celo po enem letu. Kakšen smisel ima takšna papirnata vojna o pro- metnih davkih in izjavah, ki jih v zvezi z zaračunavanjem (ali oprostitvijo) davkov mo- ramo pisati, ne vem. Vem pa, da bi za tako majhno državo s tako strukturiranim gospo- darstvom bila poleg uvedbe davka na dodano vrednost pa- metna samo še ena davčna po- teza: da bi z nizkimi davki spodbujali proizvodnjo in do- tok tujega kapitala. Da bi po- stali nekakšna davčna oaza, kar je prineslo blaginjo že marsikateri mali državi.«

Nieros je nastal leta 1990 iz nekdanjega Fecra, ki ga je pred stečajem kupil nemški poslovnež Niederberger. Od Fecra je ostalo 170 delavcev od 330, od proizvodnega pro-

iskalo nove delavce, in pri tem je Savinka Geratič naletela na težavo, na katero je opozorila na omenjenem srečanju tudi samega premiera Drnovška.

»Ne samo, da imajo mladi

čas, ampak vedno le za dolo- čen, in če se izkaže, zaposlitev »napreduje« v delo za nedolo- čen čas. Vzrok je po mojem napačna vladina socialna poli- tika. Plače so prenizke glede na odškodnino za nezaposle- nost, poleg tega pa vlada pre- lahko jemlje pomen dela na črno.

Njene obljube, da bo to uredila, z obdavičenjem, so bolj ali manj prazne. Zaradi

delavci na črno v Avstriji več kot pri nas. Mi pa jih zaradi visokih dajatev za javno po- rabo ne moremo plačevati bol- lje, kot jih...«

Po požirku soka je Savinka Geratič »naskočila« še izobra- ževalni sistem, ki da se prepo- časi spreminja. Glede na škodo, ki jo je povzročilo usmerjeno izobraževanje, bi bilo dobro hitreje uvajati spremembe. Stari šolski si-

To Geratičevi, ki je sicer po- nosna na naše prednosti, ki jih imamo pred konkurenti – da smo pridni, vestni in skromni – težko pada na dušo. Zlasti še, ker je podjetje uspelo z de- lom programa s kadmi za me- sarsko industrio in želi po- stati največji proizvajalec na svetu (in menda tudi najkvali- tetnejši). Za kaj takega pa bodo v prihodnje potrebovali dobre strokovnjake na vseh ravneh proizvodnje.

In pa seveda pametno pod- poro države, ki pa je ta sedaj ne daje v celoti.

»Čeprav veliko izvažamo, je domači trg vendarle pomem- ben. Toda prav na tem nam država s svojo nerazumljivo držo, češ da se majhna ekono- mija mora odpirati v svet, meče polena pod noge. Saj ne, da bi hoteli monopol, toda tako odprtega trga menda ni- majo nikjer v svetu. S tem, da je carina na uvoz rabljene opreme nižja kot za reproduk- cijski material, namenjen za izdelavo takšne opreme, dela domači industriji medvedjo uslugo. Samo Nieros ima zdaj v Sloveniji kar 36 konkuren- tov na trgu, ki ponujajo ce- nejšo rabljeno opremo. Saj je res, da je prihodnost sloven- skih podjetij le v izvozu, ven- dar je treba podjetja za to naj- prej usposobiti, ne pa jih vreči v sredo deroče vode. Marsi- komu zaradi te in verjetno še drugih napak državne admi- nistracije ne bo uspelo pripla- vati do brega...«

Boris Rugelj

Savinka Geratič

grama pa program izdelkov za živilsko industrijo iz nerja- večje pločevine, ki so mu do- dali še izdelavo vrat za hla- dilne vitrine in razširili izbor izdelkov za potrebe mesarske industrije. Podjetje se je ta čas že toliko pobralo, da je tudi že

pri nas še vedno čudne pred- stave o delu in zaslužku, je pripovedovala direktorica Nierosa. »Mnogi so poskusili delo pri nas, pa se namrdnili, češ da je pretežko, in odšli. Ni jih niti motilo, da nikogar ne zaposlimo takoj za nedoločeno

Nieros: zrasel iz pepela Fecra s pomočjo tujega kapitala

slabih plač pa nam strokov- nejši kader »beži« delat na črno v Avstrijo, kjer sorazmerno slabo nadzorujejo – kljub grožnjam, da bodo to počeli ostro – neprijavljene delavce. Taki delavci, zlasti strokov- njaki še zmerom zaslužijo kot

stem je uničil nekaj generacij, tako glede delovne usposob- ljenosti kot privzgojenih de- lovnih navad. Včasih, se spom-inja Geratičeva, je vajenec znal kaj delati, ko je zaključil učno dobo. Danes pa moraš učiti pomočnike...

ROTOMATIKA NA »STREHI SVETA«

Nekdanja Iskra Rotomatika iz Spodnje Idrije, zdaj samo Rotomatika in zahodnonemško po- djetje Alkatel SEL Ag. sta te dni podpisala pogodbo o ustanovitvi mešanega podjetja. S tem sta po- djetji skupaj na najboljši poti, da postaneta največji svetovni proiz- vajalec malih asinhronskih mo- torjev in ventilatorjev. Rotoma- tika se je po izstopu iz sistema Iskra povezala v holdingu Hidria.

Slovensko podjetje izvažata sko- rajda vso svojo proizvodnjo, letos bo obseg povečalo na 96 odstot- kov. Ker sta si na trgu oba novo- pečena zaveznika konkurenta, je seveda zanimivo vprašanje, kdo je katerega kupil. V Rotomatiki po- udarjajo, da bodo skrbno pazili, da njihov večinski delež v novem podjetju ne bo prešel v tuje roke. Zanimiva je primerjava med za- veznikoma: nemški del sicer fran-

coske multinacionalke Alcatel je težak 6 milijard mark (petino ce- lotnega Alcatela), če merimo nje- gov letni promet, Rotomatika pa bo letos z izvozom zaslužila 75 milijonov mark. Rotomatika tudi za druge dele svojega proizvod- nega opusa išče tuje zaveznike, saj bi rada povečala vrednost izvoza (pa seveda tudi obseg proizvod- nje) na 100 milijonov mark v letu 1995. Mešano podjetje Rotoma- tike in Alkatela bo v prihodnjem letu pri tem udeleženo z dobrimi 30 milijoni, že leta 1997 pa naj bi s prodajo elektromotorčkov in ventilatorjev na tuje zaslužilo preko 42 milijonov mark. In kar je najpomembnejše, z obsegom proiz- vodnje bo v mešanem podjetju dela za vse več ljudi. Tako naj bi postopno dobilo delo okoli 500 delavcev. Zdjaj jih je v Rotomatiki zaposlenih 735.

B. R.

DRUŽBENI KAPITAL ZA ISKRO HOLDING

Iskra holding d.d. bi rada druž- beno kapital, ki je v dvanajstih podjetjih Iskre, nekdanje sestav- ljene organizacije združenega dela, uporabila za ustvarjanje tehnoloških jeder v podjetjih hol- dinga ter za izboljšavo tržnega položaja Iskre v svetu. Zato je vladi predlagala, naj ta družbeni kapital prenese na krovno organi- zacijo, torej na Iskro holding, Kajpak takšen prenos, če bo do njega prišlo, ne bo enostaven, ker bo lastninjenje potekalo prek Sklada za razvoj, pa tudi holding sam bo prej moral poravnati še nekaj računov in obveznosti. Po- membno vlogo pri odločitvi vlade pa bo imelo tudi mnenje minist- rstva za obrambo, saj so nekateri deli proizvodnje v holdingu po- membni za »strateško krepitev« naše samostojnosti.

B. R.

PRED IZIDOM – PRED IZIDOM – PRED IZIDOM

ZAKON O SOUPRAVLJANJU

s komentarjem Milana Utroše

izide v Rokovniku-priročniku '94.

Cena 1.575, pri plačilu po predračunu pa 1.155 SIT.

Naročila pošljite na naslov:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, 1310-033, fax 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) ..... izvod(ov) Zakona o soupravljanju (v Rokovniku 94).

Naročeno pošljite na naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju
3. Želimo po prednaročniški ceni – plačamo predračun pred izidom

Žig

Podpis naročnika

JAZBINŠKOVA KVADRATURA KROGA

Rok za odkup družbenih stanovanj se je 19. oktobra iztekel, zato pa so še naprej napredaj vojaška, prevzeta od organov in organizacij bivše JLA. Skrbnik le-teh je ministrstvo za obrambo, prodaja pa poteka v skladu z njegovo uredbo in s (prirejenimi) prodajnimi pogoji iz stanovanjskega zakona. Rok za odkup teh stanovanj bo potel v januarju 1994. Na stanovanjski trg naj bi ponovno prišla tudi nacionalizirana stanovanja. Stanovanjski zakon zanje ni ponudil ustreznih rešitev, zato je praksa terjala spremembe.

Te pa se rojevajo še (pre) dolgo in z muko. Po neskončnih razpravah in povsem nasprotnih stališčih bodo spremembe prišle v drugo branje na državnem zboru. In če poslanci ne bodo predlagali novih dopolnil (kar je malo verjetno), jih čaka na istem zasedanju še končno, tretje branje. Torej le obstaja teoretična možnost, da se bo z novim letom začel tudi odkup nacionaliziranih stanovanj. Časa za njihovo nakupovanje bo eno leto.

Obstajajo zelo različni podatki o tem, koliko je stanovanj, ki naj bi jih po zakonu o denacionalizaciji dobili vrnjena nekdanji lastniki oziroma njihovi dediči. Najprej se je govorilo o okrog 27 tisoč, zdaj o 13 tisoč stanovanjih. Prav toliko stanovalcev v njih (družin) pa naj bi bilo prikrajšanih za pravico do cenene nakupa stanovanj, ki jo je stanovanjski zakon dodelil imetnikom stanovanjske pravice v »navednih« družbenih stanovanjih. O tem, kako odločno so se stanovalci v nacionaliziranih stanovanjih potegovali za svoj »prav«, smo v DE že pisali, ne pa še, kaj o njihovih prizadevanjih (pravici do cenene nakupa) mislijo nekdanji lastniki teh stanovanj. Zato tokrat tudi mnenje te »druge strani«.

Ko lastnik pride s pravno-močno odločbo o denacionalizaciji do stanovanja, se nenedoma sreča z vrsto težav, pripovedujejo lastniki stanovanj. Prva je ta, da je v tem stanovanju že najemnik, ki ima po stanovanjskem zakonu določeno neprofitno najemnino. Te najemnine so tako nizke, da ne krijejo praktično nobenih stroškov, ki jih ima lastnik s stanovanjem. Z drugo težavo se lastnik sreča, če potrebuje to stanovanje zase oziroma za svoje družinske člane in ga torej ne bi rad oddajal v najem.

Po zakonu lahko pride do njega le v primeru, če najemniku priskrbi drugo primerno stanovanje. To je seveda nesmiselno. Če že najde takšno nadomestno stanovanje, bi se lahko tudi sam preselil vanj. Po novih predlogih za spremembo stanovanjskega zakona naj bi prišel do praznega stanovanja le, če bi najemniku izplačal 30-odstotno odpravnino. To po mnenju lastnikov ni pošteno. Lastniki da so bili v preteklosti z nacionalizacijo

že osiromašeni in večina nima kapitala, s katerim bi izplačevala najemnike.

S tem, da lastnik denacionaliziranega stanovanja najemniku preprosto ne more odpovedati najemne pogodbe – razen v primeru krivdne razveljavitve – naj bi država skušala lastnike prisiliti, da bi stanovanje prodali. Najemnik pa naj bi stanovanje odkupil po določbah stanovanjskega zakona. S predlaganimi spremembami stanovanjskega za-

kona je tako prodaja stanovanja za lastnike samo navidezno ugodnejša rešitev. Last-

nik naj bi dobil plačano denacionalizacijsko vrednost, ki je sicer višja od vrednosti, izračunane po stanovanjskem zakonu, vendar pa še vedno bistveno nižja od tržne. Pri tem pa naj lastnik kupnine ne bi dobil v gotovini, oziroma morda samo njen manjši del; preostalo le v vrednostnih papirjih, katerih izplačljivost je zelo negotova.

Med dopolnili stanovanjskega zakona, o katerih bo državni zbor odločil, je tudi predlog, naj bi se najemnik v soglasju z lastnikom odločil za nakup drugega stanovanja oziroma za graditev. V tem primeru bi mu moral lastnik izplačati – tokrat v gotovini! – 30 odstotkov denacionalizacijske vrednosti stanovanja. Še huje pa naj bi bil lastnik

oškodovan, če bi se ne odločil za prodajo, najemnik pa bi rad prišel do lastnega stanovanja. Najemnik bi v tem primeru lahko od občine zahteval podatke o odkupu oziroma prodaji drugega enakovrednega stanovanja, katerega lastnik je občina oziroma država. Čeprav bi v tem stanovanju že živel najemnik (imetnik stanovanjske pravice), bi ga najemnik v denacionaliziranem stanovanju lahko odkupil, prejšnji najemnik pa bi se moral preseliti v denacionalizirano stanovanje! In njegov lastnik naj bi imel v stanovanju ponovno najemnika za nedoločen čas, ki bi mu bilo zagotovljeno plačevanje neprofitne najemnine.

Večina denacionaliziranih stanovanj je v zelo slabem stanju. Morda jih je le okrog sto v središču Ljubljane, Mariboru in še kje, ki so res »elitna« in veliko vredna. Zato je razumljivo, da bi jih sedanji stanovalci radi odkupili (globoko pod tržno vrednostjo) in zato tudi tako odločno terjajo enakopravnost z vsemi drugimi imetniki stanovanjske pravice, ki so imeli to možnost.

Vsi ti ugovori lastnikov nacionaliziranih stanovanj pričajo, da bo moral državni zbor, ko bo tretjič prebral predloge za dopolnitev stanovanjskega zakona, temeljito razmisliti, kako odločiti – da ne bo materialno prizadel nacionalizirancev, hkrati pa stanovalcem v njihovih stanovanjih – imetnikom stanovanjske pravice – omogočil nakupe stanovanj pod približno enako ugodnimi pogoji, kot so jih (do 19. oktobra letos) lahko izkoristili vsi drugi imetniki te pravice.

V. B.

Kolektivna pogodba za zdravnike

POSLANEC DRŽAVNEGA ZBORA V BAZI:

Stavkovni odbor Fidesa, sindikata zdravnikov in zobozdravnikov, je nazadnje sklenil, da stavke zdravnikov in zobozdravnikov letos ne bo. Zadnji rok za podpis njihove kolektivne pogodbe je zdaj 20. december, s čimer se načelno strinja tudi predsednik vlade Janez Drnovšek in ministrstvo za zdravstvo. V primeru, da ministrstvo za zdravstvo pogodbe do 20. decembra vendarle ne bo podpisalo, bo Fides 10. januarja nepreklicno izvedel sedemdnevno stavko.

Zaradi težavnih gospodarskih razmer in omejenih proračunskih možnosti Fides pristaja na vladno ponudbo o le 20 do 40-odstotnem povišanju količnika za plače, čeprav je to daleč od tistega, kar je sindikat prvotno predlagal.

Še vedno pa se niso z vlado dogovorili o pravilniku o napredovanju v višje razrede, pri katerem pa namerava Fides vztrajati. Zdravniki zahtevajo, da se pri napredovanju v višje razrede upošteva model, ki so ga sami pripravili.

M. F.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Dednost in odvisnost

Kot sem že pisal, so bili v prejšnjem stoletju prepričani, da je alkoholizem deden, in to dokazovali na mnogih primerih. Ponovno bom zapisal, da ločimo bolezni, nagnjenja in človeške lastnosti, ki so dedne, in takšne, kjer gre le za večjo nagnjenost za nekatera obolenja.

Dedne so tiste bolezni, ki jih otrok prinese na svet ob rojstvu in so v njegovih genih. Za druge pa obstaja le nagnjenost. Vemo, da so nekateri rodovi in družine recimo nagnjene k sladkorni bolezni, drugi k revmatizmu. Odvisnost od alkohola pa ni dedna, ampak otroci odvisnih od alkohola sami postanejo kasneje odvisneži. Nekoč so poudarjali, kako pogubna je odvisnost od alkohola, in to ponazarjali s številkami.

Primer, ki sem ga našel v knjigah z začetka tega stoletja, me je začudil, in zaradi števil, pač pa zaradi vztrajnega spremljanja nekoga rodu oziroma potomcev neke žene. Primer je predstavil g. Jurij TRUNK, duhovnik krške škofije, v knjigi Družbe sv. Mohorja v Celovcu iz leta 1904 z naslovom: Bodi svoje sreče kovač.

V poglavju D Boj se najhujšega sovražnika pijančenja? na strani 135 opisuje zanimiv primer: »Profesor Tillman v Bonnu je zasledoval Usodo neke žene, Ada Jurke z imenom, in njenega sorodstva in našel sledeče: A. Jurka se je porodila l. 1740 in umrla začetkom 19. stoletja; bila je znana pijanka. Živela je brez posebnega posla; potepala se je po deželi in krađa; nje potomcev je bilo skupaj 834 oseb. Na 709 so zasledovali življenje in njih usodo in prišli so do sledečih dejstev: 106 jih je bilo rojenih nezakonskih, 142 je bilo beračev, 64 jih je živelo v sirotišnicah, 181 žensk je izvrševalo nenravno obrt, 76 moških je bilo obsojenih zaradi raznih zločinov in hudodelstev, od tega 7 zaradi umora. Ta družina je stala državo v teku 70 let več kakor 5 milijonov mark stroškov v kaznilnicah, podpore in neposredne škode. To je sad enega samega človeka pijanca.«

Danes se nagibamo mnogo bolj k temu, da so okoliščine in vzgoja in pomanjkanje čustev v takih družinah vzrok, da otroci odvisnih od alkohola mnogokrat sami postanejo odvisni. In to kljub temu, tudi da so bili v otroštvu večkrat tepeni bežali od doma, videli, kako je od alkohola odvisni oče pretepal njihovo mater.

Nevrolog dr. Edmond Kovacič je na predstavitvi moje knjige: »Pijem, torej sem?« odgovoril na ta problem takole: »Človek gre v prvih šestih letih svojega življenja skozi več obdobje te gradnje in ob vsakem od teh lahko ob neprimernem pristopu predvsem staršev doživi škodo. Mnogi odvisneži od alkohola doživijo oškodovanost takrat, ko začno kot otroci raziskovati ta svet, ko se torej gredo ad-gredere, od koder pride beseda agresija. Ta pa v latinščini pomeni, približati se, pobježe spoznati, dotakniti se, ne pa pojma agresije, kot ga uporabljamo vsi v vsakdanjem življenju.

Večina odvisnih od alkohola je agresivno zavrtih, to je, so osebnostno tako grajeni, da si brez pomoči v življenju ničesar pomembnega ne upajo. Ne znajo in strah jih je približati se, ne znajo in upajo si nastopiti, uveljaviti se, biti enakovredni, se spustiti v tekmo in tako dalje. Le če popijejo in jim alkohol te zavore podre, uspejo in postopoma se brez tega ne lotijo ničesar več.

In zakaj je večina alkoholikov zavrtih? Večina alkoholikov izvira iz družin alkoholikov, torej staršev, ki so s svojo motenostjo preprečili primeren ad-gredere, in otrok je ostal zavrt. In tako grajen je ostal tudi v bodočem življenju in si v stiskah pomaga z alkoholom, ki ima to čudovito lastnost, da prehodno trga te neprijetne niti zavrtosti.«

NAJLEPŠE
DARILO!

PRIHAJA ČAS
OBDAROVANJA!
KAJ PODARITI?

Miklavži, dedki Mrzi,
sindikalne podružnice,
podjetniki!

Če podarite knjigo 1001 ŠALA ZA MLADE, se ne morete zmotiti, saj je najlepše darilo za vsakogar; take knjige doslej v Sloveniji še ni bilo.

Humorist EVGEN JURIČ je sestavil izjemno lepo in vsebinsko bogato knjigo, ki ima 192 strani in 24 celostranskih karikatur, pripravila pa jih je češka slikarka Vlasta Švejdova. Evgen Jurič pravi, da bi bilo lepo, če bi knjiga 1001 šala za mlade – od 7 do 77 let prišla v vsako slovensko hišo, ki bi z njo obogatela, saj je smeh naše največje bogastvo. To je knjiga, ki bo dolga leta lahko razveseljevala staro in mlado.

NAROČAM ..... izvodov knjige 1001 ŠALA ZA MLADE
Cena 2500 tolarjev, ob večjih naročilih popust.
Knjige vam bomo dostavili osebno ali po pošti, lahko jih naročite po telefonu ali po telefaksu 061 268 511.

IME IN PRIIMEK: .....

NASLOV (s pošto številko): .....

Naročilnica zavezuje kupca in založbo, pošljite jo na naslov:
EVGEN JURIČ, d.o.o., KOLAJSKOVA 29, 61000 LJUBLJANA

BEDA V SLIKI

Slika: Sašo Bernardi
Izgubljene iluzije

BEDA V OGLEDALU

Te dni so prišli v javnost prvi izsledki vsakoletne obsežne raziskave slovenskega javnega mnenja, ki velja za nekakšno ogledalo razpoloženja ljudi v naši državi. Izsledki te raziskave so gotovo zanimivi – ne le zato, da vidimo, kakšni smo v tem ogledalu, ampak predvsem zato, da bi spodbudili razmišljanja o tem, kaj naj počnemo s sabo: in najbolj odgovorni bi se seveda morali precej zamisliti.

Raziskava slovenskega javnega mnenja v iztekajočem se letu je na socialnem področju namreč zgovorno razkrila naraščanje revščine med slovenskim prebivalstvom. Dandanes namreč Slovenci živijo slabše kot pred petimi leti. Zanimivo pa je pri tem to, da iz raziskave ne vejata obup in samopomilovanje in da ljudje ne vzdihujejo za »starimi, dobrimi časi« ali znova iščejo utehne v odpravljenem enopartijskem sistemu, pa čeprav marsikomu kar trda prede.

Spoštovanje do dela

Ljudje so še posebej občutljivi do brezposelnosti, saj je bilo spoštovanje dela pri Slovencih od nekdaj zelo visoko postavljeno. Ljudje so pripravljeni delati tudi za slabo plačo. Kar dve petini Slovencev meni, da kaže narediti vse, ne glede na slabo plačilo. Delam za plačilo, za preživetje – tako meni tretjina anketiranih. Le 17 odstotkov pa pravi, da delajo samo za preživetje. Opozoriti pa kaže, da trend spoštovanja dela v zadnjih letih nekoliko pada in to predvsem zaradi lastninskih procesov.

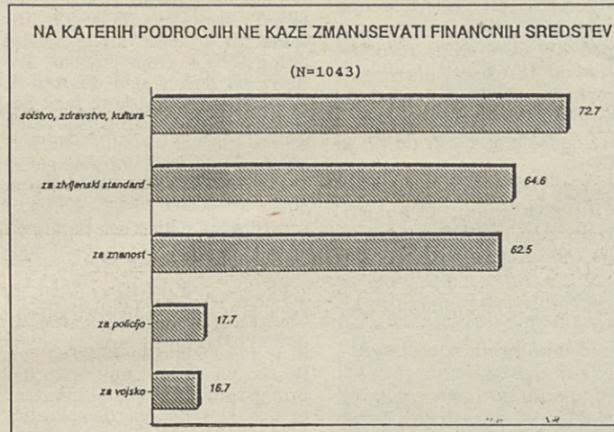
Ljudje se v večini zavzemajo za trg in socialno državo, lahko bi rekli za socializirani liberalizem. Največ se zavzemajo za povečanje plač in življenjskega standarda. Več denarja bi morali nameniti za šolstvo, zdravstvo, kulturo pa za podporo brezposelnim, manj pa bi ga morali dati policiji in še posebej manj za vojsko, so menili v raziskavi.

Večina Slovencev meni, da je danes slabše ali celo dosti slabše preživljati otroke, kot jih je bilo pred petimi leti. Slabša pa je tudi

možnost izobraževanja. Približno deset odstotkov Slovencev se danes močno omejuje celo pri nakupih hrane, živi v pomanjkanju os-

se omejujejo pri manj pomembnih stvareh.

Slovenci so zazrti v prihodnost. Četudi jih najbolj boli brezposel-

novnih dobrin ali preprosto – v revščini.

Toda po drugi strani približno prav toliko Slovencev – kot je pokazala letošnja raziskava slovenskega javnega mnenja – živi v izobilju, saj jim ničesar posebej ne primanjkuje, prav v ničemer pa se tudi posebej ne omejujejo. To sta danes dva kruta pola socialne podobe slovenskega prebivalstva.

Zazrti v prihodnost, nezaupljivi

Večina ljudi – po anketi skoraj 46 odstotkov – mora zelo skrbno gospodariti z denarjem, se omejevati pri nakupih opreme, obleke in podobnega. Približno 34 odstotkov pa jih živi bolj varčno in

nost, je med njimi le 14 odstotkov takšnih, ki menijo, da je treba zaščititi podjetja, ki niso učinkovita, a dajejo kruh številnim domačinom. Več kot 65 odstotkov pa je prepričanih, da lahko preživijo

● **ČE DANES RAZMIŠLJATE O SVOJEM ŽIVLJENJU IN ČE GA OCE-
NJUJETE V CELOTI, ALI BI REKLI, DA STE SREČNI ALI NESREČNI?
(Prosimo, izberite le en odgovor)**

	SJM92 – MED	SJM92 ₃	SJM93 ₁
1 – zelo srečen	10.4	8.9	11.3
2 – precej srečen	48.1	45.2	48.5
3 – ne preveč srečen	30.2	31.3	26.7
4 – sploh nisem srečen	4.6	4.0	3.0
8 – ne morem reči	6.7	8.3	8.6
9 – ni odgovora	–	2.2	1.9

● **SEDANJA VLADNA KOALICIJA ZDRUŽUJE STRANKE OD LEVE DO
DESNE (VELIKA KOALICIJA). ALI BI BILA VLADA BOLJ UČINKO-
VITA, ČE BI V VLADNI KOALICIJI SODELOVALE:**

1 – le desne in sredinske stranke			11.3
2 – le leve in sredinske stranke			7.3
3 – naj ostane tako kot je sedaj			27.9
4 – ne ve			53.6

● **OB RAZGLASITVI NEODVISNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE (JUNIA
1991) JE PREVLAĐOVALO NAVDUŠENJE. IN KAKO BI VI OB TEM
DANES OCENILI SVOJE RAZPOLOŽENJE?**

	SJM91 ₂	SJM92 ₃	SJM93 ₁
1 – zelo sem navdušen	8.2	12.0	11.0
2 – navdušen sem	24.4	32.3	25.7
3 – niti navdušen, niti razočaran	47.3	42.0	40.4
4 – razočaran sem	11.7	7.7	13.5
5 – zelo sem razočaran	2.3	0.8	3.4
9 – ne vem, b. o.	6.2	5.1	5.9

● **ALI SE PO PRVIH DEMOKRATIČNIH VOLITVAH, APRILA 1990
V SLOVENIJI STVARI NA SPLOŠNO ODVIJAJO:**

	SJM91 ₁	SJM91 ₂	SJM92 ₃	SJM93 ₁
1 – boljše kot ste pričakovali	5.0	3.0	6.4	3.7
2 – slabše kot ste pričakovali	38.8	37.2	27.8	36.8
3 – tako kot ste pričakovali	13.1	12.9	12.7	11.4
4 – neke stvari gredo bolje, druge pa slabše	38.2	43.0	46.6	43.2
9 – ne vem, neodločen	5.0	4.0	6.4	4.9

le tista podjetja, ki so konkurenčno sposobna, učinkovita in cenejša.

Raziskava slovenskega javnega mnenja v letu 1993 je tudi pokazala, da so ljudje pripravljeni

svojo dohodnino dati zdravstvu. Tako jih meni kar 45 odstotkov. Zanimivo pa je, da je le slaba dva odstotka takšnih, ki so jo pripravljene dati cerkvi. Zdravstvu sledi šolstvo z 18 odstotki, humani-

VIŠJI CENZUS ZA ŠTIPENDIJE

Kot smo poročali v prejšnji številki Delavske enotnosti, je oster cenzus pri dodeljevanju republiških štipendij povzročil v letošnjem šolskem letu pravo opustošenje na tem področju. Po zadnjih podatkih Republiškega zavoda za zaposlovanje se je število štipendistov, ki so že lani prejeli štipendijo, zmanjšalo za 30 odstotkov, med novimi prosilci pa je odobrenih kar za polovico manj štipendij. Parlament naj bi še ta mesec razpravjal o predlogu Republiškega zavoda za zaposlovanje za zvišanje cenzusa pri podeljevanju štipendije.

nikov ali nosilcev samostojne dejavnosti. Od 11. decembra dalje pa to določilo ne velja več, saj so ga enostavno črtali.

Pri kmečkih otrocih pa preračunavajo katastrski dohodek na ekvivalent osebnega dohodka. Letošnji, ostrejši cenzus je preneka-

teremu kmečkemu otroku, ki je do sedaj dobival štipendijo, to odvel, kar je povzročilo proteste kmetov.

Za šolsko leto 1993/94 je bilo do konca novembra podeljenih 42.215 štipendij, in sicer 32.695 dijakom in 9.520 študentom, kar je 27 odstotkov manj kot v preteklem šolskem letu, ko je bilo 53.530 štipendistov.

Višina republiške štipendije je odvisna od dohodka na družinskega člana v drugem trimesečju tekočega leta, kraja šolanja in učnega uspeha.

Osnovna štipendija za dijaka je ta hip 8.000 tolarjev, za študenta 9.500 tolarjev. Dodatek za bivanje izven kraja stalnega bivališča je 10.000 tolarjev, dodatek za prevoz pa do 7.250 tolarjev. Za uspeh je možen dodatek od 1.750 tolarjev do 4.750 tolarjev. Najnižja štipendija doseže 1.251, najvišja pa 24.250 tolarjev. Povprečna štipendija v oktobru je bila borih 10.136 tolarjev. Skratka, ni se bati, da bi se dijaki in študentje preobjedli.

M. F.

Premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja ZZZS po novem letu

Piše: Lučka Böhm

Upravni odbor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je 7. decembra 1993 sprejel sklepe o višini premij za 14 paketov prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v obdobju od 1. januarja do 31. marca 1994. Upravni odbor je hkrati odločil tudi o višinah popustov na premijo, ki jih bo zavod priznaval zavarovanim po krovnih pogodbah za sklepanje skupinskih prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj.

Zavod je namreč od 10. do 15. decembra 1992 sklenil kar devet krovnih pogodb, ki podjetjem, zavodom in najrazličnejšim organizacijam ter posameznikom omogočajo, da svojim zaposlenim omogočijo sklenitev prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja s popusti, ki sicer niso dostopni posameznikom ali celo manjši skupini. Šest od devetih krovnih pogodb so sklenili sindikati, dve sta sklenili dve ministrstvi in eno Slovenska škofovska konferenca. Po številu zavarovancev najmanjša krovna pogodba zajema 568 zavarovancev, največja – tista, ki jo je sklenila Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, pa zajema kar 361.959 zavarovancev! Krovne pogodbe omogočajo mesečni namesto četrtletni način plačevanja ter od 22 do 31 odstotkov popusta na premijo paketa »popolno zdravstveno zavarovanje«.

Upravni odbor je kljub predlogu, o katerem bo v decembru sklepala skupščina tega zavoda, da v letu 1994 obvezno zdravstveno zavarovanje krije za cela dva odstotka manjši delež cene zdravstvenih storitev kot v letu 1993, sklenil, da v prvem četrtletju naslednjega leta premije zavarovalnih paketov za storitve, ki so vključene v obvezno zavarovanje, ostanejo v višini, ki velja že od 1. julija 1993! Povišajo se le premije paketov za višji standard in za storitve, ki niso vključene v obvezno zavarovanje. Če bodo obveljale objube vlade iz proračunskega memoranduma, se povišanje premij prvih paketov obeta šele v drugi polovici prihodnjega leta. Pri tem je upravni odbor stavil na prenos presežkov iz leta 1993 v leto 1994 in na ukročeno inflacijo.

Letna premija paketa »popolno zdravstveno zavarovanje«, za katerega je sklenjena tudi krovna pogodba Zveze svobodnih sindikatov, bo tako znašala 14.400 tolarjev. Polletni obrok bo znašal 7.200 tolarjev, četrtletni obrok pa 3.600 tolarjev. Mesečni obrok torej ostaja 1.200 tolarjev. 31-odstotni popust, ki ga zagotavlja ta krovna pogodba, zniža mesečni obrok na 828 tolarjev, letno premijo pa na 9.936 tolarjev. Zavod bo tistim zavarovancem, ki se bodo odločili za plačilo celoletne premije vnaprej, zagotovil ohranitev te višine premije v celem letu in še dodatnih 10-odstotkov popusta. Letna premija bo v tem primeru nižja skupaj kar za 41 odstotkov in bo znašala 8.496 tolarjev. 10 odstotkov dodatnega popusta si lahko zagotovijo tudi tisti posamezniki, ki so krvodajalci, darovalci organov in tkiv za presajanje, člani Gorske reševalne službe itd.

Upravni odbor je tudi sklenil, da krovne pogodbe tudi v letu 1994 zavarovancem zagotavljajo enak zbirni popust kot v letu 1993. Popust 31 odstotkov, ki ga zagotavlja krovna pogodba Zveze svobodnih sindikatov, je namreč zbir štirih različnih popustov.

Eden izmed teh popustov se nanaša tudi na število zavarovancev, ki jih bo krovna pogodba pripeljala v zavarovanje. Kar sedem od devetih krovnih pogodb je pridobilo velik popust na račun pogoja vsaj 15.000 zavarovancev. Direkcija zavoda je ugotovila, da tri krovne pogodbe niso izpolnile tega pogoja. Sklenitvi teh krovnih pogodb so KNSS Neodvisnost, PERGAM Konfederacija sindikatov Slovenije in Sindikat Slovenske kmečke zveze ter Zadržna zveza Slovenije. Upravni odbor je zato ugotovil, da niso izpolnjeni pogoji za popuste, določeni ob sklenitvi, in da morajo sklenitvi teh krovnih pogodb skleniti nove pogodbe, upoštevajoč na novo ugotovljene pogoje z veljavnostjo od 1. 1. 1994.

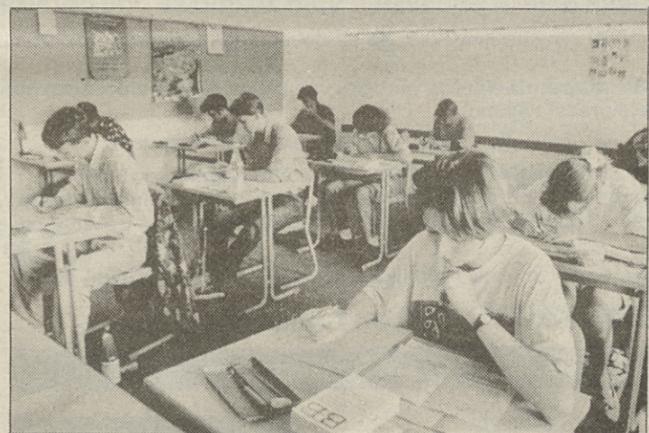
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

7. 12. 1993

Premije za prostovoljno zdravstveno zavarovanje v obdobju 1.januar - 31.marec 1994

ZAVAROVALNI PAKET	Letna premija		polletni obrok SIT	četrtletni obrok SIT	mesečni obrok SIT
	koefficient glede na pret.trom.	SIT			
1. POPOLNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE (PZZ) *	1.0000	14.400,00	7.200,00	3.600,00	1.200
2. ZDRAVSTVENA VARNOST - CELOTA (ZVC)	1.0000	14.100,00	7.050,00	3.525,00	1.175
3. ZDRAVSTVENA VARNOST - KURATIVA (ZVK)	1.0000	3.420,00	1.710,00	855,00	285
4. VELIKO TVEGANJE (VT)	1.0000	6.000,00	3.000,00	1.500,00	500
5. POSKODBA (P)	1.0000	4.440,00	2.220,00	1.110,00	370
6. ZOBOZDRAVSTVO - CELOTA (ZOB)	1.0000	7.140,00	3.570,00	1.785,00	595
6a ZOBOZDRAVSTVO - ZDRAVLJENJE (ZZ)	1.0000	1.020,00	510,00	255,00	85
6b ZOBOZDRAVSTVO - PROTETIKA (ZP)	1.0000	6.120,00	3.060,00	1.530,00	510
7. ZDRAVILA (Z)	1.0000	1.860,00	930,00	465,00	155
8. NADSTANDARD (NAD)	1.2088	19.800,00	9.900,00	4.950,00	1.650
9a. POMOČ NA DOMU (PND)	1.0902	34.800,00	17.400,00	8.700,00	2.900
9b. POMOČ NA DOMU + TEL. (PND-T)	1.0972	42.000,00	21.000,00	10.500,00	3.500
10. ZOBNATA PROTETIKA - CELOTA (ZPC)	1.3913	48.000,00	24.000,00	12.000,00	4.000
11a. ODDIH A (ODA)	1.0013	46.800,00	23.400,00	11.700,00	3.900
11b. ODDIH B (ODB)	1.3824	28.200,00	14.100,00	7.050,00	2.350
12. VOZ - CELOTA	1.0000	103.680,00	51.840,00	25.920,00	8.640
13. VOZ - O.S-B	1.0000	76.920,00	38.460,00	19.230,00	6.410
14. VOZ - ZOBOZDRAVSTVO	1.0000	10.380,00	5.190,00	2.595,00	865

* S paketom 1. POPOLNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE so pokrta vsa doplačila, kar pomeni, da so tu zajeti še vsi paketi od tč.2 do vključno tč.7.

Do 30. decembra

Veseli prednovoletni čas v Mestnem gledališču ljubljanskem

Dim Zupan

Storžek in Jurček

prikupna igrica za naše malčke od 5. do 99. leta (45 minut). Po predstavi vas bo obiskal Miklavž, Božiček ali Dedek Mraz.

Predstave bodo na sporedu predvsem proti koncu tedna:

11. in 12. dec. ob 11. in 16. uri
18. in 19. dec. ob 11. in 16. uri
23. dec. ob 16. uri
27., 28., 29. in 30. dec. ob 16. uri.

Vstopnice za vse predstave so v prodaji v našem Prodajno informativnem centru v gledališki pasaži, vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred predstavo. Rezervacije po telefonu 210-852. Cena vstopnic je 300 SIT.

Za podjetja, ustanove in šole lahko organiziramo zaključene predstave. Pokličite v dopoldanskem času, telefon 214-167.

Obiščite nas v tem prazničnem času!

Piše: Vlado Babić

Pismo iz Beograda

Embargo na elitni gimnaziji

V Beogradu, v Kamenički ulici, pod Zelenim vencem, deluje ena od dveh specializiranih gimnazij. To je II. beograjska gimnazija jezikovne usmeritve. Blizu je tudi matematična gimnazija. Glede na to, da je sestava te elite, jezikoslovne, skoraj izključno deklishe, matematične pa fantovske, si učenci obeh prizadevajo, da jih pot proti domu čisto po naključju popelje prav mimo tiste druge šole. Glede na to, da na omenjeno večno privlačnost nasprotij ne moremo uveljaviti embarga, pogledimo, kaj je z embargom vendarle mogoče doseči.

Seveda je Zeleni venec veliko bolj znan zaradi velike tržnice, ki daje pečat temu trgu. V časih, ko je bila tržnica samo tržnica, so kmetje sem prinašali pridelke in prihajalo je do naravnega in obojestransko koristnega srečanja med vasjo in mestom. Število klatežev, drobnih lopovov in »vžigaličarjev«, ki so se tod potikali, je bilo zanemarljivo. Že zdavnaj začeti proces propadanja sistema in družbe je to sliko hipoma spremenil. Sankcije so samo pospešile spiralo dekadence in skrivajoč prave vzroke propada dajale alibi nesposobni oblasti. Posledica je bila, da je srednji sloj izginil in se preselil pod mejo revščine. Tako se je tudi znašel na Zelenem vencu in izrinil kmete. Tržnico so zavzeli delavci, profesorji in študentje, ki živijo od trgovanja s pretihotapljenim blagom. Upokojevci sem prinašajo še katero od preostalih vrednejših stvari ali garderobo, ki je ne nosijo več. Tržnica se je začela širiti in se tako spustila celo na dvorišče gimnazije.

V srečnejših časih bi bilo to sožitje tržnice in lepih, elegantnih in nadarjenih deklet iz »boljših hiš« celo nenavaden, vendar prijeten kontrast. V spremenjeni družbeni sliki pa so metastaze revščine in socialnega razslojevanja vdrle v šolo in jo neposredno ogrozile. Morda bi bil še najlažje rešljiv problem ogroženja telesne integritete učenk. En sam policist (od tistih 100.000)

bi lahko občasno razgnal one, ki počivajo ali prenočujejo na šolskem dvorišču, prosičajo ali prodajajo cigarete, pripravljajo kosilo ali dvorišče uporabljajo za stranišče.

Veliko težje bo iz šole odgnati revščino, ki se je postopno prithotapila. Del te revščine so s seboj prinesla dekleta, ki se združujejo, da bi si skupaj kupila kruh za malico, namesto nekdanjih običajnih čokolad, finega peciva ali pleskavic. Veliko resnejša je moralna revščina, ki se je začela z vdorom virusa nacionalizma v šole, končala pa z »etničnim čiščenjem učbenikov«. Del profesorjev, ki tega niso mogli ali želeli prenesti, je odšel, zamenjali pa so jih »elastičnejši«, pogosto z malo čudno izgovarjavo. Profesor srbskega jezika (hrvaško-srbskega seveda ni več) uči otroke »srbski povedni stavek« in je dobil vzdevek »Agricola«. Na prošnjo, naj ga opiše, je neka učenka povedala, da je videti kot poslanec.

Mimogrede, po Miloševiću odločitvi o razpustitvi skupščine, je zavladala prava žalost. Enotno mnenje je, da je bila neponovljiva in da nikoli več ne bo mogoče zbrati skupaj tolikšen koncentrat neumnosti in nemorale, ki bi ga hkrati popularizirali z neposrednimi televizijskimi prenosi. Pa naprej. Profesorja zgodovine kličejo sveti Sava. Ves poduhovljen je in pogosto se med poukom razjoče. Učenke si to razlagajo z živci, ki da jih je pustil na fronti.

Med poukom profesorji vedno pogosteje govorijo o politiki in pripovedujejo, kaj bi storili, če bi bili po naključju na oblasti. Vsebina njihovih receptov je odvisna od tega, ali so na poziciji ali v opoziciji. Uspoštevajo plače, ki jih dobivajo, so socialni primeri eni in drugi. Ker ni goriva za centralno ogrevanje, se profesorji in učenci grejejo po svojih delegatih. To pomeni preko direktorja šole, ki ima edini svojo pečko. Šola resnično deluje s čistim zanosom, saj ni ne polovice učbenikov ne dovolj nepolmljenih stolov, niti žarnic, tudi krede in gob za brisanje table ne. Nekaj časa so imeli avstrijsko kredo iz humanitarne pomoči. Profesorji so dobivali dnevni odmerek, ki so ga hranili na skritih mestih ali nosili po žepih. Že pred več kot letom so starši zbrali denar za beljenje šole, vendar so ga očitno porabili za kaj drugega. Vлага prodira skozi zidove, mnogih oken sploh ni mogoče zapreti, tako da jih podpirajo s stoli, zataknenimi za radiatorje. V popoldanski izmeni učenci sedijo v poltemi, ob eni ali dveh žarnicah.

Kljub vsemu pa hočejo mladi naprej. Spuščajo se v neenakopraven boj z notranjo koalicijo sprevrženih idej in kriminalne oblasti ter zunanjo blokado teh oblasti. Na žalost je rezultat porazen za življenje. Na šoli se je pojavil grafit »Bog, daj mi potrpežljivosti, vendar to stori takoj«. Tisti, ki morajo in imajo kam, odhajajo širom po svetu. Ostajajo pa revni otroci nekdanje elite in šolska psička »Mama« z dvema novima mladičema. Prvič se je primerilo, da mladičev nihče ni vzel.

V imenu demokracije seveda

Tokrat mi je v adventnem času težko pisati. V tem času se začne tudi Trubarjeva filmska zgodba, ko je moral na tuje in nam potem iz tujine v imenu svoje resnice in spoštovanja ustvariti prve knjige. Pri nas je v tem času prišlo do razkola v Demokratični stranki in poslovil se je gospod Bučar. Mož, ki je pomembno sooblikoval slovensko pomlad, vzgojil vrsto dobrih pravnikov in postal prvi mož prvega slovenskega demokratičnega parlamenta. Kje je resnica in v čem so razlogi razhajanja, bodo pojasnili sami. Tako kot bo nekoč moral gospod Bučar pojasniti, kaj je vse počel ob slovenski zahodni meji kot oznovec, saj je to tudi del njegovega življenja, tako kot sedanja, ko morda demokratični liberalizem in intelektualna vera ne gresta skupaj. Zato se je pač moral odločiti. Pri vsej lokalni samoupravi gre med drugim tudi za to, ali bo vsaka fara občina ali ne. Gre tudi za to, da verskemu laicizmu ni mogoče podrežati posvetnega in političnega. Dilema

o ločitvi cerkve od države je bila že zdavnaj rešena in kolesa ni mogoče zavrteti nazaj, tako kot ni v imenu demokracije mogoče nikogar na silo prepričati, naj misli drugače.

Država je stvar vseh državljanov in cerkev stvar vernikov. Natančno to ločnico je treba spoštovati in vedeti, da država ne more omejevati vernikov v njihovi pravičnosti verovati in živeti, kot iz vere izhaja, kot tudi ta ali ona vera ne more človeku vsiljevati svojega načina življenja. Ali bo človek komuniciral z ljubeznijo s sočlovekom neposredno ali preko boga, je odločitev nas samih. Ne glede na izbiro imamo vsi pravico živeti v sožitju in spoštovati drugačnost. Ravno tukaj pa očitno vedno znova naša politika pada na izpitu.

Zato bom jezen, če se v božičnem voščilu kot ateist ne bom našel, kajti kot vsakokrat bom spoštoval in voščil vsem. Pa nazaj. Danes dihamo boljši zrak, tudi zaradi indonezijskega premoga, ki ga je pomagal v Ljubljano pridobiti tudi gospod Bučar s svojo soprogo. Demokratičnost ljudi se bo na koncu ocenjevala tudi po tistih, ki v imenu demokracije že dve leti ne dovolijo Ljubljancem po svojih poslancih upravljati svojega mesta. CK KPS se je po vojni sestal dve leti po njenem koncu in se oblikoval na novo. TODA BILO JE TO LETO 1947, danes pa sam v živo živim čas pred svojim rojstvom, v imenu Demokracije seveda.

Milan Bratec

»TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«

Spoštovani prijatelji, letos smo v ČZP Enotnost za Vas založili zbirko romanov in avtobiografskih pričevanj znanih slovenskih in tujih piscev. Njihova umetniška dela in pričevanja Vam želimo še bolj približati z nagradno akcijo »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«.

Vabimo Vas, da se dosedanjim prijateljem pridružite tudi Vi z vključitvijo v klub prijateljev knjige DE.

Vanjske vključite tako, da do 31. decembra letos naročite vse knjige ali samo posamezno iz zbirke, ki Vam jih podrobneje predstavljamo.

V januarju 1994 bomo izmed »prijateljev knjige DE« izžrebali 47 nagrajencev.

Nagrade: 1. 200.000 SIT; 2. dve nagradi po 100.000 SIT; 3. štiri nagrade po 50.000 SIT; 4. 20 nagrajencev prejme rokovnik-priročnik; 5. deset letnih naročnin na knjige založbe DE v letu 1994 v vrednosti 18.000 SIT; 6. deset letnih naročnin DE za 1994 v vrednosti 8.320 SIT

Seznam izžrebanih nagrajencev bomo objavili v tedniku DE zadnji četrtek v januarju 1994.

PAKET DOBRIH KNJIG, odličen tudi za darilo!

Paket sestavljajo knjige:

Peter Božič

ZDAJ, KO JE NOVA OBLAST

On, Radenko Radenković, ga je povabil na hrano. Na pijačo in na hrano te Slovenci ne povabijo nikoli. On to zelo dobro ve, ker ga še noben Slovenec razen na pijačo ni nikoli kam povabil.

Cena knjige je 1.720 SIT

Da bi ga pa kdaj kak Slovenec povabil na pijačo, ne, tega pa pri Slovencih ne boš doživel nikoli. In zato ga Radenko tudi ne vabi na Cico Oriental. Radenko Radenković je bil toliko in toliko časa pri vojaških arestantih in tam seveda sploh ni pičik in zato Radenko nujno potrebuje Cico Oriental samo zase, za danes.

Drugič mogoče, je pribil Radenko. In pri tem je ostalo in Niko je moral sam nazaj v kasarno. In ko je prišel tja, je bila ura ravno šest zjutraj in »smotra« in trubača je pravkar zaigral »mirno«, ker se je na »krugu« prikazal general, komandant brigade, in šel naprej proti svoji pisarni.

In ko je vsa brigada stala na »krugu« mirno kot pribita, je komandant brigade opazil Nika, ki se je prestopal z noge na nogo in lovil ravnotežje, pijan in izmučen od celonočne hoje.

Rudi Čačinovič

MED DVEMA CERKVAMA

Moja generacija je živila ob žerjavici in plamenih dveh svetovnih morjih. Srce in možgane so nam pretresale revolucije: oktobrska iz l. 1917, različne »popovne« po 1945., zmagovite »od spodaj« ali »od zgoraj«. Dvajseto stoletje se bliža koncu. Bilo je polno svetlih upanj človeštva, bilo pa je tudi v znamenju krvavih diktatur. Bilo je stoletje Hitlerja in Stalina. Po tolikih izkušnjah bi se stoletje moralo končati brez lažnih iluzij in utopij, dokončno zavrniti vse lažne preroke, ki obljubljajo splošno srečo in zveličanje, pri tem pa hočejo osrečevati človeštvo s svojimi ideološkimi prisilnimi jopici.

Cena knjige je 1.920 SIT

Komunizem je razpadel, ker se je izrodil v nehumano, strogo disciplinirano organizacijo izoliranih vojščakov, ki niso zaupali ljudem in so jih hoteli prisilno osrečevati po svoji meri. Kljub težkim izkušnjam iz svoje preteklosti, kljub neposrednim zgovornim zmotam komunizma, skuša »stara cerkev« stopati po poti, ki ga je zrušila. Hotel je iz enega centra gospodariti nad celotno komunistično resnico. Poskusi reform so bili prepočasni in prepozni.

Knjige lahko dobite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, 110-033, faks 311-956.

Miroslav Jančić

GLASNIK PEKLA I. in II.

I. Umreti s Sarajevom
II. Umreti brez Sarajeva

Cena I. knjige je 1.850 SIT
Cena II. knjige je 1.700 SIT

Kadar se z njim srečam – Bog oziroma Alah vesta, kolikokrat počnem tisto, kar mi je bilo že od nekdanj mrzko – preštevam, koliko je okrog mene Muslimanov, koliko Hrvatov, koliko Srbov in koliko drugih, med katere spadam tudi jaz. Razmerje je približno takšno kot na republiški ravni, nekateri bi celo rekli, da je inscenirano – 40:15:30:15. Ko so Srbi iz tistega dela mesta, ki je v njihovih rokah, začeli izganjati Muslimane, in to brez prtljage, sem prestregel, kako neka muslimanska soseda drugi pravi:

»Nič drugega ne ostane, kot da tudi mi izženemo njihove!«

Matej Bor

JERNOV ROKOPIS ALI MARTINOVA SENCA

Avtor sporoča v čas in prostor ujeta in z njima tudi opredeljeno zgodbo prek (...) Jernovega rokopisa, v katerem pripovedovalec skuša razjasniti eno samo uganko: kdo je v ključnem trenutku povzročil smrt njegovemu prijatelju Martinu.

Cena knjige je 1.900 SIT

Jern namreč nosi breme krivde skozi povojno življenje, in da bi se očistil ali vsaj problem razjasnil, napiše zgodbo od otroškega zavedanja do razpleta, ki se konča z Martinovo smrtjo. Bistveno pa je, da je blodni Martin umrl, vrača pa se v Jernov rokopis, kot bi se njegova duša selila vanj.

Cena knjige je 1.650 SIT

Vladimir Kavčič

STEBRI DRUŽBE

Psihosocialni portreti sodobnikov

Res smo dobili svojo državo, a zdaj ne ljudstvo ne politiki ne vedo, kaj bi počeli z njo. To je posledica predhodnega neznanja, kajti te države niso izsilili amaterji, temveč diletanti, tisti, ki mislijo, da vedo in znajo, a se v resnici ne zavedajo niti meja svoje nevednosti. Vodijo jih oholost, prestiž, bolestone osebne ambicije. Več kot polovica sedanjih političnih akterjev samo nadaljuje kariero, ki jo je začela pod prejšnjim režimom, za njih je torej osebna promocija na pravem mestu. Druga polovica so razni frustrirani tipi, ki spominjajo na jeceljavca, ki je hotel postati televizijski napovedovalec, zdaj pa zatrjujejo, da ni uspel, ker ni bil v partiji.

Knjiga bo izšla v začetku oktobra 1993.

Ugodnosti, ki Vam jih pri vključitvi v klub nudimo, so: izredni popust, plačilo v treh obrokih (nakup nad 3.000 SIT) in možnost sodelovanja v naši nagradni akciji »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«. Pa še to: ČLANI KLUBA bodo imeli prihodnje leto 30% popusta pri vseh novitetah založbe – po lastni izbiri – neobvezno.

Vrednost vseh šestih knjig je 10.740 SIT, vendar vam jih nudimo za 6.950 SIT.

Če naročite pet knjig, jih prejmete za 6.200 SIT, če naročite štiri knjige, jih prejmete za 5.000 SIT, tri knjige pa za 4.000 SIT.

Pri naročilu dveh knjig prejmete knjigo Jožeta Smeleta: PRED USODNIMI ODLOČITVAMI brezplačno!

NAROČILNICA – Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo

_____ izvod(ov) knjige **ZDAJ, KO JE NOVA OBLAST** _____ izvod(ov) knjige **GLASNIK PEKLA II.**
_____ izvod(ov) knjige **MED DVEMA CERKVAMA** _____ izvod(ov) knjige **JERNOV ROKOPIS ALI MARTINOVA SENCA**
_____ izvod(ov) knjige **GLASNIK PEKLA I.** _____ izvod(ov) knjige **STEBRI DRUŽBE**

Naročeno pošljite na naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1. Račun bom(o) plačal(i) v enkratnem znesku v zakonitem roku
2. Račun bom(o) plačal(i) v treh obrokih
3. Knjige mi pošljite po povzetju
4. EMŠO za ind. naročnike in telefon, če ga imate

Stroški dobave in 5-odstotni davek so vključeni v ceno.

Vse naročilnice, ki nam jih boste poslali do tega dne, bodo vključene v zbranje in uvrščene v klub »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«.

Kako se lastninijo nekdanja Javna skladišča

TI MENI, JAZ TEBI...

Gre za BTC. Združba pod to blagovno znamko naj bi po nekaterih neuradnih, vendar preverjenih vesteh pri lastninjenju nekdanjih Javnih skladišč oškodovala družbeno premoženje za več kot 1.500.000.000, z besedami milijardo in pol tolarjev. Lepa vsota, ni kaj! Kako je lahko do tega prišlo?

Začnimo z letom 1986, ko je združitev nekdanjih temeljnih organizacij združenega dela nastala delovna organizacija Blagovno transportni center, Javna skladišča, Ljubljana, p.o. Skladno z zakonom o podjetjih se je delovna organizacija v začetku leta 1990 preoblikovala v družbeno podjetje. Istega leta se je družbeno podjetje prelevilo v mešano podjetje – delniško družbo. Podjetje v mešani lastni se je tedaj imenovalo BTC Javna skladišča d.d., Ljubljana. Konec tega istega leta pa so izpeljali spremembo, po kateri se firma imenuje: Blagovno trgovinski center d.d. in skrajšano BTC d.d. Ljubljana.

Ti meni, jaz tebi...

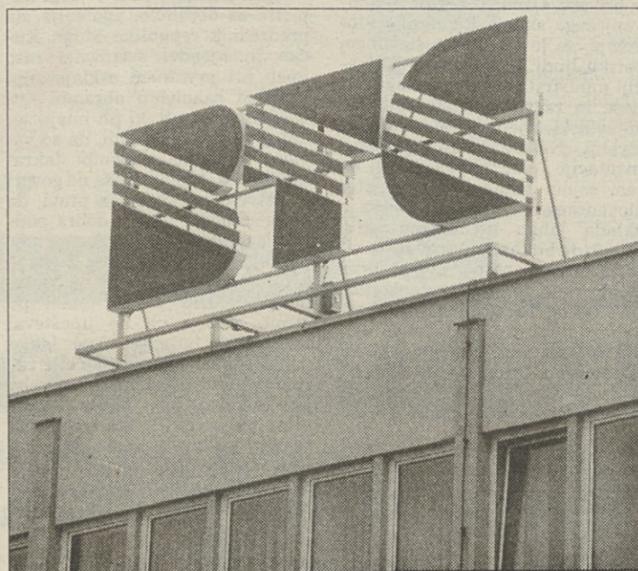
Prvi konkretni rezultati privatizacije po Markoviću se nam kažejo z ustanavljanjem podjetij v mešani in zasebni lasti. BTC je najprej ustanovil podjetje v tujini z imenom BTC Lagerung und Handel GmbH, Düsseldorf. Nekaj dni kasneje pa je nastalo zasebno podjetje BTC Inženiring d.o.o., Ljubljana, katerega večinski delničarji so zaposleni v BTC d.d., njegova direktorica pa je Tatjana Kocjančič, ki je v BTC d.d. vodja pravnih poslov. Zgolj kot zanimivost: člani upravnega odbora pri zasebnem podjetju so isti ljudje kot pri BTC d.d., medtem ko ima knjigovodstvo in finance čez Anka Bezak, ki je hkrati tudi šef računovodstva pri BTC d.d. Ljubljana. Hkrati so nastajala še nova podjetja. Verjetno je že iz te »postavitev« in zasedbe novih podjetij slutiti, kaj se je potem dogajalo. Takšne ali drugačne fakture na relaciji BTC d.d. – BTC Inženiring so brzele sem in tja kot za stavo. Posli so cveteli, novi delničarji in zasebni družbeniki so si meli roke. Odveč je seveda podarjati, da bodo imeli z njimi obilo posla najrazličnejše institucije (inšpektorji SDK, pravobranilci, kriminalisti itd.), ki naj bi skrbeli vsaj za osnovno integriteto pravne države. Samo po sebi je razumljivo, da je BTC d.d. takoj po nastanku novih zasebnih podjetij postalo neakumulativno. V delitvi dobička je BTC d.d. razporejalo na družbeni kapital le simbolične zneske. Večina dobička je šla za osebne dohodke, ki so jih prek čudnih komercialnih zapisov usmerjali v nakupe inter-

nih delnic in za povečevanje deleža delavcev v BTC Inženiring d.o.o. To je seveda le en (manjši) del prelivanja družbenega denarja v zasebne roke. Večina drugih je tekla skozi najrazličnejše druge oblike. Poglejmo en primer.

Zasebno podjetje BTC Inženiring je na primer sklenilo pogodbo s SCT o gradnji poslovnega objekta v brezcarinski coni. Hkrati je BTC Inženiring sklenil pogodbo z BTC d.d. o prevzemu dolga, ki bi ga moral Inženiring poravnati SCT za izgradnjo omenjenega objekta. Ker pa je bil za logaj le prevelik (več kot 100 milijonov tolarjev), sta BTC Inženiring in BTC d.d. sklenila še eno pogodbo o tem, da bo Inženiring prodal BTC d.d. del novih poslovnih prostorov v brezcarinski coni. In potem sledi neko čudno naključje. Po pravilu se je dogajalo, da je na dan, ko je BTC d.d. poravnal obveznost za nakup poslovnega prostora do Inženiringa, slednji po možnosti še isti dan na žiro račun BTC d.d. nakazal plačilo obveznosti po pogodbi o prej omenjenem prevzemu dolga in pri tem, ne bodi len, odšel še 5 odstotkov provizije. Biznis, da dol padeš!

Korže – ščit za legalne kraje

Vmes je treba zabeležiti še neki ne tako nepomemben poslovni dogodek. Brihtne glave na BTC d.d. so, kot kaže, le ugotovile, da se vseh nekdanjih Javnih skladišč najbrž ne bo dalo »polastniniti« na podlagi dvomljive Markovičeve zakonodaje in s stalnim viju-ganjem okoli nje, zato so poskrbele za vnanjo legitimnost svojega početja. In kje bi našle posluš, če ne pri duši, ki je bila tedaj, konec leta 1992, že priznana naklonjena takšnim podvigom, saj se je z njimi tudi že sama izkazala. Po-vejmo torej, kar najbrž že veste: oktobra, leta 1992 so na BTC d.d. opravili prenos družbenega kapitala (bolje: njegov preostanek) na Sklad za razvoj Republike Slovenije. Soglasje za to pa so pridobili na Agenciji Republike Slovenije za pospeševanje prestrukturiranja gospodarstva in spodbujanje prenove podjetij. Kot se bo v kratkem izkazalo, gre seveda za svojevrstno vlogo te agencije, ki si to prestrukturiranje in prenovo predstavlja tako, da bi jo morala vlada oziroma parlament pri priči

Priznana renta v režiji Anteja Markovića in Uroša Koržeta

ukiniti. Popolnoma enako velja za sklad oziroma njenega prvega moža Uroša Koržeta, po katerem se odvijajo legalne kraje. Vprašanje je samo eno: ali je Korže toliko nor ali samo pri tem svoje računice. Vsekakor pa ostaja, da bi organi oblasti morali poskrbeti za dosmrtno revizijo vseh takšnih ali drugačnih osebnih podjetij Uroša Koržeta.

Legitimnost lastninjenja znotraj Sklada je bila potem zamisljena tako, da je BTC d.d. po posebni pogodbi, ki se šteje za poslovno tajnost!!! izdalo za preostanek družbenega kapitala prednostne delnice na ime Sklada. Bistvo te tajnosti je v tem, da je BTC d.d. s pomočjo Agencije in Sklada

pri prenosu preostanka družbenega premoženja le-tega uspelo zmanjšati za domala 400 milijonov tolarjev, in to samo po eni točki 48. a člena zakona o lastninjenju. Tehnično pa naj bi se lastninjenje nadaljevalo z obročno prodajo Skladovih prednostnih delnic BTC d.d.!

Ves ta čas se je seveda nemoteno odvijal proces internega lastninjenja podjetja. Zaposleni so prihajali do denarja, s katerim so kupovali delnice, na najrazličnejše načine. Eden od teh je bil tudi ta, da je podjetje BTC d.d. na različne banke polagalo depozite, ki pa jih banke običajno že isti dan vračajo podjetju kot dolgoročni

kredit. Ampak pazi: pogodba med podjetjem in banko dejansko ne obstaja, namesto tega je banka sklenila individualne pogodbe z delavci BTC d.d. Višek takšnega lastninjenja pa je bil prav gotovo celo dvig gotovine (akontacije potnih stroškov), s katero so člani upravnega odbora kupovali delnice na internem trgu po 15-odstotni nominalni vrednosti.

Seveda bi lahko v nedogled nizali številne izume, ki so nastali v privatizacijski delavnici BTC pod kapo Sklada za razvoj, vendar smo se naveličali. Za konec spregovorimo o nečem drugem.

Barabinsko tatinska karavana grabi dalje...

Konec koncev bi se lahko kak bralec vprašal, zakaj bruhati ogenj in žveplo na ljudi iz BTC, ki pravzaprav niso storili (za te čase in okoliščine) nič kaj pretresljivega. Razen tega seveda, da so obilno izkoristili srečno okoliščino, da so se v pravem času znašli na pravem mestu, za kar pa tudi niso sami krivi. Če smo že pri zameri, bi jo znanje lahko naslavljali samo v tistem delu, ko so se posla lotili »neprofesionalno«, ko poti faktur niso znali zavozlati, da jih sam bog ne bi znal več odplesti, temveč so vse to počeli kot kakšni (naivni?) računovodski vajenci. Problem je slej ko prej neke druge. Odkrivati ga začnemo, ko pokukamo v slovenski parlament in oblastne strukture, ki dokazljivo ne obvladajo »teh-nike vladanja« oziroma vodenja države. Iz te podmene lahko potegnemo dokaj prepričljiv sklep, da so naši državotvorci (uh, kako me srbi, da bi te tvorce poimenoval z vokalno primernejšim izrazom) z zakonom o lastninjenju podjetij konsistentno na liniji samoupravno socialistične politike-

nomske šole. Tako kot so njihovi nekdanji duhovni očeti pod zakon o združenem delu zmetali vse od gledališč do rudnikov in železarn, so isto napako ponovili njihovi učenci v parlamentu, ki se trkajo z odcepitvijo in vojno proti Markoviću, a hkrati veselo nadaljujejo privatizacijske poti, ki jih je spočel njihov (in po njihovem kričanju) domnevni sovražnik iz Beograda. Ali bolj plastično: slovenski parlament je okupiran od bolesterne ideje, kako podržaviti igralnice, ki so vendarle plod neke zasebne ideje in samoupravno kolektivne izvedbe brez državnih finančnih transfuzij, v isti pa sapi ne trepnejo, ko skupina ljudi veselo »lastnini« gospodarsko infrastrukturo (javna (!!!) skladišča) ki so se gradila, kot vemo, na podlagi kopice samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev. Skupina ljudi v BTC torej ne lastnini tistega, kar je, kot na primer v Hitu, sama ustvarila, temveč tisto, kar je z obveznim združevanjem sredstev zgradilo slovensko gospodarstvo. Da bo mera polna, moramo k temu dodati še asistenco, ki jim jo prek Sklada za razvoj ponuja država. Država torej spriči svojih ozkih takšnih ali drugačnih interesov (Sklad, Korže...) z nekim možgansko zelo omejenim zakonom jemalej slovenskemu gospodarstvu tisto, kar je njegovega, in to isto ponuja v dosmrtno rento skupini ljudi in njihovim prihodnjim rodovom. Nič zato, če bo to gospodarstvo tudi zaradi tega še bolj obremenjeno, kot bi sicer lahko bilo. Poglavitno je, da so (nekateri) žepi polni, pa četudi tu in tam zalajajo kak (novinarski) pes. Barabinsko tatinska karavana smelo gradi dalje. V nov državnih bankrot pač! V tem primeru se bo zgodovina res ponovila kot farsa.

Ivo Kuljaj

Krkinine nagrade

Letošnja 23. tradicionalna podelitev Krkinih nagrad je bila pika na i Krkinih raziskovalnih dnevo in znanstvenega simpozija, ki so se ga udeležili priznani znanstveniki in profesorji iz Slovenije in tujine. Krka bo prihodnje leto praznovala 40-letnico, ki jo bodo hkrati zaznamovali s 34-letnim obstojem lastnega raziskovalnega razvojnega inštituta. Ze samo ta podatek pove, da je lastno raziskovalno in razvojno delo ves čas odločilno vpeto v rast novomeške tovarne in njeno nujno internacionalizacijo.

Bržda se imajo v Krki prav takšni usmeritvi ob seveda učinkovitem marketingu zahvaliti, da imajo v obdobju vsesplošnega propadanja slovenskega gospodarstva zdaj več kot 17 odstotkov večjo prodajo kot v enakem lanskem obdobju. Če vemo, da Krka pokriva le 33 odstotkov slovenske prodaje zdravil, je jasno, da trdno stoji na lastnih nogah. Kaj v tem kontekstu pomeni Krkina lastna raziskovalna in razvojna naravnost, nam pove podatek, da 45 odstotkov zdravil, ki jih prodaja proizvajalca s sodelovanjem z vodilnimi multinacionalnimi farmacevtskimi podjetji, preostalih 55 odstotkov pa tvorijo njihova lastna generična zdravila. In še: med dvajsetimi vodilnimi Krkinimi preparati je devet njenih lastnih, s katerimi ustvari 30 odstotkov celotne prodaje zdravil.

Letos je Krka nagradila 40 raziskovalnih nalog, ki jih je izdelalo 28 študentov dodiplomske in podiplomske študija (magisteriji in doktorati) in 31 srednješolcev. Naloge so bile opravljene na zahtevnih področjih farmacije, kemije, medicine, toksikologije, farmakologije, mikrobiologije, varstva okolja in trženja. Bistveno pri tem je, da je tovarni v Novem mestu uspelo raziskovalne dosežke takoj vključiti v industrijske procese.

O perspektivah pa po svoje govori na priložnosti novinarski konferenci predstavljeni programi za domača in tuja tržišča, med katerimi velja omeniti izdelke medicinske plastike, otroško hrano na osnovi mleka, program samodiagnostike, zelena zdravila in program veterine, s katerim Krka že zdaj pokriva 70 odstotkov slovenskih potreb. Za opremo in investicije, na podlagi katerih bo ta tovarna izpeljala omenjene programe, so že doslej namenili 18,5 milijona ameriških dolarjev.

Posebej pa velja omeniti predvideno investicijo v razvojno kontrolni center v vrednosti 17 milijonov mark. Graditi naj bi ga začeli prihodnje leto. Z novo investicijo bo razvoj ključnih Krkinih dejavnosti povezan na novih funkcionalnih temeljih.

I. K.

Malo za šalo, malo...

NADLEŽNI OBČINSKI FUNKCIONARJI

Po zadnjem zasedanju državnega zbora, na katerem so poslanci govorili o lokalni samoupravi, je predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek poklical k sebi svoje sodelavce.

»Župani in drugi funkcionarji po občinah so nasršeni, da je le kaj. Pritožujejo se, da nameravamo z novim zakonom o lokalni samoupravi občinam pobrati vse pristojnosti. Stvar je resna in zahteva temeljit premislek, saj se lahko vsi slovenski župani obrnejo proti nam...« je dejal dr. Drnovšek.

»V tem ne vidim nobenega problema, saj bodo sedanji župani, glede na imidž, ki so si ga sami ustvarili pri volivcih, župani samo še do lokalnih volitev, ki bodo kmalu,« je hladnokrvno pribil minister za plan dr. Davorin Kračun. »Glede na to, kako so občinski funkcionarji zapisani pri svojih volivcih, je za nas lahko celo koristno, če nas kritizirajo.«

»To je sicer res, vendar moramo kljub vsemu občinarjem prepustiti kakšno pristojnost, sicer ne bodo imeli kaj početi in bodo iskali dlake v jajcu pri našem delu,« je vztrajal dr. Drnovšek. »Vsako ministrstvo naj poroča, katere naloge iz svoje pristojnosti bi lahko prepustilo v urejanje občinam.«

»Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora lahko takoj prepusti občinam urejanje odnosov med najemniki in lastniki v denacionaliziranih stanovanjih. Občinski funkcionarji so bližje ljudem in bodo lažje zgladili drobne nesporazume, ki nastajajo na tem področju. Sedaj, ko so depoziti na varnem, bi lahko občinarji pomagali tudi pri rušitvah črnogradenj...« je pohitel s predlogom minister Miha Jazbinšek.

»Občine bi lahko prevzele tudi skrb za brezposelne, mi pa bi v našem ministrstvu zadržali v rokah ukrepe aktivne politike zaposlovanja in sredstva zanje,« je predlagala ministrica za delo Jožica Puhar.

»Slovenske občine bi se lahko same med seboj dogovorile tudi, kje bo odlagališče radioaktivnih odpadkov iz naše nuklearne v Krškem. Gre za manj pomembno vprašanje, o katerem sem se ob neki priliki že pogovarjal z domačini v Halozah,« je dejal državni sekretar za energetiko Boris Savič.

»Občinam bi lahko dali tudi nalogo, naj poiščejo direktorje za podjetja, ki so v lasti republiškega sklada, saj noben vrag noče biti več njihov direktor...« je dodal minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar.

»Prosim, da smo pri vprašanih kadrovske politike previdni,« je menil minister za notranje zadeve Ivo Bizjak. »Občinarje še vedno skomina, da bi sami imenovali šefe policijskih postaj, davčnih uprav, poštni in podobnih ustanov po občinah in regijah. Če jim prepustimo to pristojnost, bodo sami sebe skadriali v državno upravo, saj se jim mandati iztekajo...«

»Občinam bi lahko prepustili tudi dokončanje in izgradnjo objektov za kulturo, saj veste, da za njih ni denarja,« je predlagal Sergej Pelhan.

Podobne predloge so podali tudi drugi ministri, zato je postal dr. Drnovšek zopet bolj razpoložen. »Kar ste predlagali, bomo storili. Upam, da bodo sedaj, ko jim bomo dali delo, občinarji zadovoljni. Vsak človek pač čuti potrebo, da se potrjuje z delom, četudi je občinski funkcionar,« je sklenil dr. Drnovšek in usmeril pogled še na ministra za finance. »Samo predloga ministrstva za finance še nismo slišali. Kaj bi lahko prepustili občinam?«

»Nič, saj vsi veste, da imamo sredstev še za svoje delo premalo, da o stroških, ki nam jih delajo poslanci, niti ne govorim...« je dejal finančni minister Mitja Gaspari. »Konec koncev pa občinarjem tudi ne moremo vsega servirati na krožniku. Od nas bodo dobili pristojnosti, za denar pa naj se podvizajo sami!«

Miha Ropar

KJE SMO?

Amerika, Kanada in Mehika so v NAFTA.

Češka, Slovaška, Madžarska in Poljska so v CEFTI.

Avstrija, Islandija, Švica, Finska, Švedska in Norveška so v EFTI.

Slovenija pa ima SAFTI.

X-25, ekskluzivno za DE!

NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO

KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI s komentarjem in stališči komisije za razlago kolektivne pogodbe

Poleg kolektivne pogodbe s komentarjem in stališči brošura vsebuje še:

– Tarifni del KP za zdravstvo in socialno skrbstvo – Sklep IS Republike Slovenije o določitvi koeficienta za določanje OD – Zakon o plačah delavcev v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih – Sklep o določitvi kalkulativnih osnov za določitev obsega sredstev za plače v zavodih, ki se financirajo iz proračuna.

Cena 950,00 SIT. Brošuro lahko naročite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 321-255, 110-033, faks 311-956.

OGLASI MALIH

OPOZORILO

Sv. Miklavža opozarjamo, naj nam takoj vrne našo pleteno košaro, ki jo je odnesel v noči s 5. na 6. december. Nastavili smo jo pred hišna vrata za darila, zdaj pa nimamo ne daril in ne košare.

Družina Opeharjenič, Gabrovka 33

INŠTRUKCIJE

Odlično situirana familia najame in dobro plača najboljšega inštruktorja našemu sinku edincu. V bližnji prihodnosti odhaja na zahtevno šolanje (šola v naravi), zato želimo temeljito strokovno predpripravo. Zaželeno priporočilo.

S spoštovanjem
Margerita Fonfoniks,
Med vilami 7,
p.p. 330 Ljubljana

DELO – ZAPOSILITEV

Takoj zaposlimo raznašalko ali raznašalca časopisov na sejah skupščine Republike Slovenije in njenih teles. Prisotni na sejah od vseh aktivnosti najraje z veliko nemo berejo časopise, zato je skrb za slabo prodajo povsem odveč.

Pogoji: dipl. novinar ali politolog, čista politična preteklost.
Člani bivše ZK ne pridejo v poštev!
Tajništvo
Skupščine Republike Slovenije

PRODAM

Nudim vam doma pripravljene zeliščne kapljice na osnovi naravnih ekstraktov. Po uporabi se vam takoj za 50% zmanjša poraba hrane, saj se presnova vsakega zaužitega obroka upočasni na dva dni. Tako praktično jeste samo vsak drugi dan. Priporočam jih delavcem z majhnimi plačami, brezposelnim, študentom in upoko-jencem z nizkimi pokojninami. Naročila po pošti, plačila po povzetju.

Rajmond Travar,
Dramlje 21

Ovnovo potovanje

Edvard Oven, direktor Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, se je znašel na številnem seznamu ljudi, ki bodo v organizaciji ministrstva za ekonomske odnose in razvoj obiskali svetovni trgovinski sejem WTF '94 v Avstraliji. Ker iz priložene dokumentacije ni razvidno, kaj bi na tem sejmu lahko počel direktor slovenskega stanovanjskega sklada lahko utemeljeno sklepamo, da bo tam proučeval stanovanjske razmere domorodcev pred prihodom belih kolonizatorjev. Glede na stanovanjske razmere v Sloveniji in finančno stanje omenjenega sklada lahko upravičeno pričakujemo, da bo Oven tovrstna spoznanja s pridom apliciral v domačih logih.

Janšev zajec

Janez Janša, tokrat v vlogi ministra za obrambo, ugotavlja, da predsednik republike Milan Kučan in njegovi svetovalci niso imeli pri prvotnem usklajevanju besedila zakona o obrambi niti tretjine pripomb, ki jih imajo sedaj. Poleg tega pa tudi, da so večino njihovih pripomb takrat upoštevali. Nič pa Janša ne govori o bistveni pripombi, ki pravi, da so predlagane rešitve dobra podlaga za zakon, vendar je treba še poprej spremeniti ustavo. To pa je približno tako, kot če bi Janša, hoteč položiti zajca, tolkel po grmu, zraven pa ne upošteval mnenja, da bo zajca zares lahko ustrelil samo v primeru, če je zajec v grmu. Če ga ni, bo treba poiskati drug grm. Janša pa nič, še vedno tolče po starem grmu, čeprav je medtem že zdavnaj lahko ugotovil, da zajca ni v njem. Trma pa taka, se lovcu tokrat najbrž ne izplača!

Vodovnikov red

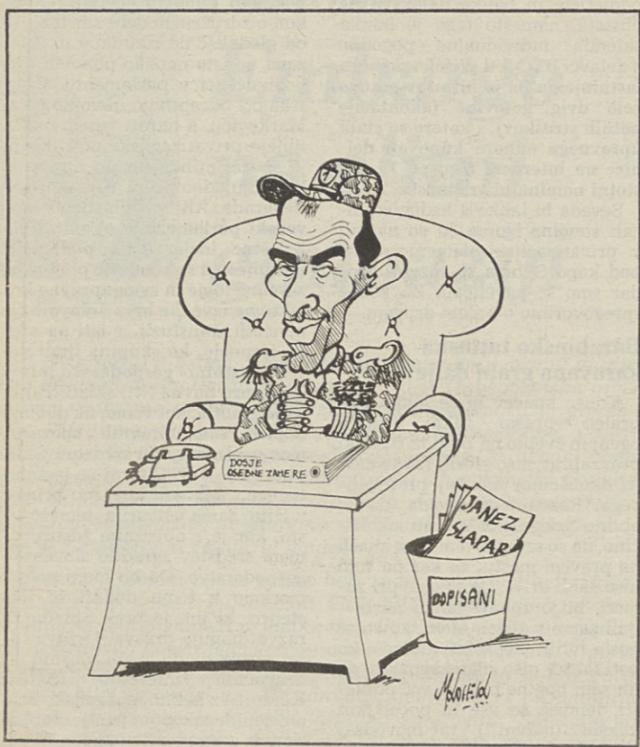

Albert Vodovnik, šef najmočnejšega slovenskega sindikata SKEI, je očitno sklenil, da je treba znotraj ZSSS narediti red. Tako je glede pogajanj o spremembah in dopolnitvah panožne kolektivne pogodbe sklenil, da bo po sebi sam skliceval industrijske sindikate v ZSSS. Poleg tega naj bi po sklepu IO SKEI strokovni sodelavci ZSSS opravljali svoje naloge (nasvete, razgovore, predavanja) samo za člane ZSSS. Pri tem pa naj bi zagovarjali stališča SKEI, čeprav bi bila ta v nasprotju z njihovim osebnim mišljenjem. Cilj teh sklepov je jasn: razbremeniti prezaposlenega predsednika ZSSS Dušana Semoliča na eni in zagotoviti nekaj zgodovinsko učinkovitega demokratičnega subcentralizma na drugi strani. Bertl je pri tem ravnal v skladu z znano maksimo, da en red mora biti, čeprav slab. Bogomir Ličof že poka od zavisti...

Rigelnikov dosje

Herman Rigelnik, predsednik državnega zbora, je končno dočkal drugi del tajnega dosjeja o sebi, ki ga je podpisala famozna Civilna inicijativa. Premeteni Herman, ki se od pobudnikov in avtorjev omenjenega podtalnega čtiva razlikuje toliko, da doslej še nobene stvari ni naredil brez dobička, je že navezal stik z direktorjem založbe Enotnost Marjanom Horvatom, ki bo »Dosje Herman« v kratkem spravil na knjižne police. Da bo »Dosje Herman« pravi bestseller, nas prepričuje tudi recenzija izpod peresa Janeza Janše, ki je za tovrstno literaturo prav gotovo največji strokovnjak v Sloveniji, kar je dokazal že s svojo knjigo »Premiki«.

Horoskop

Mojstrova sodba

Francosko in tudi evropsko glasbo je sredi 19. stoletja zelo zaznamoval francoski skladatelj Hector Berlioz (rojen 11. decembra 1803). Berlioz imenujejo očeta »programske« simfonične glasbe (Fantastična simfonija, Harold v Italiji, Romeo in Julija), ustvarjal je tudi vokalno instrumentalne skladbe (Requiem, Faustovo pogubljenje), opere (Trojanci), instrumentacije, uverture. Imenujejo ga tudi očeta modernega orkestra (Traktato instrumentacije). Kakor se večkrat dogaja, v času svojega ustvarjanja Berlioz ni bil zelo cenjen, zlasti med širšim občinstvom ne. Šele proti koncu njegovega življenja so ga začeli bolj »sprejemati« tudi širši krogi, kot pravi umetnik pa je dobil pravo, svetovno slavo šele po svoji smrti leta 1869.

Kljub temu pa si je nekaj slovesa med drugimi umetniki pridobil že med svojim življenjem. Zlasti mladi, še nepoznani umetniki so želeli slišati od njega sodbo o svojem ustvarjanju. Tako ga je nekoč obiskal mlad skladatelj, ki je od Berliozja želel slišati mnenje o svoji skladbi. Ko je Berlioz skladbo slišal, je dejal mladeniču:

»Vi sploh nimate smisla za komponiranje. Priporočam vam, da se, dokler je še čas, lotite česa drugega.«

Čez nekaj trenutkov pa je mladeniča, ki je razočaran odhajal, poklical skozi okno in mu dejal:

»Ostajam sicer pri svoji sodbi, vendar pa bi vam rad povedal, da so tudi meni nekoč rekli nekaj podobnega.«

V tem tednu so bili rojeni še slovenski pesnik Pavel Golia, slovenski književnik Anton Tomaž Linhart, slovenski slikar Nikolaj Pirnat, nemški bakteriolog Robert Koch, francoski književnik Alfred de Misset, ruski filozof Georgij V. Plehanov, nemški pesnik Heinrich Heine, nemški skladatelj Ludwig van Beethoven, francoski fizik Antoine Becquerel, francoski konstruktor Gustave Eiffel, nemški izumitelj Werner Siemens in danski astronom Tycho Brahe.

Deni

Dolnik novega kova

Stare dolgove plačuje z novimi!

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Božična odjuga

Po enem najbolj mrzlih novembrov se december predstavlja v toplejši luči. Začetnih nekaj dni je še obdržal snežno odejo, sedaj pa se je skuša na vsak način znebiti. Meteorologi bi rekli, da se je potek vremenskih procesov povsem spremenil. Prej se je nad Rusijo okrepil anticiklon in se razširil tja do Balkana na jugu in Britanskega otočja na zahodu. Kar nekaj časa so bili vsi procesi nad našimi kraji povezani s tem močnim anticiklonom, ki je v svojem središču doseglo celo nad 1080 milibarov! Vse fronte so oslabele nad srednjo Evropo ali pa so se zapeljale južno proti Italiji in Turčiji. Vsak proces pa se enkrat konča.

»Naš« anticiklon je najprej najedla vrsta hitrih frontalnih valov, ki so se čez srednjo Evropo pomikali nad Poljsko in Rusijo. In v začetku tedna sta prišla na vrsto tudi Balkan in severno Sredozemlje. Nad zahodno in srednjo Evropo tja proti vzhodu se je vzpostavil pas močnih višinskih vetrov. Ta pas valuje proti severu in jugu. Zato potujejo frontalni valovi hitro čez Evropo. Močno zračno strujanje je počasi zlizalo plast mrzlega in težkega zraka, ki se pozimi trdovratno zadržuje v kotlinah in nižinah. Posledica je seveda odjuga, ki so jo v višinah nad 1000 metrov že večkrat občutili v tem hladnem obdobju.

Po obetavnem in zgodnjem začetku smo spet začeli dvomiti v sneženost letošnje zime. Za tolažbo naj povem, da so otoplitve okrog božiča dokaj redni pojav.

Glede na splošno vremensko dogajanje bo tudi konec tedna spremenljivo vreme. V noči na nedeljo bo naše kraje prešel frontalni val, pa potem še kakšen, tja do torka. Mraza ne bo.

				DELAVSKA ENOTNOST	SEVERNO NEMSKA POKRAJINA	OPATIJA NA BAVARSKEM	KOTVE	NAGRADNA KRIZANKA	ODLOČBA	ČEŠKI SKLADATELJ (ANTONIN)	PREJA PAVOLICA	ZELEZOV OKSID	TURSKI CEH	LOČNICA MED DRŽAVAMI	EDEN IZMED STARŠEV
				ZNIZANA NOTAG PALESTIN. ORGANIZAC.				ODPRAVA NEON							
AVTOR BOJAN ARKO	OHRID	NAŠA IN TUJA ČRKA OKRITELJ POZVORC. MALARJE	SRŠENAR VEDA O GLIVAH					MAKEDONSKO KOLO				ANTON ASKERC 1. SKLON. NOMINATIV			NAGRADNA KRIZANKA
KADEČASE ZVEPLOVA KISLINA				POD ANGLEŠKI PRATELJ FLEMING				MOHAMEDOV NASLEDNIK					TUL ETUI	BARVILO ZA LASE	
ORIGIN NAZIV ZA HAVAJE					KMEČKO PREVOZNO SREDSTVO	PERZUSKA SVETA KNJIGA	ROLETA	JANEZ MENART	PREŠER-NOVAPEŠEM FINSKI ARHITEKT SAARINEN				TOPE KUNTNER BAKHOVA PALICA		
DELAVSKA ENOTNOST	VRPANJE NADA LJUBKOV.								VELIKA DVORANA	KOLEDŽ PRI LONDONU DUŠIK					
ZAKON KLASIČNE MEHANIKE															
DUH V GOETHEJEVEM »FAUSTU«				HIAT MESTO V SEV. ITALIJI				GORA PRI TRIGLAVU 2601 M VRSTA KROKODILA						REKA SKOZI KARLOVAC	VNETJE SARENICE
POLITIK FR. REV. (GEORGES)								SOVJETSKI MARSALIZ 2 SV. V. (VASKLJ.D.) SKOPJE							
INŽENIR				POVABLJENKA VOJAŠKA ENOTA					OČE PRIPovedna PESNITEV					ORANJE GRŠKA GORA SAMOSTANOV	
PRIPRAVIL SALOMONOV UGANKAR	OBLIKA IMENA EVA	OHIŠNICA	PTIČJE OGLAŠANJE SLOVENSKE IGRALICE (IVO)							OBLIKA SOCVETJA	RIMLIJAN. HIŠNI BOGOVI DALMAT. ŽIME				
GRŠKI OTOK					NIZO-ZEMSKA	VSADK IZRAEL									
PORTIRNICA									NEGATIVNI IONI						
VULKAN NA SICILII				EDGAR POE						DRŽAVA NA JUGU ZDA					

Nagradna križanka št. 52

Rešeno križanko nam pošljite do 20. decembra 1993 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 52. Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev.

Rešitev nagradne križanke št. 50
PAMET, PENALI, OLIVER MLAKAR, LETALO, ANTON, ENN, EPOS, ISA, BAN, IP, STAV, STROKOVNOST, IRIS, KRAJEVNA SKUPNOST, LAMA KO, TARA, STAN, AMAN, ASTAT, RJA, TA,

Humoreska

Pivo za državljanstvo

Kakšen je vaš odnos do dvojnega državljanstva? smo tokrat bili mi aktivni in prvi naskočili tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je kar nekaj preveč neprizadeto pil svoje pivo za šankom bližnja srečanja posebne sorte.

»Jaz sem za!« je suho odgovoril in zatorej spet takoj nagnil svoj vrček.

»Ampak tovariš Neposredni, mislili smo, da ste mnogo bolj nactonalno osveščeni, da ne rečemo trdni?«

»Saj sem?«

»Ampak vi bi kar spustili množice tujcev, da bi prišle k nam in jim podelili državljanstvo, čeprav so državljani kakšne druge države, ali ne?«

»O, to pa ne. Postavil bi jim pogoje.«

»Kakšne pogoje?«

»Poglejte, če si želijo dobiti državljanstvo, bi morali narediti najprej preizkus...«

»A mislite znanje jezika?«

»Ma, kakšen jezik. Ta preizkus bi delali pred nami, ki smo že državljani Slovenije, bodisi po rojstvu bodisi drugače.«

»In kakšen bi bil ta preizkus?«

»Takole bi bilo treba narediti. Vsak Slovenec, hočem reči slovenski državljan, bi dobil po enega optanta za slovensko državljanstvo. Bil bi nekakšen njegov mentor, pri čemer bi v določenem času, recimo v enem letu ta mentor ugotovil, ali je optant za državljanstvo ustrezno nagnjen k slovenskemu sedanjiku. Potem bi pač tak mentor izdal svoje mnenje posebni komisiji, ki bi potem izdala državljanstvo ali pa ne. Odlisno pač, ali bi bil prosilec za državljanstvo všeč svojemu mentorju.«

»Oho, to me spominja na neke vrste suženjstvo. Vsak Slovenec bi dobil torej svojega purša...«

»Čakajte, čakajte! Najprej ne vsak Slovenec, ampak vsak slovenski državljan...«

»Seveda, seveda. Pa tudi vsaka Slovenka oziroma slovenska državljanica bi dobila svojega purša, slovenski državljan pa lahko svojo purško. Ali mislite, da bi se takole zvišala nataliteta, ki pri nas strmo pada?«

»Morda tudi. Pravzaprav na to nisem pomislil, je pa vaše izvajanje razmisleka vredno. Ampak jaz sem seveda mislil drugače. Naj vam opišem, kaj bi jaz naredil s svojim optantom. Torej, vsak dan bi mi moral kupiti, takole, pet do deset steklenic piva...«

»In če bi to počel leto in dan, bi potem dobil državljanstvo?«

»Načelno. Kajti menim, da bi potem morali ti prosilci tudi že kot državljani vsake toliko časa za en mesec na preizkus, ali še obvladujejo v tem letu pridobljeno znanje. To bi bil po vzoru na ameriški zahvalni dan nekakšna oblika slovenskega zahvalnega dne. Samo da bi trajal po mesec dni na leto.«

»Veste kaj, spet ste obrnili vse samo sebi v prid.«

»Načelno je to res, ampak pogledajte, če bi od prosilcev za državljanstvo zahtevali, da kupujejo pivo, bi se proizvodnja piva močno povečala, s čimer bi pospešili naše gospodarstvo, hkrati pa znižali ceno piva, kar bi bilo navsezadnje tudi v prid prosilcem za državljanstvo, saj bi za obvezno pivo plačali manj.« In vsi bi bili zadovoljni.«

»Kaj pa, če se prosilci s tem ne bi strinjali?«

»Potem jim pač ni treba prositi za državljanstvo.«

Bogo Sajovic

DANKA, TV, TUL, TIR, ROSS, AVON, LISA, OSTINATO, AP, MATS, STAŽ, TESALEC, MIT, SATAN, PATOKA, NIKE, ARIJA, ARAKAN, ZNAK

Izzrebani reševalci nagradne križanke št. 50
1. Nataša Repovž, Pionirska 23, 61235 Radomlje,
2. Marija Korelec, Mačji dol 11, 68212 Velika Loka,
3. Ingrid Uršič, Strmica 1, 61374 Logatec

Nagrade bomo poslali po pošti.

Križanko pripravil